

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR

RAPORT
PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ
PE ANUL 2022
ȘI PROIECȚIA ACESTEIA PE ANII
2023-2025

Cuvânt Înainte

Capitolul 1

Cadrul macroeconomic extern și intern

Capitolul 2

Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2022

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2022-2025

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Capitolul 3

Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară pe 10 luni ale anului 2021

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2021-2025

3.3. Cheltuieli fiscale

Capitolul 4

Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală

4.1. Realizările anului 2021 față de măsurile asumate prin Raportul anterior

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2022-2025, principalele obiective pe termen mediu

4.3. Politica de cheltuieli

4.4. Politica de administrare fiscală

Capitolul 5

Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2022

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate

Capitolul 6

Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

Capitolul 7

Perspectivă bugetare pentru perioada 2022-2024

7.1. Bugetul general consolidat pe termen mediu

7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană

7.3. Contribuția României la bugetul Uniunii Europene și poziția financiară netă

Cuvânt înainte

Raportul privind situația macroeconomică pe anul 2022 și proiecția acesteia pe anii 2023-2025 a fost elaborat în baza art.35 alin (2) din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare și are la bază prevederile Strategiei fiscal-bugetare pentru perioada 2022-2024 și prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2020-2025 (prognoza de toamnă 2021).

Raportul de față prezintă principalele evoluții ale cadrului macroeconomic în perioada de referință în contextul cadrului internațional și intern marcat de pandemia COVID-19, în care economiile lumii inclusiv economia României revin pe traiectorii ascendente într-o măsură mai mare decât se preconizase, principalele măsuri întreprinse de Guvern pentru continuarea redresării și menținerea unei creșteri economice sustenabile, obiectivele și priorități strategice pe care România le are de atins până în perspectiva anului 2025, precum și eforturile ce vor fi întreprinse pentru corecția graduală a deficitului bugetar pe orizontul de referință, fără a pune în pericol principalele echilibre macroeconomice.

Caracteristicile construcției bugetare pe anul 2022 și orizontul 2023-2025, care vor susține efortul României pentru o economie robustă, care să facă față provocărilor viitoare

Politica fiscal bugetară reflectată în proiectul de buget pe anul 2022 a fost concepută astfel încât să trimită un mesaj de încredere, realism, coerență și responsabilitate, pe măsură ce efectele crizei sanitare sunt contracarate, importante fonduri sunt direcționate către consolidarea creșterii economice prin susținerea investițiilor, iar aderarea la zona Euro să devină o realitate, să demonstreze o viziune politică puternică față de proiectul european, pentru ca toate statele membre să acționeze pentru o Uniune prosperă și sigură.

Din coordonatele construcției bugetare pe anul 2022 și orizontul 2023-2025 derivă și principiile de bază ale acestui proiect de buget: transparență, eficientizare, realism, evitarea risipei banului public, reconsiderarea priorităților de finanțare în acord cu agenda europeană, folosirea oportunității de utilizare a fondurilor europene 2021-2027 și a celor alocate reformelor finanțate din Mecanismul de Redresare și Reziliență pentru creșterea rezilienței economiei românești.

✚ **Proiectul de buget este configurat pe un cadru economic cu o creștere economică de 4,6¹% prevăzută pentru anul 2022, cu un vârf în anul 2023 de 5,3% și un ritm mediu anual de 4,9% pe întreg orizontul 2023-2025, mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul UE cât și al Zonei Euro de 4,3%, în condițiile în care șocul economic provocat de pandemie este unul dintre cele mai semnificative din istoria recentă, acesta având, în cazul României, particularitatea unei reveniri relativ rapide a PIB real la nivelul pre-pandemic.**

✓ **Momentul mai acut al crizei a fost depășit prin măsuri fiscale și monetare care au impulsionat activitatea economică,**

¹ Estimată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză

- ✓ însă evoluțiile economice sunt dependente de evoluția campaniei de vaccinare, manifestarea unor valuri viitoare pandemice, de particularitățile structurii economiei, de influențele externe determinate de gradul de integrare în lanțurile de valoare adăugată și de producție europene și mondiale, precum și de **măsurile adoptate de autorități în contextul dezechilibrelor gemene manifeste (de cont curent și fiscal) - măsurile de sprijin urmând a fi retrase treptat în vederea atingerii obiectivului asumat de deficit bugetar de 3% la orizontul anului 2024.**

În condițiile unui cadru internațional și intern dificil marcat încă de valuri ale crizei pandemice, așa cum se va vedea în continuare, România are o **viziune responsabilă de politici fiscale și bugetare, o strategie de consolidare fiscală graduală, bine definită care să potențeze și să mențină creșterea economică la un nivel de peste 4-5% pe orizontul de referință, fiind conștientă că trebuie să utilizeze toate pârghiile pentru a pregăti economia în eventualitatea unor șocuri viitoare.**

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
<i>- modificare procentuală față de anul anterior -</i>					
	2021	2022	2023	2024	2025
Produsul intern brut,					
- prețuri curente – mld. lei	1.190,3	1.317,3	1.440,1	1.560,1	1.678,6
- creșterea reală, %	7,0	4,6	5,3	5,0	4,5
Contul curent – mil. euro	-15.218	-16.261	-16.742	-16.934	-17.140
- % din PIB	-6,3	-6,1	-5,8	-5,5	-5,2
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	7,7	4,7	3,4	2,7	2,5
- media anuală	5,0	6,5	3,7	2,9	2,6
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	5608	6095	6578	7104	7627
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	3467	3775	4082	4417	4751
Câștigul salarial real, %	2,7	2,2	4,3	5,1	4,8
Numărul mediu de salariați-mii persoane	5104	5205	5355	5480	5595
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	265	258	255	247	238
- rata șomajului înregistrat, %	3,0	2,9	2,8	2,6	2,5

Sursa CNSP

Obiectivele politicii fiscal bugetare pe anul 2022 și orizontul 2023-2025 :

Acestea au fost stabilite pe baza Programului de Guvernare 2021-2024 care fundamentează politica fiscal bugetară **pe anul 2022 și orizontul 2023-2025, pe o strategie coerentă, realistă, bazată pe reforme pentru o viață decentă și care particularizează obiectivele europene la realitățile și posibilitățile naționale și a celorlalte documente programatice ale României ca stat membru al Uniunii Europene.**

Construcția bugetului pentru anul 2022 **a reprezentat un proces foarte responsabil având în vedere necesitatea de a concilia gestionarea situațiilor dificile cu care se confruntă România** (criza sanitară, șocul prețurilor la energie, efecte ale tensiunilor pe

piețele internaționale), care reclamă resurse adecvate, **cu nevoia stringentă de consolidare bugetară, care țintește reducerea graduală a deficitului pe parcursul următorilor ani**, în condițiile în care efectele pandemiei încă sunt resimțite la nivel național și global.

OBIECTIVE

- ✚ **Crearea premiselor pentru menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă care să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare,**² finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri;
- ✚ **Continuarea graduală a consolidării fiscale începute în anul 2021, prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024;**
- ✚ **Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, prin creșterea aportului fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și cele aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență ce finanțează reformele și investițiile stabilite prin Programul Național de Redresare și Reziliență;**
- ✚ **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile;**
- ✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**
- ✚ **Măsuri consistente pentru crearea și consolidarea unor finanțe publice sănătoase, prin eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice cu focalizare pe:**
 - ✚ **finanțarea unui pachet de reforme în domeniul muncii, al pensiilor, măsuri active de protecție privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile;**
 - ✚ **Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat la toate nivelurile administrației publice centrale și locale care să permită transparență deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale;**
 - ✚ **întărirea guvernancei corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora, prin utilizarea celor mai bune practici la nivel european.**

² Hotărârea Guvernului nr.42/2021 privind acordarea încrederii Guvernului

Măsuri pe anul 2022

- ✓ **Menținerea în anul 2022 a cuantumului brut al salariilor și sporurilor de care beneficiază personalul din administrația publică centrală și locală, inclusiv personalul care ocupă funcții de demnitate publică și funcții asimilate acestora, la nivelul acordat pentru luna decembrie 2021.** Prin excepție de la această regulă, pentru personalul care ocupă funcțiile prevăzute în anexa nr.II „Familia ocupațională de funcții bugetare Sănătate și asistență socială” la Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare, începând cu 1 ianuarie 2022 salariile de bază se majorează cu ¼ din diferența dintre salariul de bază prevăzut de Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2021. De asemenea, pentru personalul didactic de predare, personalul didactic auxiliar, personalul didactic de conducere și personalul de îndrumare și control din învățământ, începând cu data de 1 ianuarie 2022 salariile de bază se majorează cu ¼ din diferența dintre salariul de bază prevăzut de Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2021;
- ✓ **Menținerea în anul 2022 a cuantumului indemnizației de hrană la nivelul din anul 2021 (4.160 lei/an);**
- ✓ **Acordarea în anul 2022 a voucherelor de vacanță în cuantum de 1.450 lei pentru personalul plătit din fonduri publice și prorogarea în anul 2023 a prevederilor referitoare la acordarea indemnizației de vacanță;**
- ✓ **Menținerea în anul 2022 a indemnizației de merit la nivelul stabilit pentru anul 2021 (6.240 lei/lună);**
- ✓ **Prorogarea până în anul 2023 a prevederilor Legii educației naționale nr.1/2011, cu privire la alocarea de la bugetul de stat și bugetele locale a echivalentului a 6% din produsul intern brut și acordarea din fonduri publice a 1% din produsul intern brut pentru cercetare - măsură prevăzută și în Ordonanța Guvernului nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică;**
- ✓ **Prorogarea până în anul 2023 a măsurii de acordare a sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 euro, fiecărui copil cetățean român și a cupoanelor sociale pentru educație;**
- ✓ **Prorogarea termenului de intrare în vigoare a Legii nr.196/2016 privind venitul minim de incluziune. În contextul imposibilității aplicării Legii nr.196/2016, este necesară menținerea aplicării Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, pentru o perioadă de minim 1 an, pentru a nu afecta familiile și persoanele singure beneficiare ale ajutorului social și pentru a evita crearea unor noi probleme sociale prin creșterea riscului de excluziune socială, ținând seama și de contextul social și economic actual;**
- ✓ **Prorogarea până în anul 2023 a măsurii de acordare a indemnizației pentru limită de vârstă pentru primari, viceprimari, președinți și vicepreședinți ai consiliilor județene;**

- ✓ *Neacordarea de tichete cadou și tichete culturale;*
- ✓ *Neacordarea de premii personalului din sectorul bugetar;*
- ✓ *Compensarea timpului lucrat peste programul normal de lucru exclusiv cu timp liber corespunzător;*
- ✓ *Menținerea bazei de calcul pentru unele drepturi de care beneficiază personalul militar, polițiștii și polițiștii de penitenciare la nivelul anului 2021;*
- ✓ *Neactualizare normei de hrană și echipament de care beneficiază personalul din sectorul de apărare, ordine publică și securitate națională;*
- ✓ *Plata eșalonată a hotărârilor judecătorești având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar;*
- ✓ *Neacordarea indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă pentru anumite categorii de personal bugetar (cadre militare, polițiști, polițiști de penitenciare, magistrați, personal auxiliar din justiție, funcționari publici parlamentari);*
- ✓ *Amânarea intrării în vigoare a prevederilor Legii nr. 195/2020 care aprobă pentru personalul feroviar, atât din cadrul instituțiilor publice cât și din cadrul operatorilor economici cu capital majoritar de stat, drepturi de natură salarială și de asistență socială cu impact asupra bugetului de stat generat, în principal, de creșterea compensației serviciului public de transport feroviar de călători și a cheltuielilor cu administrarea infrastructurii feroviare;*
- ✓ *Menținerea în plată la nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2021 a unor indemnizații/ajutoare cu caracter reparatoriu stabilite prin legi speciale (revoluționari, persecutați, etc), precum și a indemnizațiilor academicienilor, urmașilor acestora;*
- ✓ *În anul 2022, rentele viagere prevăzute la art. 64 din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, se acordă în cuantumul aflat în plată în luna decembrie 2021;*
- ✚ *Consolidarea fiscală graduală prevăzută pentru orizontul de referință va permite atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024; Abordarea avută în vedere este una echilibrată care se axează și pe o consolidare pe partea de venituri prin creșterea gradului de colectare dar și întărirea capacității de administrare a regimului fiscal*

Deficite bugetare în perioada 2019-2025

- % din PIB

Deficite bugetare	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Deficit ESA	-4,36	-9,35	-8,03	-6,24	-4,40	-2,90	-2,02
Deficit Structural*)	-4,80	-7,72	-7,31	-5,71	-4,18	-2,88	-2,05
Deficit cash	-4,58	-9,64	-7,13	-5,84	-4,37	-2,89	-2,0

Planificarea bugetară pe anul 2022 și estimările pe perioada 2023-2025 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2022 la 6,24% din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2025 la 2,02 % din PIB, respectiv o reducere de 4,22 puncte procentuale față de anul 2022, încadrându-se la sfârșitul orizontului de prognoză (anul 2025) în prevederile regulamentelor europene, respectiv 2,02% din PIB în anul 2024.

Anul 2021 a constituit o provocare importantă pentru România deoarece a reprezentat **startul** unui proces de consolidare fiscal-bugetară, care continuă pe întreg orizontul de referință, aspect **care țintește reducerea graduală a deficitului** în condițiile în care efectele pandemiei încă sunt resimțite prin valuri succesive la nivel național și global.

Scurte considerații privind consolidarea fiscală, marea provocare a orizontului de referință 2022-2025:

- ✓ Contextul internațional dificil, în pofida redresării economice evidente care rămâne cu multe incertitudini, încetinirea economiei (**creșterea reală a PIB în anul 2021 de 7% față de 4,6% cât se estimează pentru anul 2022, dezechilibrul extern în lărgire** (deficite de cont curent situate între 6-5% din PIB în perioada 2021-2025 deși în scădere în perioada de referință) determinat în întregime de decalajul economisire-investire al sectorului public ce pune presiune pe costurile de finanțare, **subliniază nevoia acută de consolidare fiscal bugetară durabilă, credibilă, care să aducă încredere și predictibilitate în evoluțiile fiscale și economice, în scopul reducerii costurilor procesului de ajustare.**
- ✓ Consolidarea macroeconomică, derivă din faptul că nu se poate persista cu deficite bugetare mari care ar invalida orice scenariu de stabilizare a datoriei publice ca pondere în PIB, ceea ce **ar destabiliza economia și ar forța o corecție dezordonată, cu mari daune economice și sociale.**
- România se află în fața unei oportunități excepționale, întrucât beneficiază de alocări de 30,3 mld. euro din cadrul politicii de coeziune aferente cadrului financiar multianual al UE pe perioada 2021-2027, adăugându-li-se 29,2 mld. euro (14,3 mld. euro granturi și 14,9 mld. euro sub formă de împrumuturi) prin facilitatea MRR.
 - ❖ Acest pachet financiar european poate conduce, pe latura stabilizării macroeconomice, la amplificarea contribuției factorului investițional la majorarea PIB potențial și real **și la atenuarea impactului contracționist al**

corecției macroeconomice, iar pe latura economiei reale la implementarea reformelor structurale, având ca rezultat creșterea robusteții economiei românești.

- ❖ Atragerea fondurilor europene se constituie într-o condiție sine-qua-non a unei politici fiscal-bugetare și economice sustenabile, care să amelioreze bonitatea financiară a României.
 - ❖ PNRR, alături de resursele disponibile prin CFM 2021-2027 poate fi un instrument vital pentru susținerea unui nivel mai ridicat al activității economice decât cel indus de un impuls fiscal negativ și înăsprirea politicii monetare.
- ✓ Corecția bugetară este în așa fel concepută încât să presupună **un echilibru între necesitatea de ajustare fiscală și nevoia de sprijinire a recuperării economice, sprijinirea economiei și a sistemului de sănătate, a infrastructurii, schimbări climatice, digitalizarea care rămân prioritare în circumstanțele dificile actuale.**
- ✓ **România beneficiază de clauza derogatorie și în anul 2022.**

✓ **Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice** într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, **prin creșterea aportului fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și cele aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență ce finanțează reformele și investițiile stabilite prin Programul Național de Redresare și Reziliență.**

- ✓ În anul 2022 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox.88,4 miliarde lei, reprezentând 6,7% în PIB, iar în anul 2025 acestea însumează aprox.136,2 miliarde lei , deci se constată o creștere în valoare absolută față de anul 2022, dar și ca procent în PIB cu un vârf în anul 2025 de peste 8 % din PIB.
- ✓ Efectuarea unui volum mare de cheltuieli investiționale din partea sectorului public, cu **vârfuri de peste 7-8% din PIB în perioada 2023-2025** este susținut de fondurile europene și cele ce provin din Mecanismul de Redresare și Reziliență care finanțează reformele din PNRR. În acest context, proiectele finanțate din PNRR cresc ca pondere în structura surselor de finanțare de la 0,80 în PIB % în anul 2022 la 2,98% în PIB în anul 2025. **Mecanismul de Redresare și Reziliență este un instrument inovator care prevede un sprijin financiar direct corelat cu obținerea de rezultate măsurate prin raportare la jaloanele și țintele indicate în planurile de redresare și reziliență aprobate, motiv pentru care reformele finanțate prin acest mecanism trebuie monitorizate cu mare atenție.**

Reformele propuse în PNRR vor avea un efect de amploare pentru economia și societatea românească.

- Reformele fiscale și cea a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung.
- Reformele fiscale vor duce la o creștere graduală a veniturilor la bugetul de stat care să permită bugetului de stat să își extindă nivelul de

investiții publice, acolo unde fondurile europene nu pot contribui sau unde nevoia de finanțare este foarte mare.

- ✚ Ținând cont și de reformele prin care se vor optimiza cheltuielile publice (de ex. spending reviews dar și noul sistemul de salarizare unitară în sectorul public) **se estimează o creștere a cheltuielilor de capital în cadrul bugetului național.**

✚ **Susținerea mediului de afaceri este o altă coordonată a construcției bugetare pe anul 2022 prin sprijinirea sectorului IMM, caracterizat prin dinamism și diversitate, prin finanțarea unor programe importante:**

Finanțarea schemelor de ajutor de stat

- ✓ Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții", include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor;
- ✓ Schemă de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ *Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMÂNIA, precum și pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19;*
- ✓ Subprogramul AGRO IMM INVEST, lărgiște aria sectoarelor de activitate pentru care se poate accesa finanțare și susține întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderile mici cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar;
- ✓ *Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE"*
- ✓ *Programul IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia*

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU IMM

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- Program Rural INVEST

- Garanții guvernamentale de până la 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FRC și FGCR, care își localizează producția în mediul rural și urban-mic.

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- **Programul Garant Construct**

Garanții guvernamentale acordate companiilor din Construcții, prin sistemul bancar, FNGCMM și FRC, pentru asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor.

- **Program Start-Up pentru studenți**

Finanțarea incubatoarelor de afaceri pentru studenți în universități, în colaborare cu partenerii locali (autorități publice, companii care activează pe piața locală). Granturi de 100.000 euro. Punctaj prioritar: afaceri dezvoltate în domeniul de specializare.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ INNOVATION

- **Schemă de ajutor de stat „INNOVATION”**

Deducerea a până la 80% din costurile necesare pentru invenții, inclusiv acoperirea cheltuielilor cu înregistrarea și protejarea invențiilor cu obligația implementării efective în România.

- **Granturi pentru digitalizare și comerț online (pentru IMM)**

Granturi între 50.000 și 200.000 € pentru firmele cu cifra de afaceri mai mică de 1 mil. €, pentru software certificat de e-commerce și de administrare a unei firme (de tip ERP).

- **Schemă de ajutor de stat pentru rețehnologizarea companiilor locale**

Schemă pentru sprijinirea transferului de tehnologie. Punctaj suplimentar: industrii exportatoare, nepoluante.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU TECH NATION

- **Programul România Tech Nation**

Schemă de ajutor de stat pentru susținerea înființării de start-up-uri cu componentă digitală în fiecare județ, prin acordarea unui grant de 50.000 de euro/start-up. Este necesară includerea obligatorie a componentei de educație, training și mentorat, cu asigurarea unui loc în makerspace, incubator de afaceri sau accelerator local.

- **Program Women in tech**

Schemă de ajutor de stat pentru sprijinirea femeilor antreprenor pentru deschiderea de afaceri în domeniul tehnologiei. Vor fi acordate granturi cu componentă în fiecare județ.

- **Programul Starter kit** - schemă de ajutor de stat pentru asigurarea suportului pentru transformarea/transferul companiilor în era digitală prin acordarea de vouchere de digitalizare în valoare de 5000 Euro/companie.

PROGRAM DE SPRIJIN A SECTORULUI DE TURISM

- **Program pentru Digitalizarea turismului** - digitalizarea sistemului de evidență a turiștilor în România, cu respectarea normelor GDPR, pentru a dezvolta baza de date care să permită o mai bună țintire a promovării de țară pe categoriile/țările de interes.

Pe termen mediu (2022 - 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE, se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 50,3% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)³ nu va depăși 44,6% din PIB.

Sustenabilitatea datoriei nu are în vedere doar menținerea indicatorului sub un anumit nivel critic, ci și asigurarea faptului că îndatorarea suplimentară ar trebui să aibă corespondent în active sau schimbări structurale ale economiei, care să permită pe viitor achitarea datoriilor, fără sacrificii deosebite pentru generațiile viitoare

✚ **Măsuri consistente pentru crearea și consolidarea unor finanțe publice sănătoase, prin eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice cu focalizare pe :**

- **finanțarea unui pachet de reforme în domeniul muncii, al pensiilor, măsuri active** de protecție privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile;
- **consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat** la toate nivelurile administrației publice centrale și locale care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale;
- **întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora**, prin utilizarea celor mai bune practice la nivel european.
- **La nivelul pieței muncii**, se va urmări modernizarea sistemului de salarizare, eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței, stabilirea calendarului de implementare a Legii nr.153/2017, ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR.
- ✓ *Începând cu data de 1 ianuarie 2022, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, se va majora la suma de 2.550 lei lunar, ceea ce reprezintă o creștere de 10,9% față de luna decembrie 2021.*
- **Modernizarea sistemului de pensii**
Digitalizarea/Evaluarea dosarelor de pensii;
 - Transpunerea tuturor dosarelor de pensii din format letric în format electronic;
 - Creșterea capacității caselor de pensii în folosirea tehnologiei pentru rezolvarea solicitărilor pensionarilor;
 - Întărirea capacității de comunicare/răspuns la solicitările de informații ale beneficiarilor prin folosirea informației în sistem digital;
 - Eficientizarea prin digitalizare a activității caselor de pensii și evaluarea tuturor dosarelor de pensii în perspectiva recalculării pensiei.
- ✓ Stabilirea calendarului de implementare a Legii nr.127/2019 (în termen de 120 de zile), ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR și negocierile cu Comisia Europeană; recalcularea tuturor pensiilor în conformitate cu Legea nr.127/2019, în vederea eliminării inechităților din sistem.

³ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente: AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

- ✓ Recalcularea pensiilor. Aplicarea generală a principiului contributivității în stabilirea dreptului la pensie.
- ✓ Mărirea punctului de pensie la 1.586 lei respectiv o majorare cu 10% de la 1 ianuarie 2022;
- ✓ Majorarea indemnizației sociale minime la 1.000 lei;
- Măsuri active de protecție și sprijin privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile, inclusiv consumatori non casnici și alți consumatori ;
 - ✓ Aplicarea unor măsuri de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, prin acordarea stimulentului pentru energie în tot timpul anului și ajutoare pentru încălzirea locuinței în sezonul rece, diferențiate în funcție de sursa de energie și veniturile familiei;
 - ✓ Schema de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii non casnici, respectiv întreprinderile mici și mijlocii, microîntreprinderile, persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderi familiale, prin bugetul Ministerului Energiei;
 - ✓ Majorarea contribuției statului la capitalul social al Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători „C.F.R. Călători”-S.A. și al Societății Comerciale „Compania națională de transporturi aeriene române - Tarom”-S.A. pentru compensarea pierderilor suferite ca urmare a pandemiei COVID-19, cu respectarea procedurilor în domeniul ajutorului de stat;
 - ✓ Acordarea în luna ianuarie, a unui sprijin de care ar urma să beneficieze pensionarii cu venituri reduse, pentru a suporta creșterile de prețuri la utilități.
- Modernizarea sistemului de asistență socială presupune trecerea de la un serviciu de asistență socială care se bazează pe alocări financiare insuficiente în raport cu nevoile și problemele concrete ale categoriilor vulnerabile către servicii sociale integrate.
- Majorarea alocațiilor de stat pentru copii la 600 lei pentru copii cu vârsta până la 2 ani, respectiv 3 ani pentru copii cu handicap și la 243 lei pentru copii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 18 ani;
- Acordarea unei indemnizații suplimentare, pentru persoanele cu dizabilități, respectiv a 13-a indemnizație.
- Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat care se va concentra pe :
 - ✓ *optimizarea eficienței și eficacității politicilor propuse;*
 - ✓ *eliminarea risipei bugetare, creșterea transparenței bugetare, eficientizarea cheltuielilor publice, predictibilitatea resurselor bugetare;*
 - ✓ *Dezvoltarea unui sistem de planificare și programare care să ofere o perspectivă strategică cuprinzătoare, națională, pe termen lung.*
- Întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora, prin utilizarea celor mai bune practice la nivel european.

- ✓ *creșterea competitivității acestora prin îmbunătățirea cadrului în care aceștia operează, prin reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană.*
- ✓ *elaborarea unei strategii naționale de descentralizare a deciziilor limitative impuse întreprinderilor publice în vederea dezvoltării companiilor de stat profitabile, pentru a oferi servicii de bună calitate, la un preț competitiv, concomitent cu modernizarea serviciilor oferite pe o piață concurențială.*
- ✓ *prioritizarea descentralizării deciziei de stabilire a cheltuielilor pentru companiile cu capital de stat profitabile, prin mutarea deciziei la ministerul de resort, în vederea evitării birocrăției și pentru dezvoltarea acestora în mod sustenabil și accelerat.*

- ✚ **România are în viitor o serie de provocări care să mărească performanța bugetară: întărirea programării multianuale**, având în vedere funcționarea programelor de investiții ale ordonatorilor de credite, implementarea fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și a celor alocate pentru realizarea reformelor din Planul Național de Redresare și Reziliență, a căror operaționalizare necesită o finanțare stabilă și predictibilă, **reorientarea bugetului public spre prioritățile Pactului ecologic european și a agendei europene** care susține tranziția verde și digitală, schimbările climatice, susținerea reformelor structurale necesare, un spațiu fiscal suficient de manevră în caz de dificultăți economice proprii și/sau prin contagiune, **menținerea datoriei publice în limite sustenabile, eficiența politicilor publice care trebuie să se manifeste în performanța mediului de afaceri, antreprenorial și mobilitatea forței de muncă, a bunurilor și serviciilor**, stimularea unei atitudini corecte privind creșterea salariilor pe baza creșterii productivității muncii, îmbunătățirea colectării direcții care dacă sunt realizate **pot îndreptați la speranța menținerii României în topul economiilor UE și astfel creșterea nivelului de trai al membrilor societății;**
- ✚ **Politica fiscal bugetară va pune accent pe întărirea conceptelor de sustenabilitate și economie rezilientă, rezistentă la șocuri adverse, a echilibrelor între macro și microeconomie, consolidarea guvernantei, orientarea viitoarelor proiecte de investiții către diminuarea/eliminarea vulnerabilităților structurale (infrastructura de transport, infrastructura sanitară) în contextul provocărilor unei societăți în profundă schimbare determinată de criza pandemică, cel mai mare lockdown din istoria modernă.**

Cuvintele cheie care caracterizează acest proiect de buget sunt reconsiderare, eficientizare, recalibrare, întrucât se constată o îmbunătățire a compoziției cheltuielilor bugetare în favoarea investițiilor și scăderea ponderii cheltuielilor materiale, a celor de personal, a celor cu asistența socială în total cheltuieli bugetare, măbind spațiul de manevră pentru cheltuieli cu rol în asigurarea și menținerea creșterii economice, dar și o îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții în favoarea creșterii ponderii proiectelor europene în totalul surselor de finanțare.

- ✚ **De remarcat că bugetul pe anul 2025 prevede cel mai mare volum de investiții de 8,11% în PIB, cel mai mare procent înregistrat pe orizontul de referință.**

SINTEZA OBIECTIVE BUGET 2022

Coordonate bugetare : *transparentă, eficientizare, realism, evitarea risipei banului public, reconsiderarea priorităților de finanțare în acord cu agenda europeană, folosirea oportunității de utilizare a fondurilor europene 2021- 2027 și a celor alocate reformelor finanțate din Mecanismul de Redresare și Reziliență*

● crearea premiselor pentru menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă care să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare, finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri;

Cresterea economică pentru anul 2022 este de 4,6%

- ✓ Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice în special prin majorarea formării brute de capital fix, cu o dinamică superioară celei a consumului final, respectiv 9,3% față de 4,1%.
- ✓ Pe latura ofertei se estimează că toate sectoarele economice vor susține avansul economiei, un rol important având construcțiile cu o majorare a VAB de 9%, dar și industria (4,4%) și serviciile (4,3%).

Finanțarea schemelor de ajutor de stat :

- ✚ Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții
- ✚ Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMÂNIA,
- ✚ Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE
- ✚ Programul IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia
- ✚ Pachet de stimulare economică pentru IMM și de sprijin a sectorului de turim

● Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea tinte de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024.

- ✚ Planificarea bugetară pe anul 2022 și estimările pe perioada 2022-2025 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2022 la 6,24 % din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2025 la 2,02 % din PIB, respectiv o reducere de 4,22 puncte procentuale față de anul 2022, încadrându-se la sfârșitul orizontului de prognoză (anul 2025) în prevederile regulamentelor europene, respectiv 2,02% din PIB în anul 2025.
- ✚ În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va menține pe tot orizontul de referință, dar începe să se ajusteze începând cu anul 2021, continuă și în 2022 pentru ca în anul 2025 să înregistreze 2,05 din PIB.

● **Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice** într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, **prin creșterea aportului fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și cele aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență ce finanțează reformele și investițiile stabilite prin Programul Național de Redresare și Reziliență**

- ✚ În anul 2022 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox. 88,4 miliarde lei, reprezentând aproximativ 6,71% în PIB, iar în anul 2025 acestea ajung la 8,11% din PIB.
- ✚ Efectuarea unui volum mare de cheltuieli investiționale din partea sectorului public, cu **vârful de peste 7-8% din PIB în perioada 2023-2025** este susținut de fondurile europene și cele ce provin din Mecanismul de Redresare și Reziliență care finanțează reformele din PNRR. În acest context, proiectele finanțate din PNRR cresc ca pondere în structura surselor de finanțare de la 0,80% la 2,98% în PIB în anul 2025.

● **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară**, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile

- ✚ *Implementarea măsurilor din Programul de Guvernare 2021-2024 pe măsură ce spațiul fiscal va permite, precum și a celor din PNRR.*
- ✚ *Continuarea perfecționării legislației prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european;*
- ✚ *Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri*
- ✚ *Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora*
- ✚ *Pregătirea unor reforme în domeniul fiscal care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung*
- ✚ *Implementarea unui sistem de obligatoriu de facturare electronică*
- ✚ *Reforme în domeniul fiscal pentru o creștere sustenabilă*

● **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**

Pe termen mediu (2022-2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE, se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 50,3% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) nu va depăși 44,6% din PIB

➤ **Măsuri consistente pentru crearea și consolidarea unor finanțe publice sănătoase** cu focalizare pe reforme și susținere a pieței muncii, a sistemului de pensii, măsuri active pentru grupurile defavorizate, asistenței sociale, dezvoltarea sistemului de bugetare pe programe și întărirea guvernancei corporative.

- **La nivelul pieței muncii**

- ✓ Începând cu data de 1 ianuarie 2022, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, se va majora la suma de 2.550 lei lunar, ceea ce reprezintă o creștere de 10,9% față de luna decembrie 2021.

- **Modernizarea sistemului de pensii**

- ✓ Marirea punctului de pensie la 1.586 lei respectiv o majorare cu 10% de la 1 ianuarie 2022;

- ✓ Majorarea indemnizației sociale minime la 1.000 lei;

- **Măsuri active de protecție și sprijin privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile, inclusiv consumatori non casnici și alți consumatori ;**

- Aplicarea unor măsuri de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, prin acordarea stimulentei pentru energie în tot timpul anului și ajutoare pentru încălzirea locuinței în sezonul rece, diferențiate în funcție de sursa de energie și veniturile familiei;

- Schema de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii non casnici, respectiv întreprinderile mici și mijlocii, microîntreprinderile, persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderi familiale, prin bugetul Ministerului Energiei;

- Majorarea contribuției statului la capitalul social al Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători „C.F.R Călători”-S.A. și al Societății Comerciale „Compania națională de transporturi aeriene române - Tarom”-S.A. pentru compensarea pierderilor suferite ca urmare a pandemiei COVID-19, cu respectarea procedurilor în domeniul ajutorului de stat;

- Acordarea în luna ianuarie, a unui sprijin de care ar urma să beneficieze pensionarii cu venituri reduse, pentru a suporta creșterile de prețuri la utilități.

- **La nivelul asistenței sociale.**

- ✓ Majorarea alocațiilor de stat pentru copii la 600 lei pentru copii cu vârsta până la 2 ani, respectiv 3 ani pentru copii cu handicap și la 243 lei pentru copii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 18 ani;

- ✓ Acordarea unei indemnizații suplimentare, pentru persoanele cu dizabilități, respectiv a 13-a indemnizație.

- Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat care se va concentra pe eliminarea risipei bugetare, creșterea transparenței bugetare, eficientizarea cheltuielilor publice, predictibilitatea resurselor bugetare.

- Întărirea guvernancei corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora, prin utilizarea celor mai bune practici la nivel European.

Capitolul 1 Cadrul macroeconomic extern și intern

Economia UE se redresează în urma recesiunii provocate de pandemie mai rapid decât se preconizase. Pe măsură ce campaniile de vaccinare au progresat, iar restricțiile au început să fie ridicate, creșterea economică s-a reluat în primăvară și a continuat în același ritm toată vara, susținută de redeschiderea economiei. În pofida perioadei tot mai dificile, se preconizează că economia UE va **continua să se extindă în perioada analizată, atingând o rată de creștere de 5% în 2021, de 4,3% în 2022 și de 2,5% în 2023. Se preconizează că ratele de creștere pentru zona euro vor fi identice cu cele la nivel de UE în 2021 și 2022 și de 2,4 % în 2023.**

Economia europeană revine pe o traiectorie expansionistă mai rapid decât se preconizase⁴

La aproape 14% pe an, **rata de creștere a PIB-ului în UE în al doilea trimestru al anului 2021 a fost cea mai bună înregistrată vreodată - la fel de mare ca scăderea fără precedent a PIB-ului în aceeași perioadă a anului trecut, în timpul primului val al pandemiei. În al treilea trimestru al anului 2021, economia UE a ajuns din nou la nivelul rezultatelor sale anterioare pandemiei și a trecut de la redresare la expansiune.**

Se preconizează că cererea internă va continua să stimuleze această expansiune. Ameliorarea situației pe piețele forței de muncă și scăderea preconizată a economisirii ar trebui să contribuie la un ritm susținut al cheltuielilor de consum. Punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) începe, de asemenea, să joace un rol important în stimularea investițiilor private și publice.

Cu toate acestea, ritmul de creștere se confruntă din nou cu **vânturi potrivnice. Blocajele și întreruperile la nivelul aprovizionării globale afectează activitatea din UE, în special în sectorul său de producție, care este foarte integrat. În plus, după ce au scăzut drastic în 2020, prețurile la energie, în special la gazele naturale, au crescut într-un ritm susținut în ultima lună și se situează în prezent cu mult peste nivelurile din perioada anterioară pandemiei. Se preconizează că acest lucru va afecta consumul și investițiile.**

Situația pe piața forței de muncă ar trebui să continue să se îmbunătățească

Situația de pe piețele forței de muncă din UE a cunoscut ameliorări semnificative datorită relaxării restricțiilor impuse activităților legate de consumatori. **În al doilea trimestru al acestui an, economia UE a creat aproximativ 1,5 milioane de noi locuri de muncă, mulți lucrători au ieșit din schemele de păstrare a locurilor de muncă, iar rata șomajului a scăzut.**

⁴ Prognoza de toamna a UE pe anul 2021

Șomajul a continuat să scadă, iar rata de 6,8 %, înregistrată în UE în luna august a fost cu puțin peste rata înregistrată la sfârșitul anului 2019. Sondajele efectuate de Comisie în rândul întreprinderilor scot în evidență apariția unor zone de penurie de forță de muncă, în special în sectoarele în care activitatea crește cel mai mult. Cu cât această penurie durează mai mult, cu atât este mai mare riscul să afecteze activitatea și să contribuie la inflație printr-o presiune asupra salariilor.

Potrivit previziunilor, **șomajul în UE va scădea de la 7,1% în acest an la 6,7% în 2022 și la 6,5% în 2023. În zona euro, rata șomajului este estimată la 7,9%, 7,5% și 7,3% pe parcursul celor trei ani.**

Deficite sub nivelurile preconizate

Perspectivile de creștere mai bune indică **deficite mai scăzute în 2021 decât nivelurile preconizate în primăvară. După ce a atins 6,9% din PIB în 2020, deficitul agregat din UE ar trebui să scadă ușor la 6,6% în 2021, pe fondul sprijinului bugetar încă ridicat acordat la începutul anului.**

Odată ce măsurile de sprijin și funcționarea stabilizatorilor automați vor dispărea, în timp ce expansiunea economică va continua, **se preconizează că deficitul agregat al UE se va înjumătăți, ajungând la aproximativ 3,6% din PIB în 2022, și va scădea în continuare la 2,3% în 2023.**

După ce a atins aproximativ 92% în UE (99% în zona euro), **se preconizează că ponderea agregată a datoriei în PIB se va stabiliza în linii mari în acest an și va începe să scadă în 2022, ajungând la 89% din PIB în 2023 (97% în zona euro).**

Presiunile temporare asupra prețurilor la nivel mondial determină creșterea inflației la cel mai ridicat nivel din ultimii zece ani

După mai mulți ani cu un nivel scăzut de **inflație, reluarea puternică a activității economice în UE și în multe economii avansate a fost însoțită de o creștere a inflației care a depășit previziunile.**

Această creștere puternică a inflației este determinată în principal de creșterea prețurilor la energie, dar ea pare să fie legată și de un set amplu de ajustări economice ulterioare pandemiei, sugerând că nivelurile ridicate actuale sunt în mare măsură tranzitorii.

Se preconizează că **inflația în zona euro va atinge un nivel maxim de 2,4% în 2021, înainte de a scădea la 2,2% în 2022 și la 1,4% în 2023, deoarece se estimează că prețurile la energie se vor stabiliza treptat. La nivel de UE, se preconizează că inflația va atinge 2,6% în 2021, 2,5% în 2022 și 1,6% în 2023.**

Incertitudinile și riscurile legate de perspectivele de creștere rămân foarte ridicate

- ✓ Deși impactul său asupra activității economice s-a diminuat considerabil, **pandemia de COVID-19 nu a fost încă înfrântă, iar redresarea depinde în mare măsură de evoluția acesteia, atât în interiorul, cât și în afara UE.**
- ✓ Având în vedere creșterea recentă a numărului de cazuri în multe țări, **nu poate fi exclusă reintroducerea restricțiilor cu impact asupra activității economice.** În UE, acest risc **este deosebit de relevant în statele membre cu rate de vaccinare relativ scăzute.**
- ✓ **Riscurile economice se referă, de asemenea, la impactul potențial prelungit al constrângerilor și blocajelor actuale în materie de aprovizionare.**
- ✓ Principalul risc în sens pozitiv la adresa perspectivelor de creștere este legat de **câștigurile potențiale în materie de eficiență și de progresele durabile în materie de productivitate generate de schimbările structurale produse în urma pandemiei.** Investițiile stimulate de Mecanismul de redresare și reziliență și de reformele structurale aferente vor fi esențiale în acest sens. În ansamblu, balanța riscurilor care planează asupra acestor previziuni s-a înclinat în sens descendent.

Previziunile de toamnă ale anului 2021 ale CE evidențiază următoarea evoluție a indicatorilor macroeconomici și bugetari:

	2021	2022	2023
PIB Real - %			
România	7,0	5,1	5,2
Zona Euro	5,0	4,3	2,4
UE	5,0	4,3	2,5
Datorie publică% din PIB			
România	49,3	51,8	53,2
Zona Euro	100,0	97,9	97,0
UE	92,1	90,0	89,1
Deficit bugetar % din PIB			
România	-8,0	-6,9	-6,3
Zona Euro	-7,1	-3,9	-2,4
UE	-6,6	-3,6	-2,3

- ✓ Datele de mai sus arată faptul că atât economia Zonei Euro cât și a UE vor înregistra creșteri de 5,0% în 2021 și de 4,3% în 2022, în timp ce la nivelul anului 2023 creșterea economică a UE (2,5%) o va depăși cu 1 pp pe cea a zonei Euro (2,4%).
- ✓ Din punct de vedere al proiecției creșterii economice, economia României înregistrează un avans peste cel prognozat la nivelul UE și a zonei euro, pe tot orizontul de prognoză, cu ritmuri mai moderate în perioada 2022-2023. **Investițiile sunt proiectate să crească cu ritmuri din ce în ce mai intense**, în timp ce investițiile în UE sunt estimate a-și tempera ritmul de creștere pe orizontul de prognoză. La nivelul UE, anii 2022 și 2023 vor sta sub semnul revenirii economice, **investițiile fiind factorul determinant al acesteia, bazându-se pe mobilizarea rapidă a fondurilor necesare redresării economice prin Mecanismul de Redresare și Reziliență**. Pentru România este estimată o creștere a investițiilor de 8,8% în 2021, 9,5% în 2022 și de 12,5% în 2023, ca urmare a accelerării realizării proiectelor finanțate din fondurile europene aferente perioadei de programare 2014-2020 și din Fondul de Redresare și Reziliență.

Riscuri pentru România

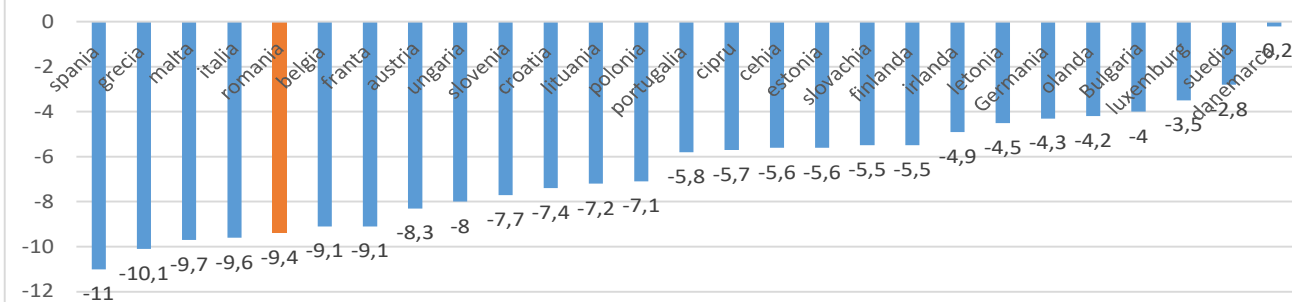
- ✓ Persistența pandemiei, apariția de noi variante la care vaccinul să aibă un răspuns limitat, continuarea înregistrării unei rate scăzute a vaccinării.
- ✓ Inflația poate rămâne la nivele ridicate dacă dezechilibrul cerere-ofertă continuă pe un termen mai lung, punând astfel presiune pe prețuri și pe așteptările inflaționiste.
- ✓ Perturbările pe lanțurile de distribuție și criza semiconductorilor continuă să reprezinte riscuri ce pun presiune pe producătorii auto și se așteaptă să se manifeste și în prima parte a anului următor, afectând exporturile de bunuri, în special în cazul industriei auto.
- ✓ Accentuarea deficitului de forță de muncă, în special cea calificată, în sectoare precum construcțiile.

România în context european

Conform ultimilor date EUROSTAT⁵, principalii indicatori se prezintă astfel:

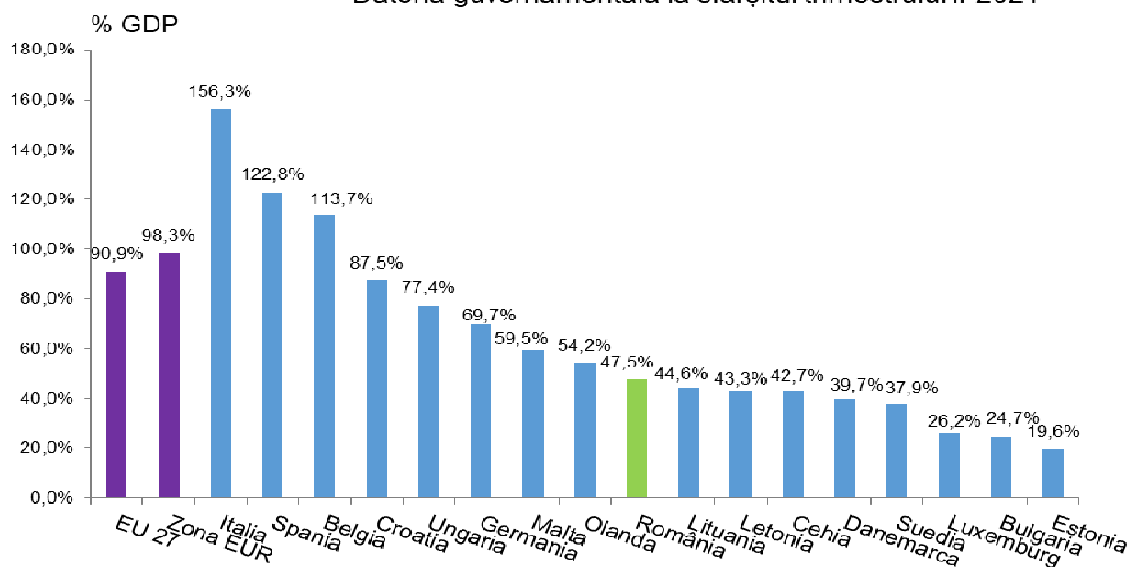
⁵Notificarea fiscală din octombrie 2021

Evolutia deficitului bugetar in tarile membre ale UE in anul 2020 % in PIB

- ✓ În anul 2020 cele mai mari deficite sunt înregistrate de Spania, Grecia, Malta, Italia, România, Belgia, Franța, Austria, Ungaria, Slovenia, Croația, Lituania, Polonia.
- ✓ Numai Danemarca și Suedia au deficite mai mici de 3 % din PIB.

Datoria guvernamentală la sfârșitul trimestrului II 2021

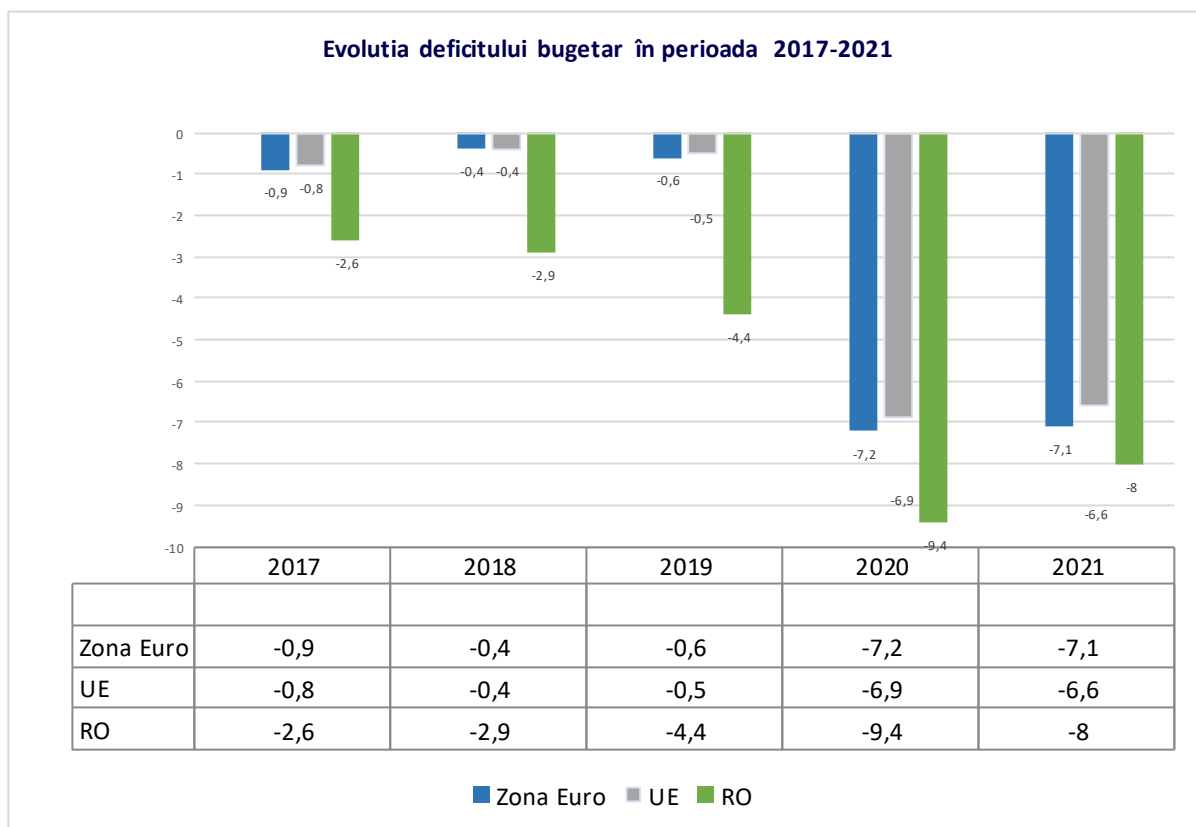

Sursa Eurostat

- ✓ La sfârșitul trimestrului II 2021, România se situează pe locul 9 între statele membre UE în ceea ce privește ponderea datoriei guvernamentale brute⁶ de 47,5% în PIB
- ✓ La sfârșitul trimestrului II al anului 2021 cele mai mici ponderi ale datoriei guvernamentale în PIB au fost înregistrate de Estonia, Bulgaria, Luxemburg, Suedia, Danemarca, Republica Cehă, Letonia, Lituania și România, iar Grecia,

⁶ Conform Comunicatului Eurostat

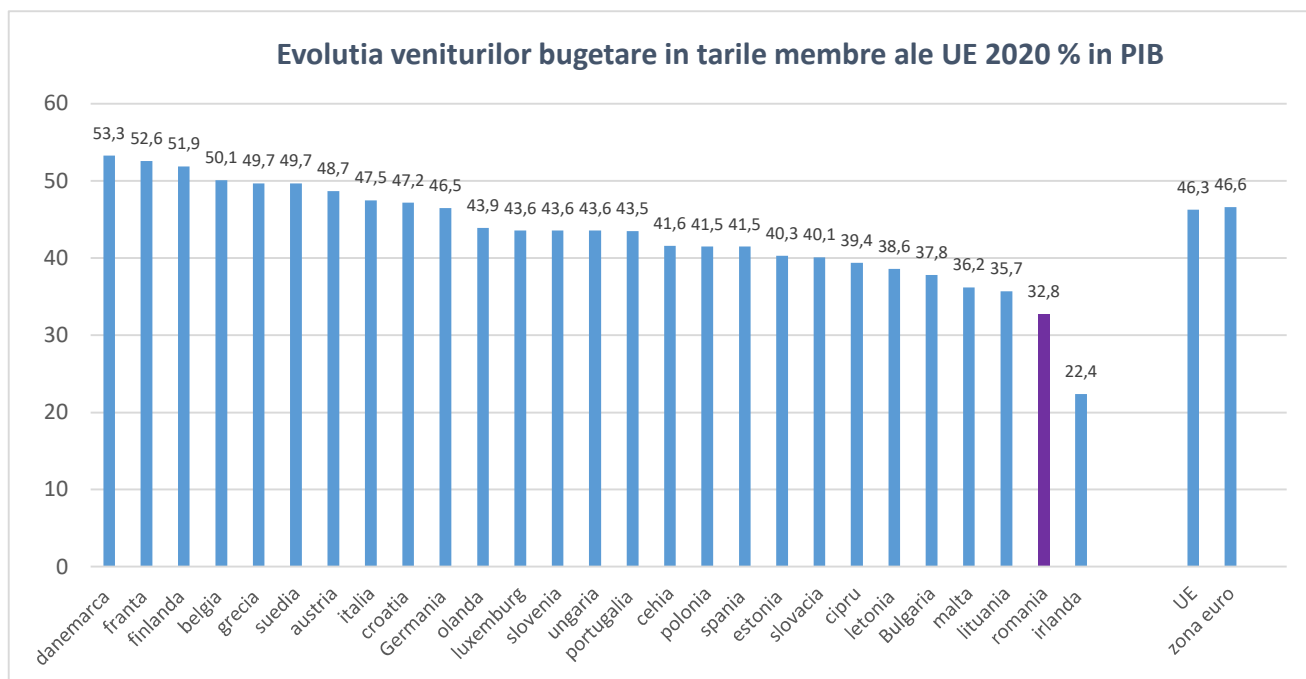
Italia, Portugalia, Spania, Franța, Belgia și Cipru au înregistrat cele mai mari ponderi ale datoriei guvernamentale în PIB

Notificarea fiscală din octombrie 2021 pentru deficitul 2017-2020

Deficitul anului 2021 este estimat din prognoza de toamnă 2021 a Comisiei Europene

Începând cu anul 2017 deteriorarea soldului bugetar devine accentuată comparativ cu zona Euro și Uniunea Europeană, iar în anul 2020 deși deficitul României este de 9,4% din PIB pentru anul 2021 este estimat un deficit bugetar de 8%, în scădere față de anul 2020.

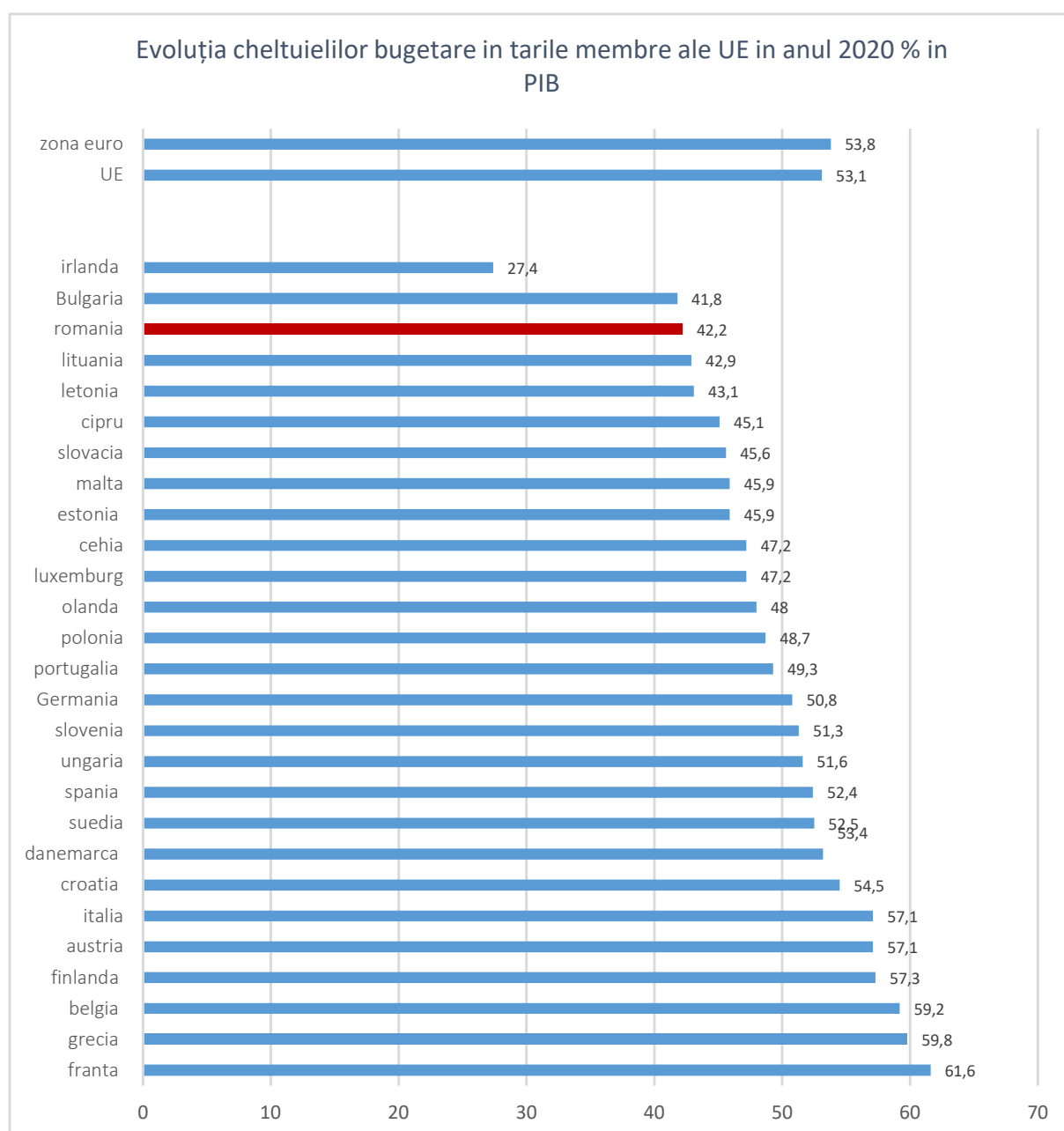

Notificarea fiscală din octombrie 2021

În ceea ce privește ponderea veniturilor bugetare în PIB în anul 2020, **România ocupă al doilea cel mai mic loc din UE cu 32,8% din PIB, față de media UE de 46,3%.**

România a practicat începând cu anul 2016 o politică fiscală puternic pro-ciclică, stimulând intens economia în perioadele de expansiune (2006-2008) și frânând în perioadele în care aceasta a operat sub potențial (2010-2015), contribuind astfel la amplificarea fluctuațiilor ciclului economic și la accentuarea dezechilibrelor acumulate în economie.

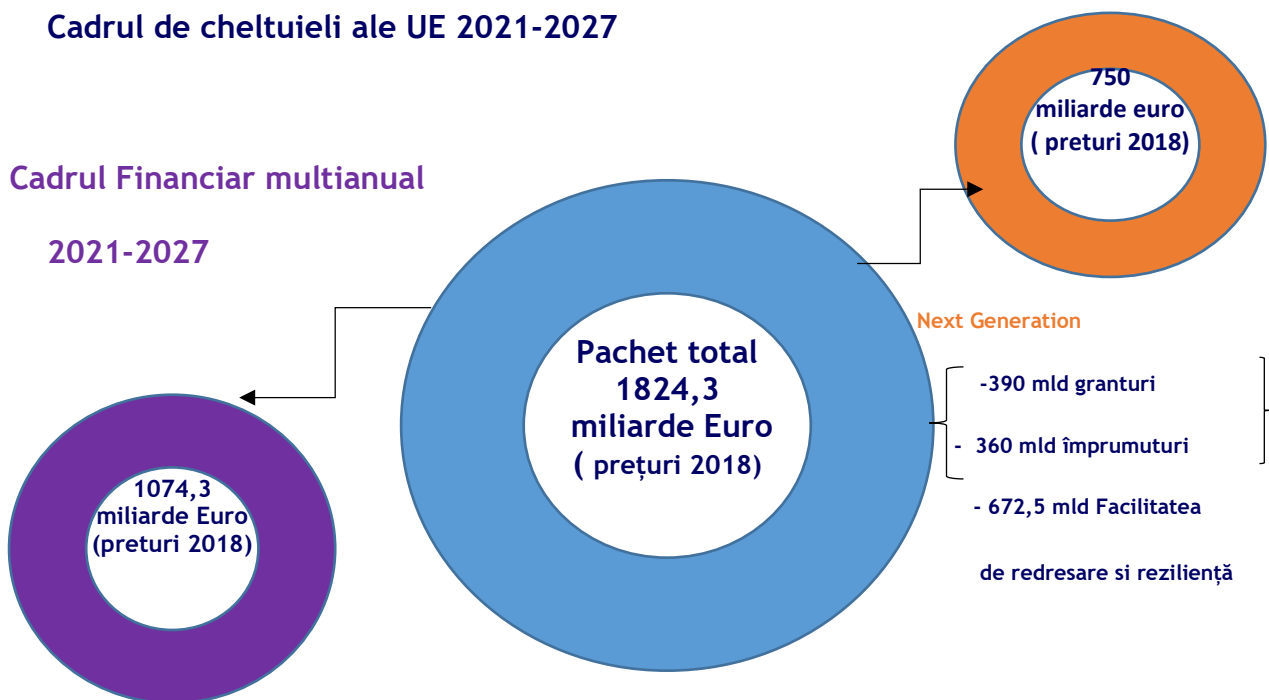
În ceea ce privește ponderea cheltuielilor bugetare în PIB în anul 2020, **România se situează pe locul 3 în ceea ce privește ponderile extrem de mici ale acestora în PIB, după Bulgaria și Irlanda.**

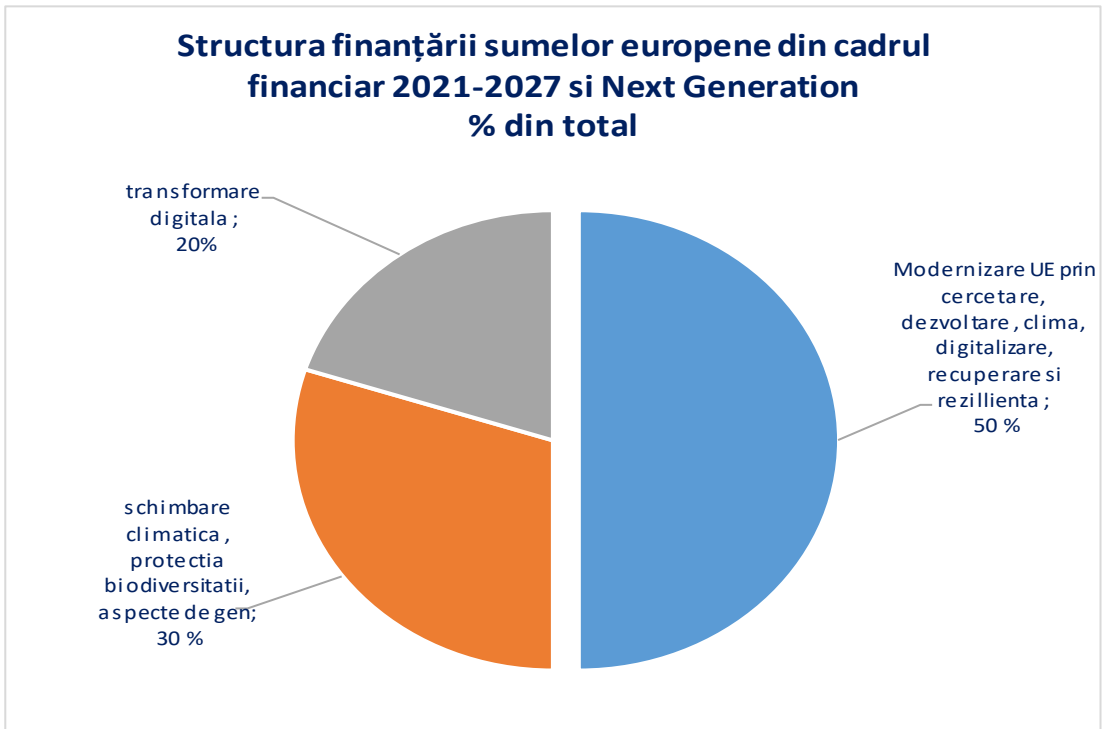

- ✓ Noua prioritate a bugetului UE este **Pactul Ecologic European** care lansează o nouă strategie de creștere economică pentru UE. Acesta sprijină tranziția UE către o societate echitabilă și prosperă, care va răspunde provocărilor pe care le reprezintă schimbările climatice și degradarea mediului, îmbunătățind calitatea vieții generațiilor de azi și de mâine. **Comisia și statele membre vor depune eforturi pentru a se asigura că toate instrumentele de planificare disponibile pentru Pactul ecologic european sunt utilizate în mod coerent.** Cele mai importante dintre acestea sunt planurile naționale privind energia și clima și propunerile de planuri naționale strategice pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune. **Bugetele naționale, inclusiv cel al României, vor juca un rol deosebit de important în finanțarea priorităților pactului ecologic,** prin integrarea preocupării pentru mediu în procesul de stabilire a bugetului prin redirectionarea investițiilor publice, a consumului și a taxării către priorități ecologice. Revizuirea cadrului european de guvernare economică va include o trimitere la investițiile verzi în contextul calității finanțelor publice.
- ✓ În urma pandemiei de coronavirus, Uniunea Europeană a dat un răspuns fără precedent ce **constă în cel mai mare pachet de finanțare din istorie,** respectiv **cadrul financiar 2021-2027 și instrumentul Next Generation totalizează** cu scopul de a înlătura efetele economice și sociale ale crizei pandemice și a ajuta tranziția către o Europă mai modernă și sustenabilă.

Cadrul de cheltuieli ale UE 2021-2027

Structura finanțării Instrumentului temporal pentru redresare Next Generation de 750 miliarde Euro.

Next Generation UE (prețuri 2018)

Grants:	390	←	Facultatea de redresare și reziliență	673,3
Imprumuturi	360		React UE	47,5
TOTAL	750		Dezvoltare rurală	85,4
			Fondul de tranziție Justă	17,5
			Invest UE	9,4
			Resc UE	3,0
			Orizont Europa	84,9

**Facilitatea de redresare și reziliență
Tranziție geamă : verde și digitală
Fiecare Plan de redresare și reziliență va include**

minim 37% pentru reforme și investiții climatice

minim 20 % pentru accelerarea tranziției digitale

- ✓ România se află în fața unei oportunități istorice. În perioada 2021-2027, în cadrul politicii de Coeziune 2021-2027, România are alocate fonduri europene în valoare de **31,35 miliarde euro**, iar prin facilitatea „**Mecanismul de redresare și reziliență**”, are un buget alocat de **29,2 mld. euro** fonduri ce vor fi utilizate în domenii cheie: infrastructură, educație, sănătate, agricultură, mediu sau energie, precum și pentru modernizarea marilor sisteme publice.
- ✓ România trebuie să își calibreze mixul adecvat de politici macroeconomice, care nu trebuie să subestimeze vulnerabilitățile economiei - deficite mari ca handicap de pornire, grad semnificativ de euroizare, buget public fragil, cu venituri proprii foarte joase.
- ✓ Prioritizarea, prudența și cumpătarea în formularea politicilor fiscal bugetare este necesară pentru acumularea de spațiu fiscal, care să fie direcționat către finanțarea de politici și cheltuieli cu impact asupra creșterii economice în consonanță cu prioritățile la nivel european.

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2022-2025

Pandemia a afectat toate statele membre ale UE și a pus la încercare sistemele economice și politice, în ultimă instanță cetățenii, iar guvernele sunt chemate să gestioneze cu responsabilitate situații și provocări extreme, să găsească noi abordări de creștere economică, să orienteze resursele limitate spre priorități țintite și bine definite.

În viziunea arcului guvernamental, politica fiscal bugetară **pe anul 2022 și orizontul 2023-2025, se fundamentează pe o strategie coerentă, realistă, bazată pe reforme pentru o viață decentă și care particularizează obiectivele europene la realitățile și posibilitățile naționale și are în vedere următoarele obiective:**

- ✚ Relaxarea graduală a măsurilor de înlăturare a efectelor crizei pandemice generate de Covid 19, care au ținut populația și operatorii economici, pe măsură ce riscurile la adresa sănătății se diminuează și redresarea economică devine robustă, **crearea premiselor pentru menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă care să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare**, finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri;
- ✚ Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024, contribuind, în acest fel, la scăderea inflației, a ratelor dobânzilor, a deficitului comercial și de cont curent al balanței de plăți, precum și la stabilitatea cursului valutar al leului;
- ✚ Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, prin creșterea aportului fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și cele aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență ce finanțează reformele și investițiile stabilite prin Programul Național de Redresare și Reziliență. Acestea vor fi orientate către proiecte de infrastructură și în domeniul bugetării verzi reprezentată de finanțarea obiectivelor ce vizează schimbările climatice și mediul, în conformitate cu reglementările adoptate la nivel european.
- ✚ Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice

durabile;

- ✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**
- ✚ **Măsuri consistente pentru crearea și consolidarea unor finanțe publice sănătoase, prin eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice cu focalizare pe:**
 - ✓ **finanțarea unui pachet de reforme în domeniul muncii, al pensiilor, măsuri active de protecție privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile;**
 - ✓ **Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat** la toate nivelurile administrației publice centrale și locale care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale și asigurarea unei competiții reale între proiectele propuse spre finanțare și susținerea performanței;
 - ✓ **întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora, prin utilizarea celor mai bune practici la nivel european.**

Contextul general în stabilirea obiectivelor și a măsurilor pentru anul 2022 și orizontul 2023-2025

Anul 2020 a fost marcat de criza generată de pandemia COVID-19, cel mai mare lockdown fără precedent în istoria modernă, cu implicații severe și foarte specifice pe aproape toate palierele economice și sociale. Măsurile de politică fiscal bugetară și monetară combinate cu măsurile de reglementare și prudențiale pentru sectorul financiar au continuat și în anul 2021, însă de mai mică anvergură, fiind esențiale pentru a atenua impactul crizei sanitare.

Anul 2021 este caracterizat la rândul său de o serie de particularități⁷

- ✓ **Pe măsură ce măsurile de izolare sunt relaxate treptat și procesul de vaccinare avansează, se preconizează că activitatea în UE va înregistra o creștere în toate statele membre, cu o accelerare din a doua jumătate a anului 2021, care va reflecta și impulsul de creștere ce va fi dat de punerea în aplicare a planurilor naționale de redresare și reziliență.**

⁷ *Recomandare de Recomandare a consiliului în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România com/2021/530 final*

COM(2021) 500 final - Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, banca centrală europeană, comitetul economic și social european, comitetul regiunilor și banca europeană de investiții; Coordonarea politicilor economice în 2021: depășirea crizei provocate de pandemia de COVID-19, sprijinirea redresării și modernizarea economiei noastre

- ✓ **Politica economică trebuie să rămână expansionistă pe tot parcursul anilor 2021 și 2022 și ar trebui să rămână flexibilă, evitându-se retragerea prematură a sprijinului bugetar.**
- ✓ **Politicile fiscal-bugetare ale statelor membre ar trebui să devină mai diferențiate în 2022, ținându-se seama de situația redresării, de sustenabilitatea fiscală și de necesitatea de a reduce divergențele economice, sociale și teritoriale.**
- ✓ **Punerea în aplicare a Mecanismului de Redresare și Reziliență va reprezenta o oportunitate fără precedent pentru toate statele membre de a aborda principalele provocări structurale și nevoi în materie de investiții, în paralel cu angajarea în tranziția verde și cea digitală.**
- ✓ **Clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere va continua să se aplice în 2022 și se preconizează că va fi dezactivată din 2023.** Ea a facilitat coordonarea politicilor bugetare în perioade de încetinire gravă a creșterii economice. Activarea clauzei permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu al fiecărui stat membru, cu condiția ca această abatere să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.
- ✓ **Pe măsură ce riscurile pentru sănătate se reduc, măsurile de politică economică ar trebui să treacă de la un regim de urgență la obiective orientate spre redresare durabilă și favorabilă incluziunii.** Prioritatea orientării fondurilor ar trebui canalizată către investiții care stimulează creșterea economică, în special celor care sprijină tranziția verde și digitală, către reformele fiscal bugetare structurale, inclusiv în vederea îmbunătățirii eficienței cheltuielilor și a unei gestionări de calitate a resurselor în domeniul finanțelor publice.
- ✓ **Strategia de ajustare graduală cu termen-limită pentru corectarea deficitului excesiv până în 2024, deși necesită în continuare ajustări anuale substanțiale, implică un efort mai lent și ar asigura un echilibru optim între consolidarea bugetară și sprijinirea redresării economice.**
- ✓ **Reformele de natură bugetară și economică mai amplă, inclusiv reformele sistemului de pensii, ale administrației fiscale, ale salariilor din sectorul public și ale guvernantei întreprinderilor de stat, ar trebui să sprijine eforturile de consolidare bugetară și să asigure sustenabilitatea acestora.**

Totuși mai persistă următoarele riscuri:

- Datorită evoluției campaniei de vaccinare, s-au făcut pași extrem de importanți în direcția controlării crizei sanitare, însă n-am ieșit încă complet din criză, preconizarea apariției valului 5 al pandemiei necesită monitorizare atentă;
- Apariția mutațiilor mai agresive, mai rezistente și infecțioase ale virusului ar putea schimba semnificativ perspectivele economice;
- Nivelul mai ridicat al îndatorării (mai ales în cazul sectorului public), se translatează în vulnerabilități care trebuie monitorizate cu atenție;

- În acest context, una dintre cele mai importante provocări este **identificarea momentului oportun pentru eliminarea treptată și controlată a setului actual de măsuri de sprijin atât pe plan extern, cât și pe plan intern.**

Prezentarea pe scurt a obiectivelor pe anul 2022 și a măsurilor pentru realizarea acestora

Ca răspuns la pandemia generată de COVID-19 și la încetinirea creșterii economice provocată de aceasta, **România a adoptat măsuri bugetare menite să consolideze capacitatea sistemului său de sănătate, să țină sub control pandemia și să ofere ajutor persoanelor și sectoarelor celor mai afectate.** Acest răspuns politic puternic a amortizat contracția PIB-ului, fapt care, la rândul său, a diminuat creșterea deficitului public și a datoriei publice. **Măsurile luate de România în 2020 și unele prelungite până în iunie 2021, dar și măsurile noi luate în anul 2021 prezentate în rapoartele la buget precedente au fost conforme cu Recomandarea Consiliului din 20 iulie 2020. Măsurile discreționare adoptate de guvern în 2020 și în 2021 sunt fie temporare, fie contrabalansate de măsuri compensatorii.**

✚ Relaxarea graduală a măsurilor de înlăturare a efectelor crizei pandemice generate de Covid-19, care au țintit populația și operatorii economici, pe măsură ce riscurile la adresa sănătății se diminuează și redresarea economică devine robustă, **crearea premiselor pentru menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă care să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare**, finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri;

Măsuri întreprinse pentru anul 2022

Cadrul macroeconomic pe care se bazează previziunile bugetare pentru perioada 2022-2025 a avut în vedere următoarele aspecte:

- ✓ evoluțiile economice de până în prezent ale anului 2021: o creștere economică susținută în principal de investiții, alături de consum, într-un mediu intern favorizat de stabilitatea și predictibilitatea politicilor macroeconomice, precum și de eficacitatea politicilor guvernamentale privind atenuarea efectelor pandemiei;
- ✓ absorbție cât mai bună a fondurilor UE pe cele două axe: cadrul financiar multi-anual și PNRR;
- ✓ revenirea activității economice în toate sectoarele în condițiile respectării strategiei de vaccinare.
- ✓ un avans al economiilor din zona Euro de 5,0% și 4,3% în 2022. Pentru economia mondială se așteaptă o creștere economică de 5,9% în acest an și 4,9% anul următor.
- ✓ contextul european și global: prognoza ia în considerare o continuare a redresării economiilor ca urmare a îmbunătățirii situației sanitare, progreselor campaniilor de vaccinare și restrângerii graduale a măsurilor restrictive. **Astfel, în cazul celei mai recente prognoze a Comisiei Europene, se estimează o creștere economică la nivelul UE de 5,0% în 2021, 4,3% în 2022 și 2,4% în 2023.** Similar, prognoza de toamnă 2021 a Fondului Monetar Internațional (World Economic Outlook) previzionează pentru 2021 un avans al economiilor din zona Euro de 5,0% și 4,3% în

2022. Pentru economia mondială se așteaptă o creștere economică de 5,9% în acest an și 4,9% anul următor.

Planificarea bugetară pe orizontul 2022-2025 a avut în vedere:

- măsurile întreprinse de Guvernul României în anii 2020 și 2021 în diverse domenii afectate de criză precum cel economic, al asistenței sociale, al sănătății și educației, al mediului de afaceri, în vederea stopării efectelor negative ale pandemiei, măsurile noi luate în anul 2022, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2022-2025, dar și prioritățile de finanțare din bugetul național, **măsuri care vor fi relaxate și diferențiate pe măsură ce redresarea devine robustă și riscurile se diminuează;**
- **obiectivele și măsurile prevăzute în Programul de Guvernare adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr.42/2021 privind acordarea încrederii Guvernului, întărite prin operaționalizarea Planului de Redresare și Reziliență** care conține reforme în domeniile reglementate care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană;
- prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2020-2025 (varianta de toamnă 2021), elaborată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză, conform căreia creșterea reală a PIB în anul 2021 va fi de 7%.
- Având în vedere existența crizei sanitare cu evoluții neuniforme, s-a avut în vedere o **construcție bugetară responsabilă și credibilă, evitarea retragerii premature a sprijinului bugetar pentru atenuarea efectelor crizei pandemice, evitarea politicilor prociclice, crearea de spațiu fiscal,** vital în economii emergente în vremuri cu incertitudini mari și piețe financiare ușor schimbătoare, argumente pentru evitarea deteriorării stabilității financiare, a evaluării riscului suveran, pentru susținerea mediului de afaceri.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2019- 2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Venituri buget general consolidat (cash)	30,3	30,6	32,6	33,4	33,7	34,0	34,2
Cheltuieli buget general consolidat (cash)	34,9	40,2	39,7	39,2	38,1	36,9	36,2
Sold buget general consolidat (cash)	-4,58	-9,64	-7,13	-5,84	-4,37	-2,89	-2,0
Sold buget general consolidat (ESA)	-4,36	-9,35	-8,03	-6,24	-4,4	-2,9	-2,02
Sold buget(structural)	-4,8	-7,72	-7,31	-5,71	-4,18	-2,88	-2,05

Principalele măsuri ale anului 2022

Având în vedere obligația Guvernului de a conduce politica fiscal-bugetară în mod prudent care să asigure sustenabilitatea poziției fiscale pe termen mediu și lung, necesitatea păstrării echilibrelor bugetare prin adoptarea de măsuri menite să limiteze creșterea cheltuielilor bugetare permanente precum și necesitatea respectării recomandării Comisiei Europene stabilită în cadrul procedurii de deficit excesiv declanșată pentru România, la estimarea cheltuielilor vor fi avute în vedere, în principal, următoarele măsuri:

Măsuri pe anul 2022

- ✚ **Menținerea** în anul 2022 a cuantumului brut al **salariilor și sporurilor** de care beneficiază personalul din administrația publică centrală și locală, inclusiv personalul care ocupă funcții de demnitate publică și funcții asimilate acestora, la nivelul acordat pentru luna decembrie 2021. Prin excepție de la această regulă, pentru personalul care ocupă funcțiile prevăzute în anexa nr.II „Familia ocupațională de funcții bugetare Sănătate și asistență socială” la Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare, începând cu 1 ianuarie 2022 salariile de bază se majorează cu ¼ din diferența dintre salariul de bază prevăzut de Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2021. De asemenea, pentru personalul didactic de predare, personalul didactic auxiliar, personalul didactic de conducere și personalul de îndrumare și control din învățământ, începând cu data de 1 ianuarie 2022 salariile de bază se majorează cu ¼ din diferența dintre salariul de bază prevăzut de Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2021;
- ✚ **Menținerea** în anul 2022 a cuantumului **indemnizației de hrană** la nivelul din anul 2021 (4.160 lei/an);
- ✚ **Acordarea în anul 2022 a voucherelor de vacanță în cuantum de 1.450 lei** pentru personalul plătit din fonduri publice și prorogarea în anul 2023 a prevederilor referitoare la acordarea indemnizației de vacanță;
- ✚ **Menținerea** în anul 2022 a **indemnizației de merit** la nivelul stabilit pentru anul 2021 (6.240 lei/lună);
- ✚ **Prorogarea până în anul 2023 a prevederilor Legii educației naționale nr.1/2011, cu privire la alocarea de la bugetul de stat și bugetele locale a echivalentului a 6% din produsul intern brut și acordarea din fonduri publice a 1% din produsul intern brut pentru cercetare - măsură prevăzută și în Ordonanța Guvernului nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică;**
- ✚ **Prorogarea până în anul 2023 a măsurii de acordare** a sumei reprezentând echivalentul în lei a **500 euro**, fiecărui copil cetățean român și a **cupanelor sociale pentru educație;**

- ✚ **Prorogarea termenului de intrare în vigoare a Legii nr.196/2016 privind venitul minim de incluziune.** În contextul imposibilității aplicării Legii nr.196/2016, este necesară menținerea aplicării Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, pentru o perioadă de minim 1 an, pentru a nu afecta familiile și persoanele singure beneficiare ale ajutorului social și pentru a evita crearea unor noi probleme sociale prin creșterea riscului de excluziune socială, ținând seama și de contextul social și economic actual;
- ✚ **Prorogarea până în anul 2023 a măsurii de acordare a indemnizației pentru limită de vârstă pentru primari, viceprimari, președinți și vicepreședinți ai consiliilor județene;**
- ✚ **Neacordarea de tichete cadou și tichete culturale;**
- ✚ **Neacordarea de premii personalului din sectorul bugetar;**
- ✚ **Compensarea timpului lucrat peste programul normal de lucru exclusiv cu timp liber corespunzător;**
- ✚ **Menținerea bazei de calcul pentru unele drepturi de care beneficiază personalul militar, polițiștii și polițiștii de penitenciare la nivelul anului 2021;**
- ✚ **Neactualizarea normei de hrană și echipament de care beneficiază personalul din sectorul de apărare, ordine publică și securitate națională;**
- ✚ **Plata eșalonată a hotărârilor judecătorești având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar;**
- ✚ **Neacordarea indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă pentru anumite categorii de personal bugetar (cadre militare, polițiști, polițiști de penitenciare, magistrați, personal auxiliar din justiție, funcționari publici parlamentari);**
- ✚ **Amânarea intrării în vigoare a prevederilor Legii nr. 195/2020 care aprobă pentru personalul feroviar, atât din cadrul instituțiilor publice cât și din cadrul operatorilor economici cu capital majoritar de stat, drepturi de natură salarială și de asistență socială cu impact asupra bugetului de stat generat, în principal, de creșterea compensației serviciului public de transport feroviar de călători și a cheltuielilor cu administrarea infrastructurii feroviare;**
- ✚ **Menținerea în plată la nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2021 a unor indemnizații/ajutoare cu caracter reparatoriu stabilite prin legi speciale (revoluționari, persecutați, etc), precum și a indemnizațiilor academicienilor, urmașilor acestora;**
- ✚ **În anul 2022, rentele viagere prevăzute la art. 64 din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, se acordă în cuantumul aflat în plată în luna decembrie 2021;**

În aceste condiții **veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2022 reprezintă 33,4% din PIB, 33,7% din PIB în anul 2023, urmând ca în anul 2025 să reprezinte 34,2% din PIB, evoluție determinată de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referință, de măsurile/prevederile adoptate până la acest moment prin acte normative, măsurile de îmbunătățire a colectării pe termen mediu cu ținte anuale de 10,7 miliarde lei în anul 2022 (0,8% din PIB) până la 22,7 miliarde lei în anul 2024 (1,5% din PIB) precum și de valorificarea frecvențelor radio în noile benzi de frecvențe armonizate la nivel european pentru sisteme de comunicații mobile terestre de bandă largă 5G (2,5 miliarde lei), iar **cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2022 reprezintă 39,2% din PIB, ajungând la 36,2% în 2025, în scădere pe orizontul de referință ca pondere în PIB.

Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024, contribuind, în acest fel, la scăderea inflației, a ratelor dobânzilor, a deficitului comercial și de cont curent al balanței de plăți, precum și la stabilitatea cursului valutar al leului; Abordarea avută în vedere este una echilibrată care se axează și pe o consolidare pe partea de venituri prin creșterea gradului de colectare dar și întărirea capacității de administrare a regimului fiscal.

Deficite bugetare în perioada 2019-2025

Deficite bugetare	- % din PIB						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Deficit ESA	-4,36	-9,35	-8,03	-6,24	-4,40	-2,90	-2,02
Deficit Structural*)	-4,80	-7,72	-7,31	-5,71	-4,18	-2,88	-2,05
Deficit cash	-4,58	-9,64	-7,13	-5,84	-4,37	-2,89	-2,0

Procedura de deficit excesiv a fost inițiată în luna aprilie a anului 2020 ca urmare a încălcării limitei de 3% prevăzută în Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, cât și lipsa introducerii unei consolidări fiscale în urma avertismentelor primite de la Comisia Europeană. Potrivit recomandării Consiliului UE procedura de deficit excesiv trebuie încheiată până în anul 2022.

Planificarea bugetară pe anul 2022 și estimările pe perioada 2023-2025 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2022 la 6,24% din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2025 la 2,02 % din PIB, respectiv o reducere de 4,22 puncte procentuale față de anul 2022, încadrându-se la sfârșitul orizontului de prognoză (anul 2025) în prevederile regulamentelor europene, respectiv 2,02 % din PIB în anul 2024.

Anul 2021 a constituit o provocare importantă pentru România deoarece **a reprezentat startul** unui proces de consolidare fiscal-bugetară, care continuă pe întreg orizontul de referință, aspect **care țintește reducerea graduală a deficitului** în condițiile în care efectele pandemiei încă sunt resimțite prin valuri succesive la nivel național și global

În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB), se va menține pe tot orizontul de

referință, dar continuă să se ajusteze și în anul 2022, cu 1,6 puncte procentuale față de 2021, pentru ca în anul 2025 să înregistreze 2,05% din PIB.

Pe termen mediu (2022 - 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE, se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 50,3% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)⁸ nu va depăși 44,6% din PIB.

Sustenabilitatea datoriei nu are în vedere doar menținerea indicatorului sub un anumit nivel critic, ci și asigurarea faptului că îndatorarea suplimentară ar trebui să aibă corespondent în active sau schimbări structurale ale economiei, care să permită pe viitor achitarea datoriilor, fără sacrificii deosebite pentru generațiile viitoare.

Scurte considerații privind consolidarea fiscală, marea provocare a orizontului de referință 2022-2025:

- ✚ Corecția bugetară este în așa fel concepută încât să presupună **un echilibru între necesitatea de ajustare fiscală și nevoia de sprijinire a recuperării economice, sprijinirea economiei și a sistemului de sănătate, rămân prioritare în circumstanțele dificile actuale;**
- ✚ Având în vedere capacitatea limitată a statului de intervenție pentru a combate criza, **pachetul financiar al UE, de care va beneficia și România, va putea juca un rol important în realizarea corecției bugetare, inclusiv Next Generation EU/NGEU) ar putea atenua impactul contracționist al corecției bugetare.** Resursele europene vor putea finanța proiecte în domeniul digitalizării, combaterii poluării, infrastructurii, sănătății, educației, reforme structurale, guvernanta mai bună a sectorului public, dezvoltarea unor avantaje competitive care au ca efect mărirea PIB-ului potențial;
- ✚ **România beneficiază de clauza derogatorie și în anul 2022.**

Întrucât în anul 2019 fenomenul deficitelor gemene era proeminent, *întârzierea corecției bugetare ar putea implica menținerea vulnerabilităților asociate persistenței acestor deficite cu potențial de a fragiliza capacitatea de răspuns pe termen mediu a economiei românești în fața unor șocuri adverse, iar în perspectivă imediată de a greva asupra asigurării la costuri rezonabile a fluxurilor necesare finanțării acestor deficite.*

⁸ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR. Activele financiare lichide se refera la urmatoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

Estimările pentru anul 2022 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari sunt:

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ

Indicatori	Anul 2022
PIB - milioane lei	1.317.267
Creștere economică %	4,6
Inflația medie anuală %	6,5
Venituri BGC - milioane lei	439.986
Ponderea veniturilor totale în PIB	33,4
Cheltuieli BGC - milioane lei	516.969
Ponderea cheltuielilor totale în PIB	39,24
Deficit - milioane lei	76.983
Deficit - pondere în PIB	-5,84
Șomeri (număr total persoane)	258.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	3.775

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

Procente

	2021	2022
PRODUSUL INTERN BRUT	7,0	4,6
Cererea internă	8,6	5,7
Consum final	5,2	3,3
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	4,9	2,8
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	4,9	2,8
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,2	0,5
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,1	0,3
Formarea brută de capital	3,5	2,4
- Formarea brută de capital fix	2,0	2,4
- Modificarea stocurilor	1,4	0,0
Exportul net	-1,7	-1,1
Exportul de bunuri și servicii	3,5	2,1
Importul de bunuri și servicii	5,2	3,2

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2021	2022
Industrie	1,2	0,9
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,8	0,1
Construcții	0,0	0,6
Total servicii	4,1	2,5
Impozite nete pe produs	0,9	0,4
PRODUS INTERN BRUT	7,0	4,6

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2022 este estimată la 4,6% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice în special prin majorarea formării brute de capital fix, cu o dinamică superioară celei a consumului final, respectiv 9,3% față de 4,1%.
- ✓ Pe **latura ofertei** se estimează că toate sectoarele economice vor susține avansul economiei, un rol important având construcțiile cu o majorare a VAB de 9%, dar și industria (4,4%) și serviciile (4,3%).
- ✓ Noua prioritate a bugetului UE este **Pactul Ecologic European** care lansează o nouă strategie de creștere economică pentru UE. **Bugetele naționale, inclusiv cel al României, vor finanța prioritățile pactului ecologic** care să particularizeze obiectivele europene la realitățile și posibilitățile naționale, așa încât noul cadru de dezvoltare durabilă, să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate.
- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii**
 - **Instrumentul SURE** de 100 de miliarde EUR sprijină **schemele de șomaj tehnic** și măsurile similare, pentru a ajuta statele membre să protejeze locurile de muncă și, prin urmare, angajații și lucrătorii independenți, împotriva riscului de șomaj și de pierdere a veniturilor. Instrumentul SURE ar putea finanța și **unele măsuri legate de sănătate, în special la locul de muncă, menite să asigure revenirea în condiții de siguranță la o activitate economică normală.**

- ✓ **Finanțarea schemelor de ajutor de stat**

Susținerea mediului de afaceri este o altă coordonată a construcției bugetare responsabile și credibile pentru anul 2022 prin sprijinirea sectorului IMM, caracterizat prin dinamism și diversitate, prin finanțarea unor programe importante:

Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții", include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având

ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor.

Programul cumulează:

a) scheme de ajutor de stat administrate de M.F., instituite prin:

- H.G. nr. 332/2014 *privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de noi locuri de muncă*, cu modificările și completările ulterioare - schemă deschisă pentru emiterea de acorduri pentru finanțare până la data de 31.12.2023, cu posibilitatea efectuării plății ajutorului de stat până în anul 2028;

- H.G. nr. 807/2014 *pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*, cu modificările și completările ulterioare - schemă deschisă pentru emiterea de acorduri pentru finanțare până la data de 31.12.2023, cu posibilitatea efectuării plății ajutorului de stat până în anul 2028.

◆ b) scheme de ajutor de stat administrate de alte autorități, instituite prin:

a) - O.U.G. 42/2020 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 110/2017 *privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMANIA*, precum și pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-1;

- O.U.G. nr. 118/2020 *privind aprobarea Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE"*, cu modificările și completările ulterioare;

- O.U.G. nr. 146/2020 *privind aprobarea Programului IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia*, cu modificările și completările ulterioare.

Scheme de ajutor de stat care vor fi derulate în perioada 2022-2024

🚩 H.G. nr. 332/2014 *privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă*, cu modificările și completările ulterioare;

Prin această schemă se intenționează încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și crearea a peste 35.000 de noi locuri de muncă.

Bugetul maxim al schemei este de 2.700 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 600 milioane euro. Bugetul mediu anual al schemei este de 450 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 100 milioane euro, cu posibilitatea suplimentării.

Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 1.700.

Precizăm că această schemă a fost închisă în anul 2017 și a fost redeschisă în 03.12.2020, data de la care se pot depune cereri de acord pentru finanțare.

🚩 H.G. nr. 807/2014 *pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*, cu modificările și completările ulterioare;

Schema de ajutor de stat are în vedere finanțarea investițiilor realizate de întreprinderi în active corporale și necorporale de înaltă tehnologie în valoare de minimum 4,5 milioane lei.

Bugetul maxim al schemei este de 6.380 milioane lei, respectiv echivalentul a 1.450 milioane euro. Bugetul mediu anual al schemei este de 638 milioane lei, respectiv echivalentul a 145 milioane euro, iar bugetul maxim anual care poate fi angajat cuprinde bugetul mediu anual și sumele stabilite cu această destinație dar neutilizate în anii anteriori, în limita creditelor de angajament și bugetare aprobate prin legile bugetare anuale.

Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 300.

Proiectele de investiții aflate în proces de implementare vor avea un impact semnificativ în economie prin crearea a 17.910 locuri de muncă și plata unor contribuții la bugetul de stat în valoare de 4.946,78 milioane lei.

 O.U.G. 42/2020 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMANIA, precum și pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19

Schema are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, de către instituțiile de credit.

Pentru creditele acordate în cadrul Programului, Ministerul Finanțelor subvenționează în procent de 100%, dobânzile pe o perioadă de 8 luni de la data acordării creditului aferente creditelor/liniilor de credit pentru finanțarea capitalului de lucru și a creditelor pentru investiții, precum și subvenționarea integrală a comisionului de administrare și a comisionului de risc pe perioada de valabilitate a schemei de ajutor de stat;

Grantul acordat întreprinderilor mici și mijlocii, întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, precum și fermierilor din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar include și o componentă nerambursabilă de maximum 10% din valoarea finanțării garantate, cu condiția încadrării în plafonul de 270.000 EUR pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în sectorul pescuitului și acvaculturii, de 225.000 EUR pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole, respectiv 1.800.000 de EUR pentru întreprinderile mici și mijlocii din sectorul alimentar;

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2021, schema de ajutor de stat a fost modificată și completată cu **Subprogramul AGRO IMM INVEST**.

Subprogramul AGRO IMM INVEST, lărgeste aria sectoarelor de activitate pentru care se poate accesa finanțare și susține întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderile mici cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii agricole, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar.

Ca urmare a introducerii Subprogramului AGRO INVEST, bugetul schemei de ajutor de stat fost majorat la 1.832 milioane lei, pentru măsurile de finanțare prevăzute la capitolul II.2

pentru un număr de maximum 58.987 de beneficiari.

Pentru anul 2021 plafonul anual al garanțiilor de stat care pot fi acordate în cadrul Programului IMM INVEST ROMÂNIA este de 15 mld. lei, din care plafonul pentru Subprogramul AGRO IMM INVEST este de 1 mld. lei care poate fi suplimentat, în limita plafonului total alocat pentru acordarea de garanții în cadrul acestui Program, conform articolului 5 alin.(5) din HG nr. 282/2020.

De la operaționalizarea Programului în luna mai 2020, și până la 31 octombrie 2021 au fost acordate 36 581 garanții de stat în valoare de cca 19 mld. lei, iar în cadrul Subprogramului AGRO IMM INVEST, începând cu luna aprilie 2021 și până la 31 octombrie 2021 au fost acordate 1.543 de garanții de stat în valoare de cca 1,3 mld. lei;

O.U.G. nr. 118/2020 privind aprobarea Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", cu modificările și completările ulterioare

Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE" care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat sub forma punerii la dispoziția instituțiilor nebancare a unor plafoane anuale de garantare pentru finanțările de tip leasing financiar pentru achiziționarea de bunuri mobile noi sau second - hand necesare realizării activităților IMM-urilor, precum și întreprinderilor afiliate care au un număr egal sau mai mare de 250 de angajați.

Schema de ajutor de stat constă în garanții de stat acordate, în favoarea fiecărui beneficiar care îndeplinește condițiile de eligibilitate ale Programului, pentru finanțările de tip leasing financiar destinate achiziționării prin intermediul finanțatorilor de bunuri mobile noi și/sau second-hand, subvenționarea dobânzii aferente finanțărilor în leasing financiar garantate în condițiile Programului în procent de până la 50%, pe o perioadă de 8 luni de la data acordării finanțării, precum și subvenționarea comisionului de administrare și a comisionului de risc în procent de 100% aferente garanției acordate în cadrul Programului.

În aplicarea O.U.G. nr. 118/2020 a fost adoptată H.G. nr. 766/2020 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 118/2020 privind aprobarea Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", precum și a Schemei de ajutor de minimis aferente Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE".

Pentru anul 2021, plafonul anual al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul Programului este de 2 mld. lei.

De la operaționalizarea Programului și până la 30 octombrie 2021 au fost acordate 22 garanții de stat în valoare de 7,2 mil. lei.

- se estimează acordarea de ajutor de minimis unui număr de 1.600 de beneficiari.

O.U.G. nr. 146/2020 privind aprobarea Programului IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia, cu modificările și completările ulterioare

Schema de ajutor de stat are ca obiectiv sprijinirea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii prin acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele pe termen scurt pentru finanțarea creditului comercial.

Pentru finanțările de tip factoring, se acordă un grant în limita cumulului rezultat din valoarea integrală a comisionului de risc și a celui de administrare și din valoarea rezultată prin aplicarea unui procent de 50% la valoarea dobânzilor, dar nu mai mult de echivalentul în lei a 800.000 EUR per întreprindere. Perioada de acordare a granturilor care acoperă costurile de finanțare este de 8 luni de la data acordării finanțării, iar perioada de acordare a granturilor care acoperă costurile de garantare este de maximum 12 luni de la data acordării garanției.

Bugetul schemei de ajutor de stat este 1,043 mld lei (echivalentul în lei al sumei de 215,72 milioane euro), din care 43 milioane lei (echivalent în lei al sumei de aproximativ 8,89 milioane euro), aferent măsurilor prevăzute la cap. II secțiunea 2.2 și 1 mld lei (echivalent în lei al sumei de aproximativ 206,83 milioane euro), plafonul maxim de garantare aferent măsurilor din cap. II secțiunea 2.1. iar plata grantului se poate efectua până la data de 30 aprilie 2022.

Prin implementarea schemei se estimează acordarea de ajutor de stat unui număr de maximum 500 de beneficiari.

Pentru anul 2021, plafonul anual al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul Programului este de 1 mld. lei; până la data de 31 octombrie 2021 nu au fost acordate garanții.

Măsuri întreprinse în contextul pandemiei COVID 19

În actualul context economic, ca răspuns la criza cauzată de pandemia COVID-19, M.F. a întreprins următoarele măsuri:

M.F. a contribuit la elaborarea modificării și completării schemelor de ajutor de stat/de minimis destinate atenuării efectelor generate de pandemia COVID - 19, și le-a implementat conform atribuțiilor ce îi revin, respectiv:

✓ Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19, adoptată prin O.U.G. nr. 42/2020;

✓ Schema de ajutor de minimis aferentă Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", adoptată prin O.U.G. nr. 118/2020, cu modificările și completările ulterioare;

✓ Schema de ajutor de stat asociată Programului IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial, adoptată prin O.U.G. nr. 146/2020.

De asemenea, Eximbank România administrează măsuri de sprijin pentru companii mari și întreprinderi mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 de mil. de lei în conformitate cu Cadrul temporar al Comisiei UE pentru măsurile de ajutor de stat pentru sprijinirea economiei în contextul pandemiei de Covid-19, prin care:

- acordă de garanții, în numele și în contul statului, pentru companii afectate de pandemia COVID-19, acoperind necesarul de garantare în proporție de maxim 90%, pentru credite noi sau deja acordate de către bănci comerciale; din bugetul alocat de 2 mld. lei (aproximativ 400 mil. EUR), până la data de 30.11.2021 s-au acordat garanții în valoare de 2,4 mld. lei;

- acordă finanțări cu componentă de ajutor de stat, în numele și în contul statului, pentru companii afectate de pandemia COVID-19, cu un buget alocat de 2 mld. lei, din care până la data de 30.11.2021 s-au acordat finanțări în valoare de 202,3 mil. lei;

Schema de ajutor de stat este disponibilă până la 31 decembrie 2021;

Complementar, în anul 2022 Eximbank are în vedere acordarea de produse cu componentă de minimis, respectiv compensarea dobânzii la credite în derulare, subvenționarea dobânzilor la credite noi și plafoane de garantare cu componentă de minimis pentru creditele de capital de lucru acordate de băncile comerciale. Pentru aceste produse se are în vedere alocarea unui buget de 2 mld. lei (aprox. 400 mil. EUR), cu un impact estimat în economie de aproximativ de 4,3 mld. lei (cca 860 mil. EUR).

Prin Programul de Guvernare 2021-2024 - Coaliția pentru reziliență, dezvoltare și prosperitate, **se urmărește atât continuarea acțiunilor întreprinse în vederea reducerii decalajelor față de economiile statelor din Europa de Vest, prin stimularea capitalului românesc, cât și continuarea măsurilor de sprijinire a reluării activităților economice afectate de pandemie și a angajărilor, precum și de protejare a veniturilor românilor.**

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU IMM

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- Program Rural INVEST

- Garanții guvernamentale de până la 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FRC și FGCR, care își localizează producția în mediul rural și urban-mic.

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- Programul Garant Construct

Garanții guvernamentale acordate companiilor din Construcții, prin sistemul bancar, FNGCMM și FRC, pentru asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor.

- Program Start-Up pentru studenți

Finanțarea incubatoarelor de afaceri pentru studenți în universități, în colaborare cu partenerii locali (autorități publice, companii care activează pe piața locală). Granturi de 100.000 euro. Punctaj prioritar: afaceri dezvoltate în domeniul de specializare.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ INNOVATION

- Schemă de ajutor de stat „INNOVATION”

Deducerea a până la 80% din costurile necesare pentru invenții, inclusiv acoperirea cheltuielilor cu înregistrarea și protejarea invențiilor cu obligația implementării efective în România.

- Granturi pentru digitalizare și comerț online (pentru IMM)

Granturi între 50.000 și 200.000 € pentru firmele cu cifra de afaceri mai mică de 1 mil. €, pentru software certificat de e-commerce și de administrare a unei firme (de tip ERP).

- Schemă de ajutor de stat pentru re tehnologizarea companiilor locale
- Schemă pentru sprijinirea transferului de tehnologie. Punctaj suplimentar: industrii exportatoare, nepoluante.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU TECH NATION

- Programul România Tech Nation

Schemă de ajutor de stat pentru susținerea înființării de start-up-uri cu componentă digitală în fiecare județ, prin acordarea unui grant de 50.000 de euro/start-up. Este necesară includerea obligatorie a componentei de educație, training și mentorat, cu asigurarea unui loc în makerspace, incubator de afaceri sau accelerator local.

- Program Women in tech

Schemă de ajutor de stat pentru sprijinirea femeilor antreprenor pentru deschiderea de afaceri în domeniul tehnologiei. Vor fi acordate granturi cu componentă în fiecare județ.

- Programul Starter kit - schemă de ajutor de stat pentru asigurarea suportului pentru transformarea/transferul companiilor în era digitală prin acordarea de vouchere de digitalizare în valoare de 5000 Euro/companie.

PROGRAM DE SPRIJIN A SECTORULUI DE TURISM

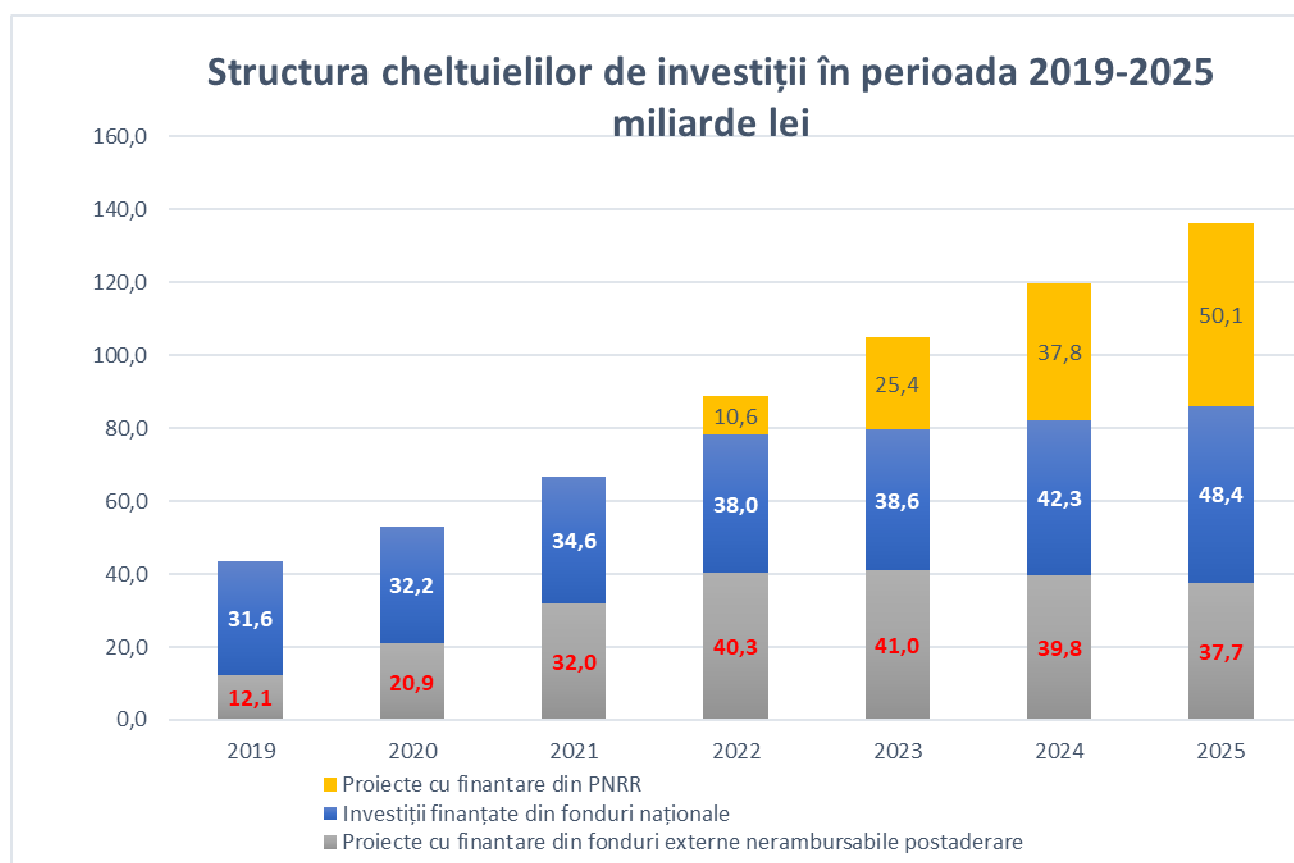
- Program pentru Digitalizarea turismului - digitalizarea sistemului de evidență a turiștilor în România, cu respectarea normelor GDPR, pentru a dezvolta baza de date care să permită o mai bună țintire a promovării de țară pe categoriile/țările de interes.

Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, **prin creșterea aportului fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și cele aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență ce finanțează reformele și investițiile stabilite prin Programul Național de Redresare și Reziliență.** Acestea vor fi orientate către proiecte de infrastructură și în domeniul bugetării verzi reprezentată de finanțarea obiectivelor ce vizează schimbările climatice și mediul, în conformitate cu reglementările adoptate la nivel european.

Cheltuieli de investiții 2019-2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	realizări	realizări	execuție preliminară	propuneri	estimări	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	369.629	424.455	472.642	516.969	548.650	575.610	607.275
- % din PIB	34,88	40,21	39,71	39,24	38,10	36,90	36,2
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	43.672,3	53.079,7	66.565,9	88.388,8	104.957,3	119.862,5	136.215,1
- % in PIB	4,12	5,03	5,59	6,71	7,29	7,68	8,11

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă

Programarea multianuală și prioritizarea investițiilor publice, indiferent de sursa de finanțare pe baza unor criterii de prioritizare a proiectelor în funcție de relevanță (compatibilitate cu strategiile sectoriale), rezultate așteptate (impact), capacitate de realizare a proiectului în termenul prevăzut și sustenabilitatea financiară vor conduce la creșterea absorbției fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

În anul 2022 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox. 88,4 miliarde lei, reprezentând aproximativ 6,71% în PIB, iar în anul 2025 acestea însumează aprox. 136,2 miliarde lei.

Efectuarea unui volum mare de cheltuieli investiționale din partea sectorului public, cu vârfuri de peste 7-8% din PIB în perioada 2023-2025 este susținut de fondurile

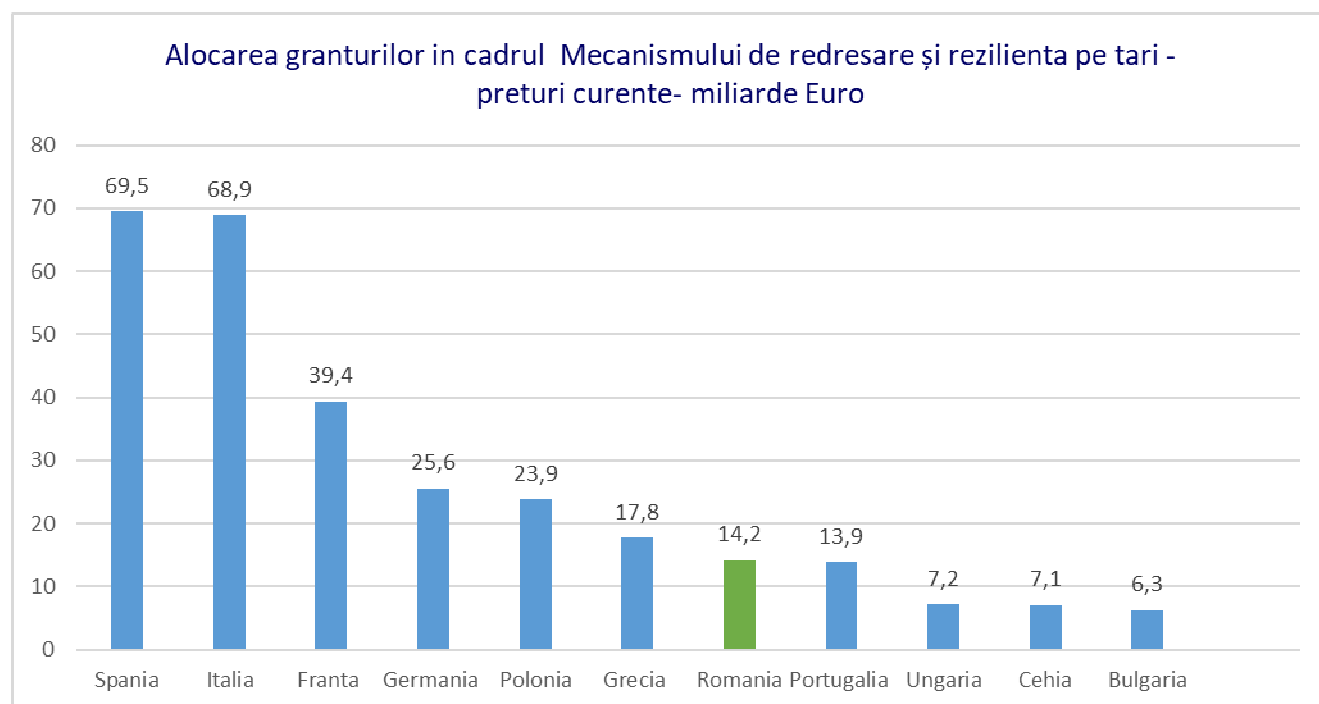
europene și cele ce provin din Mecanismul de Redresare și Reziliență care finanțează reformele din PNRR. În acest context, proiectele finanțate din PNRR cresc ca pondere în structura surselor de finanțare de la 0,80 în PIB % în anul 2022 la 2,98% în PIB în anul 2025. Mecanismul de Redresare și Reziliență este un **instrument inovator** care prevede un **sprijin financiar direct corelat cu obținerea de rezultate măsurate prin raportare la jaloanele și țintele indicate** în planurile de redresare și reziliență aprobate, motiv pentru care reformele finanțate prin acest mecanism trebuie monitorizate cu mare atenție.

Planul național de redresare și reziliență al României (PNRR) reprezintă documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență - MRR la nivel național. Scopul final al PNRR este să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe, respectiv asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de aprox. 46,55 miliarde euro, din care aprox. 24,1 miliarde euro prin Politica de Coeziune și FEAD și aproximativ 22,4 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

România se află în fața unei oportunități istorice. În perioada 2021-2027, în cadrul politicii de Coeziune 2021-2027 România are alocate fonduri europene în valoare de 31,35 miliarde de euro (prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană), iar suma aferentă implementării PNRR este de 29,2 mil. euro. România a solicitat **sprijin financiar nerambursabil în valoare de 14,24 mil. euro EUR și împrumuturi în valoare de 14,94 mil. EUR în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.**

În perioada de implementare a PNRR se așteaptă un impact pozitiv asupra indicatorilor macroeconomici, generând o creștere economică suplimentară semnificativă pe tot intervalul, față de scenariul de bază fără PNRR.

Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- ◆ Implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2021-2024, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite, precum și a celor din Planul Național de Redresare și Reziliență;
- ◆ Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- ◆ Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora;
- ◆ Implementarea unui sistem obligatoriu de facturare electronică care să asigure creșterea eficienței și eficacității în colectarea impozitelor și taxelor, precum și prevenirea și combaterea fraudei/a evaziunii în domeniul TVA, cu obținerea în prealabil a unei măsuri speciale de derogare de la prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.
- ◆ Pregătirea unor reforme în domeniul fiscal care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung;
- ◆ Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european. Sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA;

Principalele măsuri fiscale pe perioada 2020-2025 sunt prezentate în cap. 4 al raportului.

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil

Începând cu anul 2022, Ministerul Finanțelor intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piața secundară de tipul răscumpărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat în scopul limitării riscului de refinanțare.

De asemenea, pentru reducerea expunerii la riscul valutar și de rată de dobândă asociate portofoliului de datorie publică guvernamentală, în anul 2022 Ministerul Finanțelor are în vedere utilizarea instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), în baza acordurilor-cadru ISDA Master Agreement care se vor încheia cu o serie de contrapartide.

În vederea lansării de emisiuni de obligațiuni “verzi”, Ministerul finanțelor are în vedere crearea Cadrelui general de emisiuni de obligațiuni verzi la nivel suveran, pentru care s-a

solicitat asistență tehnică din partea Comisiei Europene, urmând să fie identificate în bugetul de stat proiectele de investiții/cheltuieli “verzi”.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor temporare în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Ministerul Finanțelor are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută aflată la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel care să acopere până la 4 luni necesar brut de finanțare.

Pe termen mediu (2022 - 2025), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE **se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 50,3% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) nu va depăși 44,6% din PIB.**

Măsuri consistente pentru crearea și consolidarea unor finanțe publice sănătoase, prin eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice cu focalizare pe :

- **finanțarea unui pachet de reforme în domeniul muncii, al pensiilor, măsuri active** de protecție privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile;
 - **consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat** la toate nivelurile administrației publice centrale și locale care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale;
 - **întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora**, prin utilizarea celor mai bune practice la nivel european.
- **La nivelul pieței muncii**, se va urmări modernizarea sistemului de salarizare, eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței, stabilirea calendarului de implementare a Legii nr.153/2017, ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR.
 - **Salariul de bază minim brut pe țară** garantat în plată se va majora la 2.550 lei lunar, începând cu data de 1 ianuarie 2022, ceea ce reprezintă o creștere de 10,9% față de luna decembrie 2021.
 - **Modernizarea sistemului de pensii**

Digitalizarea/Evaluarea dosarelor de pensii;

- Transpunerea tuturor dosarelor de pensii din format letric in format electronic;
- Creșterea capacității caselor de pensii în folosirea tehnologiei pentru rezolvarea solicitărilor pensionarilor;
- Întărirea capacității de comunicare/răspuns la solicitările de informații ale beneficiarilor prin folosirea informației în sistem digital;
- Eficientizarea prin digitalizare a activității caselor de pensii și evaluarea tuturor dosarelor de pensii în perspectiva recalculării pensiei.
- Stabilirea calendarului de implementare a Legii nr.127/2019 (în termen de 120 de zile), ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR și negocierile cu Comisia Europeană; recalcularea tuturor pensiilor în conformitate cu Legea nr.127/2019, în vederea eliminării inechităților din sistem.

- **Recalcularea pensiilor. Aplicarea generală a principiului contributivității în stabilirea dreptului la pensie.**
- ✓ **Mărirea punctului de pensie la 1.586 lei respectiv o majorare cu 10% de la 1 ianuarie 2022;**
- ✓ **Majorarea indemnizației sociale minime la 1.000 lei;**
- **Măsuri active de protecție și sprijin privind grupurile defavorizate și cele vulnerabile, inclusiv consumatori non casnici și alți consumatori ;**
 - ✓ **Aplicarea unor măsuri de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, prin acordarea stimulentului pentru energie în tot timpul anului și ajutoare pentru încălzirea locuinței în sezonul rece, diferențiate în funcție de sursa de energie și veniturile familiei;**
 - ✓ **Schema de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii non casnici, respectiv întreprinderile mici și mijlocii, microîntreprinderile, persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderi familiale, prin bugetul Ministerului Energiei;**
 - ✓ **Majorarea contribuției statului la capitalul social al Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători „C.F.R Călători”-S.A. și al Societății Comerciale „Compania națională de transporturi aeriene române - Tarom”-S.A. pentru compensarea pierderilor suferite ca urmare a pandemiei COVID-19, cu respectarea procedurilor în domeniul ajutorului de stat;**
 - ✓ **Acordarea în luna ianuarie, a unui sprijin de care ar urma să beneficieze pensionarii cu venituri reduse, pentru a suporta creșterile de prețuri la utilități.**
- **Modernizarea sistemului de asistență socială presupune trecerea de la un serviciu de asistență socială care se bazează pe alocări financiare insuficiente în raport cu nevoile și problemele concrete ale categoriilor vulnerabile către servicii sociale integrate.**
- ✓ **Majorarea alocațiilor de stat pentru copii la 600 lei pentru copii cu vârsta până la 2 ani, respectiv 3 ani pentru copii cu handicap și la 243 lei pentru copii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 18 ani;**
- ✓ **Acordarea unei indemnizații suplimentare, pentru persoanele cu dizabilități, respectiv a 13 a indemnizație.**
- **Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat care se va concentra pe :**
 - ✓ *optimizarea eficienței și eficacității politicilor propuse;*
 - ✓ *eliminarea risipei bugetare, creșterea transparenței bugetare, eficientizarea cheltuielilor publice, predictibilitatea resurselor bugetare;*
 - ✓ *dezvoltarea unui sistem de planificare și programare care să ofere o perspectivă strategică cuprinzătoare, națională, pe termen lung.*
- **Întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora, prin utilizarea celor mai bune practice la nivel european.**

- ✓ *creșterea competitivității acestora prin îmbunătățirea cadrului în care aceștia operează, prin reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană.*
- ✓ *elaborarea unei strategii naționale de descentralizare a deciziilor limitative impuse întreprinderilor publice în vederea dezvoltării companiilor de stat profitabile, pentru a oferi servicii de bună calitate, la un preț competitiv, concomitent cu modernizarea serviciilor oferite pe o piață concurențială.*
- ✓ *prioritizarea descentralizării deciziei de stabilire a cheltuielilor pentru companiile cu capital de stat profitabile, prin mutarea deciziei la ministerul de resort, în vederea evitării birocrăției și pentru dezvoltarea acestora în mod sustenabil și accelerat.*

Economia postpandemie

Declanșarea pandemiei COVID-19 reprezintă o bună oportunitate spre o nouă paradigmă de creștere economică, mai rezilientă la șocuri externe și un moment propice pentru implementarea de reforme structurale care să modifice fundamental modelul de creștere economică al României, printr-o mai bună aliniere la agenda europeană, punând accent pe firme care activează în sectoare care pot consolida aceste schimbări.

Construcția bugetară pe anul 2022 care va fi influențată de fondurile europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și implementarea reformelor din Planul Național de Redresare și Rezilientă următorii ani vor aduce în prim plan **necesitatea unei noi abordări economice și a pregătirii condițiilor pentru un nou mod de formulare a politicilor publice, care să ofere în timp un raport calitate/preț care să conducă la optimizarea eficienței și eficacității acestora, întărirea conceptelor de sustenabilitate și economie rezilientă, a echilibrelor între macro și microeconomie, consolidarea guvernanței, orientarea viitoarelor proiecte de investiții către diminuarea/eliminarea vulnerabilităților structurale (infrastructura de transport, infrastructura sanitară) în contextul provocărilor unei societăți care este în profundă schimbare.**

România va beneficia de resurse externe având șansa unei alte abordări a politicii naționale de investiții, prin integrarea într-o viziune holistică, globală, de context european care să crească participarea la proiecte comune regionale, transeuropene.

Reconsiderările de priorități, finanțarea de noi politici (economia verde și digitalizare) și cooperarea europeană vor permite creșterea competitivității și a productivității, susținerea creării de locuri de muncă, accelerarea convergenței economice și sociale, **respectiv consolidarea rezilienței, corectarea dezechilibrelor economice ale statelor membre, protejarea de efectul de contagiune atât la nivel regional cât și la nivelul statelor membre ale ZE.**

Finanțarea verde marea provocare a bugetelor viitoare

Planul de redresare și reziliență al României, face parte dintr-un răspuns coordonat fără precedent al UE la criza provocată de pandemia de COVID-19, șocul Covid-19 fiind unul

tipic exogen sferei economice, similar, din multe puncte de vedere, unui dezastru natural, cu evoluții abrupte și dificil de anticipat. Planul propune proiecte în toate cele șapte domenii emblematice ale UE și este menit să abordeze provocările europene comune prin adoptarea tranziției verzi și a celei digitale, precum și să consolideze reziliența economică și socială și coeziunea pieței unice. În urma implementării proiectelor, economia ar trebui să devină mai rezilientă la șocurile viitoare, iar populația, mai adaptabilă la modelele economice în schimbare.

Comisia a constatat că planul României alocă 41% din suma totală măsurilor de sprijinire a tranziției verzi.

Pentru diminuarea în continuare a poluării, alocarea de resurse către proiecte de investiții verzi (**Reconstrucția verde**) are în vedere reorientarea economiei cu scopul de a-i conferi elasticitate în procesul de atingere a obiectivelor privind clima și trebuie să vizeze domeniile care generează cel mai mare volum de emisii de gaze cu efect de seră: **industria (prelucrătoare, chimică) clădirile, industria transportului, producerea de energie, industria alimentară și agricultura.**

Tranziția ordonată a României spre o economie cu emisii reduse de carbon implică realizarea și implementarea unor politici publice la nivel național care să asigure echilibrul între menținerea competitivității economice și nevoia de dezvoltare durabilă.

În plus, realizarea unei tranziții normale (ordonate) depinde în mare măsură de capacitatea de a implementa proiecte investiționale, dar și viteza implementării investițiilor și reformelor structurale.

În plus, prevenirea schimbărilor climatice este un proces cu potențial apreciabil de a susține creșterea economică, dezvoltarea mai multor sectoare economice și crearea de noi locuri de muncă.

MRR oferă României resurse importante, destinate investițiilor verzi, în perioada 2021-2026, cărora li se adaugă cele cu destinație verde din cadrul financiar multianual 2021-2027 (prin componenta de coeziune) împreună cu fondurile provenind din celelalte inițiative comunitare de mutualizare de fonduri (asociate Pactului Verde European), cu scopul creșterii eficienței folosirii resurselor și al neutralizării emisiilor de gaze cu efect de seră (cu ținta anului 2050).

Finanțarea verde e un instrument important pe care România îl poate folosi pentru a răspunde cu succes provocării schimbărilor climatice prezintă **numeroase oportunități:**

- schimbarea structurii economiei către una cu valoare adăugată mai mare.
- posibilitatea poziționării României ca țară atractivă pentru investițiile străine directe în sectoarele verzi.
- fonduri ce vor fi oferite statelor membre, vor facilita tranziția spre un model mai sustenabil de creștere economică.

2.2. OBIECTIVUL BUGETAR PE TERMEN MEDIU

PIB potențial și output - gap

Estimările produsului intern brut potențial și output-gap pentru România au fost efectuate, utilizând metodologia comună europeană agreată la nivelul tuturor statelor membre UE, pe baza cadrului macroeconomic publicat în prognoza macroeconomică de toamnă 2021 a CNSP.

Precizăm că estimările realizate pe baza datelor disponibile până în prezent indică faptul că PIB potențial aferent anului 2020 a fost afectat de pandemia de COVID-19 într-o măsură mai mică decât s-a anticipat la debutul crizei. Datele provizorii privind conturile naționale și cifrele finale referitoare la piața forței de muncă din anul 2020 relevă o creștere potențială a României de 3,1% față de 2,5% cât s-a estimat la bugetul pentru anul 2021, în condițiile în care și recesiunea economică (scăderea PIB real efectiv) a fost una dintre cele mai limitate din rândul statelor membre (-3,9% în România față de -5,9% în UE).

Începând cu anul 2021 se estimează o redresare a creșterii economice potențiale către dinamicele din perioada pre-pandemică adică în jur de 4%. Mai mult, în perioada de vârf a implementării investițiilor și reformelor prevăzute în Planul Național de Reziliență și Redresare, respectiv intervalul 2023-2025, creșterea potențială atinge o medie anuală de 4,3%.

Urmare a fluxurilor investiționale atât din PNRR cât și din alte surse (CFM 2021-2027, bugetul de stat, ISD) contribuția stocului de capital la creșterea potențială devine, începând cu anul 2022, net superioară celei a productivității totale a factorilor (TFP). Totuși, caracterul intensiv al creșterii economice potențiale pe termen mediu a României se menține întrucât contribuția TFP rămâne în vecinătatea nivelului de 2 puncte procentuale.

Creșterea PIB potențial și componenta ciclică a deficitului bugetar

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PIB potențial (%)	3.1	3.9	4.0	4.3	4.4	4.3
<i>din care contribuția factorilor:</i>						
<i>Capital (pp)</i>	1.5	1.9	2.1	2.3	2.4	2.4
<i>Muncă (pp)</i>	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	-0.2
<i>TFP (pp)</i>	1.6	1.8	1.7	1.8	1.9	2.0
Output-gap (%)	-5.1	-2.2	-1.7	-0.7	-0.1	0.1
Componenta ciclică (%)	-1.63	-0.72	-0.53	-0.22	-0.02	0.03

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Notă: Estimările s-au realizat utilizând metodologia europeană aprobată de toate cele 27 de state membre UE. Eventualele discrepanțe dintre creșterea potențială și suma contribuțiilor factorilor sunt cauzate de rotunjiri.

Principala provocare la adresa capacității de dezvoltare pe termen mediu o constituie evoluția demografică negativă, cu impact direct asupra resurselor de muncă. Se estimează că în intervalul 2022-2025 populația în vârstă de muncă (15-74 ani, categorie care se utilizează la determinarea PIB potențial) se reduce cu circa 387 mii persoane (2,7%). Reziliența pieței muncii și măsurile active prevăzute în PNRR și alte documente strategice conduc la creșterea ratei de ocupare și la menținerea șomajului de echilibru, reprezentat de NAWRU, la limite reduse, în felul acesta compensându-se scăderea populației. În consecință, contribuția factorului muncă la creșterea potențială rămâne aproximativ neutră, în medie, pe intervalul de prognoză.

Output-gap se situează în teritoriu negativ, însă urmează o traiectorie de restrângere accelerată închizându-se începând cu anul 2024.

Evoluția deficitului structural în perioada 2019-2025

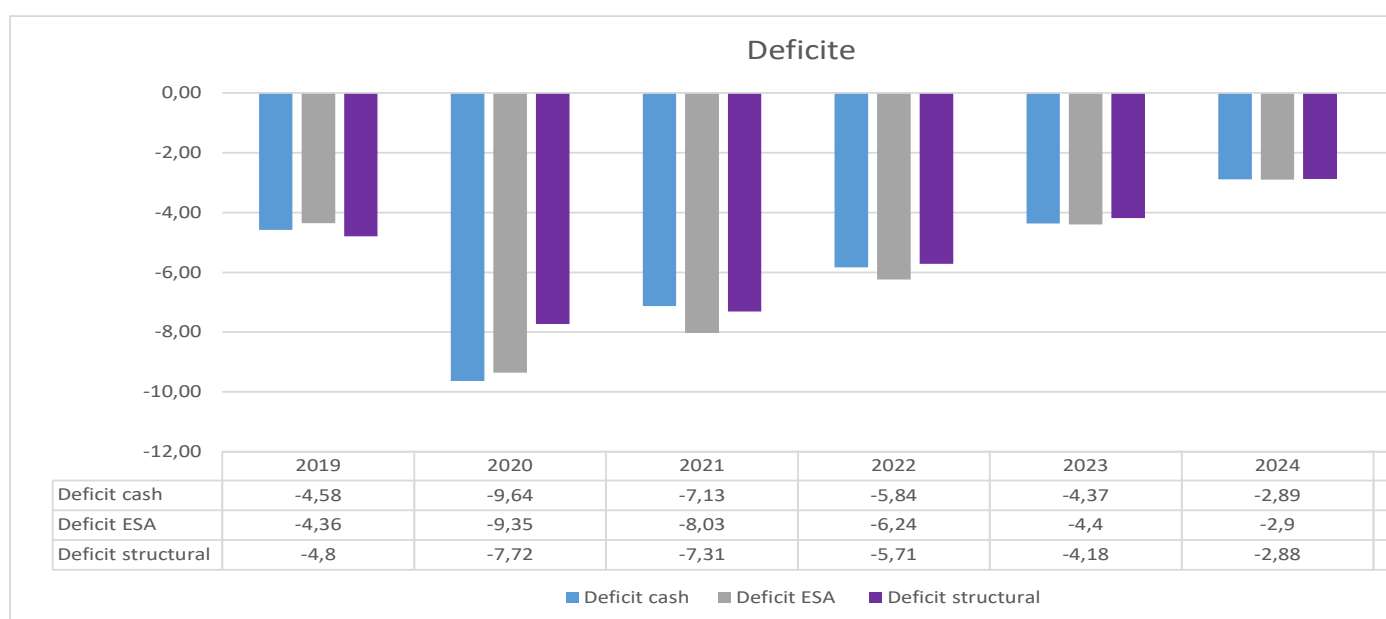
În anul 2021 deficitul structural din România este estimat la 7,31 % din PIB.

Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor care au micșorat spațiul fiscal, începând cu anul 2016, România nu respectă regula⁹ privind soldul structural anual al administrației publice, abătându-se de la Obiectivul său bugetar pe termen mediu (OBTM), respectiv un sold structural anual de cel mult -1% din PIB.

Deficite bugetare în perioada 2019-2025

- % din PIB

Deficite bugetare	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Deficit ESA	-4,36	-9,35	-8,03	-6,24	-4,40	-2,90	-2,02
Deficit Structural*)	-4,80	-7,72	-7,31	-5,71	-4,18	-2,88	-2,05
Deficit cash	-4,58	-9,64	-7,13	-5,84	-4,37	-2,89	-2,0

Ajustarea realizată după criza economică și financiară din 2009 s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea

⁹ Regula este stabilită prin prevederile art.3 alin.(1) din TSCG ratificat de România prin Legea nr.83/2012, iar potrivit prevederilor art.3 alin.(2) din același TSCG regula a fost preluată și în legislația națională prin modificarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, astfel încât aceasta se regăsește în prezent la art.7 din Legea nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

întreprinsă de țara noastră a fost una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural a fost foarte bună considerând amploarea acestora.

Criza din 2009 a determinat în România unul dintre cele mai severe pachete de austeritate, în timp ce România înainte de 2020 a consemnat cel mai mare deficit bugetar din UE. Se poate aprecia că între cele două crize, România a trecut de la austeritate la procedura de deficit excesiv, ceea ce reprezintă o evoluție economică deosebit de contrastantă. Tocmai de aceea, criza pandemică înseamnă politici responsabile, prudente, calitative pentru viitor.

În contextul pandemiei, statele, printre care și România, au implementat programe importante de susținere a economiei și menținere a nivelului de trai. Adoptarea rapidă de măsuri fiscale, croite pentru a acoperi nevoile financiare în sectoarele cele mai afectate de criza generată de pandemia COVID-19, în special pentru susținerea angajaților și/sau asigurarea unui venit minim celor aflați în șomaj, precum și pentru evitarea intrării în faliment a unui număr foarte mare de firme, în special IMM, sunt esențiale pentru a evita o contracție mai severă a activității economice.

Măsurile de natură fiscală, deși necesare în special pentru sectoarele cele mai afectate, pot genera o creștere a datoriilor publice și deficitelor bugetare. Implementarea în România a unor politici fiscale și de venituri expansive într-o perioadă de creștere economică a condus la deteriorarea deficitului de cont curent, iar deficitul bugetar cash a ajuns, în anul 2020, la 9,64% din PIB, dar el s-a redus începând cu anul 2021. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală.

Procedura de deficit excesiv a fost inițiată în luna aprilie a anului trecut pe fondul atât al încălcării limitei de deficit bugetar de 3% din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene pe întregul orizont previzionat, cât și al lipsei introducerii unei consolidări fiscale în urma avertismentelor primite de la Comisia Europeană. Astfel, Consiliul UE a emis o recomandare în luna aprilie 2020 pentru a încheia procedura actuală de deficit excesiv până în anul 2022. Luând în considerare situația excepțională și măsurile adoptate care conduc la majorarea semnificativă a deficitului bugetar, Comisia Europeană a decis suspendarea prevederilor privind ținta deficitului bugetar, pentru a permite statelor membre să implementeze măsuri fiscale adecvate orientate către redresarea economiei. În cazul României, având în vedere situația de deficit excesiv anterioară pandemiei, progresul în atingerea reducerii deficitului structural va fi evaluat prin excluderea costurilor suplimentare datorate crizei de sănătate.

Construcția bugetară pentru anul 2022 și perspectiva 2023-2025 a avut la bază măsurile de relaxare fiscală începute în perioada anterioară izbucnirii pandemiei dar și măsurile fiscal-bugetare luate pe parcursul anului 2020 și 2021 și noile măsuri ce vor acționa în anul 2022 pentru înlăturarea efectelor crizei Covid-19 dar și pentru continuarea creșterii economice, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2023-2025.

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) s-a ajustat începând cu anul 2021 iar tendința de ajustare continuă pe tot orizontul de referință.

Capitol 3 Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară pe perioada 1.01 - 31.10. 2021

Execuția bugetului general consolidat în primele zece luni ale anului 2021 s-a încheiat cu un deficit de 47,98 mld lei (4,03% din PIB) în scădere față de deficitul de 74,04 mld lei (7,01% din PIB) înregistrat la aceeași perioadă a anului 2020.

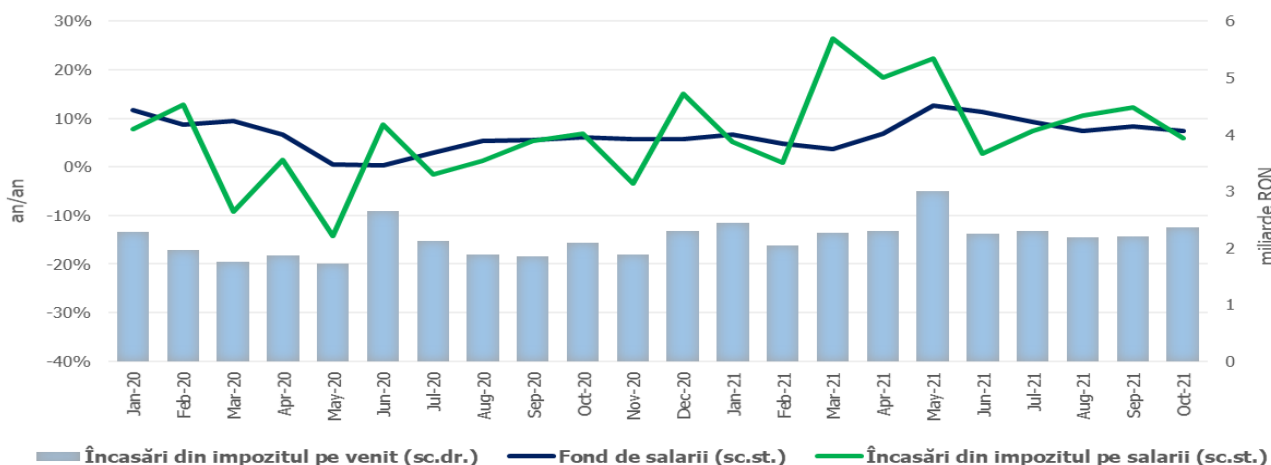
Această evoluție a fost determinată de: (i) creșterea veniturilor bugetare cu 1 punct procentual din PIB (an/an), influențată preponderent de avansul încasărilor din TVA; (ii) reducerea cheltuielilor bugetare cu 2 puncte procentuale din PIB (an/an), în principal ca urmare a diminuării ponderii în PIB a cheltuielilor cu salariile și cu asistența socială.

Totodată, în perioada ianuarie-octombrie 2021 cheltuielile de investiții au fost cu 2,71 mld lei mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent, iar plățile cu caracter excepțional generate de epidemia COVID-19 au fost de 11,36 mld lei.

I. VENITURILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Veniturile bugetului general consolidat au însumat 308,61 mld lei în primele zece luni ale anului 2021, cu 17,1% peste nivelul încasat în aceeași perioadă a anului trecut. Această evoluție a fost influențată atât de încasările reduse din perioada comparabilă a anului trecut - ca efect al unor măsuri de sprijinire a contribuabililor (amânarea termenelor de plată, bonificații și scutiri), cât și de redresarea indicatorilor economici, respectiv recuperarea parțială a unor categorii de venituri (TVA, contribuții de asigurări, impozit pe venit și profit). Totodată, cele mai însemnate creșteri nominale se remarcă în cazul TVA și contribuțiilor de asigurări.

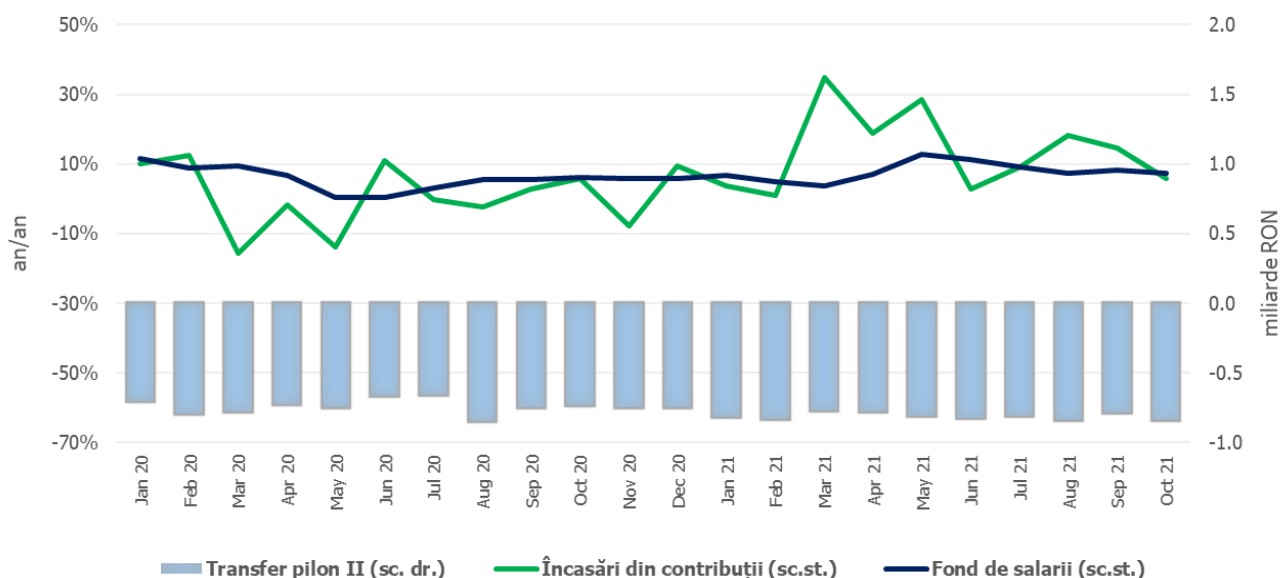
Încasările din *impozitul pe salarii și venit* au totalizat 23,34 mld lei în perioada ian-oct 2021, consemnând o creștere de 15,7% (an/an), susținută de sporul încasărilor din *impozitul aferent pensiilor* (+47,7%), *impozitul pe dividende* (+31,3%), respectiv *Declarația unică* (+20,6%). Totodată, veniturile din *impozitul pe salarii* au sporit cu 10,7% - dinamică superioară celei înregistrate de fondul de salarii din economie de 7,8%¹⁰ (Fig. 1).

¹⁰ Evoluția fondului de salarii din economie reflectă dinamica câștigului salarial mediu brut (+7,4%) și a efectivului de salariați (+0,4%) înregistrate în perioada dec20-sept21 comparativ cu dec19-sept20.

Fig.1 Impozitul pe venit

Contribuțiile de asigurări au înregistrat 105,00 mld lei în primele zece luni ale anului 2021, în creștere cu 12,9% (an/an). Ca și în cazul impozitului pe venit, evoluția este superioară dinamicii fondului de salarii (Fig. 2) și a fost influențată atât de încasările reduse din perioada comparabilă a anului 2020, cât și de recuperarea parțială a contribuțiilor amânate la plată în anul anterior.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.2. Contribuții de asigurări

Încasările din **impozitul pe profit** au însumat 18,57 mld lei în perioada ian-oct 2021, în creștere cu 27,8% (an/an). Acest avans a fost determinat de principala componentă - încasările din impozitul pe profit de la agenții economici¹¹, cu o dinamică pozitivă de 30,8% (an/an).

Încasările nete din **TVA**¹² au înregistrat 64,40 mld lei în primele zece luni ale anului curent, în creștere cu 35,2% (an/an). În același timp, **restituirile de TVA** au însumat 20,19 mld lei în perioada analizată, cu 10,0% peste nivelul înregistrat în ian-oct 2020. Evoluția încasărilor din TVA a fost influențată de baza redusă aferentă anului trecut - când au fost implementate măsurile de amânare a termenului de plată a TVA, recuperarea parțială a TVA amânat la plată în 2020, respectiv redresarea bazei macroeconomice relevante.

¹¹ Dețin o pondere de aproximativ 97% în această categorie.

¹² Veniturile nete din TVA reprezintă diferența dintre TVA colectată sau brută și restituirile de TVA.

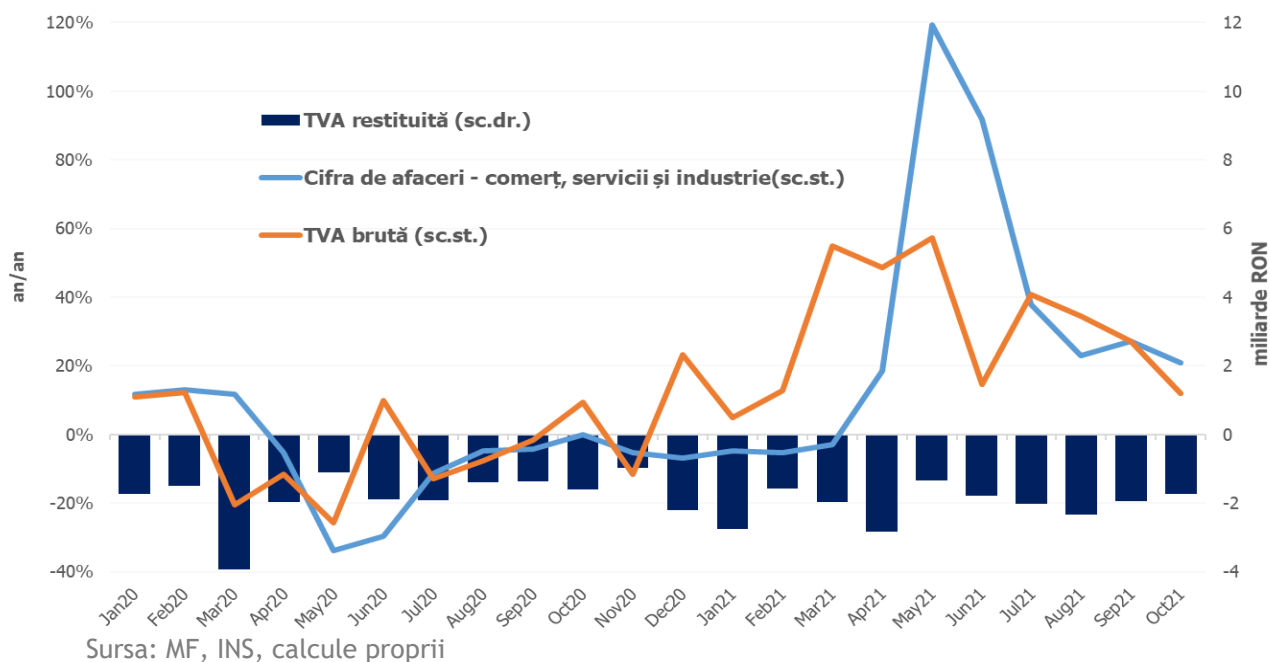

Fig.3 Încasările din taxa pe valoarea adăugată

Veniturile din **accize** au însumat 28,62 mld lei în ian-oct 2021, în creștere cu 14,6% (an/an). În structură, se remarcă o dinamică de 15,6% în cazul încasărilor din accizele pentru *produsele energetice* - determinată în principal de normalizarea consumului de carburanți față de perioada de referință, respectiv un avans de 11,9% al încasărilor din *accizele pentru produse din tutun*, susținut și de majorarea accizei la țigarete¹³.

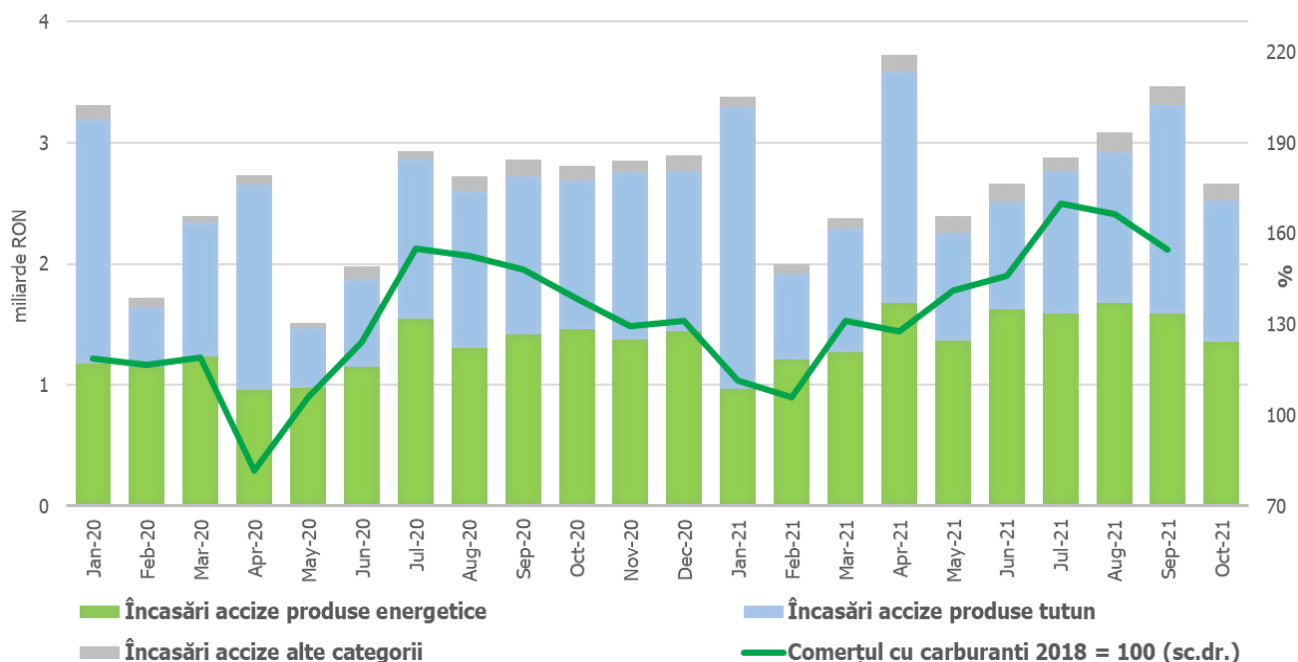

Fig.4 Încasările din accize

Veniturile **nefiscale** au însumat 23,44 mld lei în ian-oct 2021, înregistrând o creștere de 2,1% (an/an), susținută și de dinamica veniturilor din dividende (+5,1% an/an).

¹³ 8,4% începând cu 1 ianuarie 2021 și 5,6% începând cu 1 aprilie 2021

Sumele rambursate de Uniunea Europeană în contul plăților efectuate și donații au totalizat 24,64 mld lei în primele zece luni ale anului 2021, în creștere cu 9,6 față de nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.

II. CHELTUIELILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Cheltuielile bugetului general consolidat în sumă de 356,58 mld lei au crescut în termeni nominali cu 5,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Pe primele zece luni ale anului 2021 cheltuielile de investiții au fost cu 2,71 mld lei mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent, iar plățile cu caracter excepțional generate de epidemia COVID-19 au fost de 11,36 mld lei.

Cheltuielile de personal au însumat 91,84 mld lei, în creștere cu 1,5% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Exprimată ca pondere în PIB, cheltuielile de personal reprezintă un nivel de 7,7% din PIB, cu 0,9 puncte procentuale mai puțin față de aceeași perioadă a anului anterior. Din total cheltuielilor de personal, plățile reprezentând stimulentele de risc acordate pentru COVID 19 au fost de 70,35 milioane lei, precum și alte cheltuieli de personal, inclusiv sporuri acordate personalului medical și auxiliar implicați în activitățile cu pacienții diagnosticați cu COVID-19 de aproximativ 2.033,88 milioane lei.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au fost 47,72 mld lei, în creștere cu 6,8% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. O creștere se reflectă la bugetul de stat, respectiv 15,2% față de aceeași perioadă a anului precedent, precum și la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de 8,9%, în principal, conform datelor comunicate de ordonatorii principali de credite, 5,6 mld lei din total bunuri și servicii reprezintă plăți pentru medicamente, materiale sanitare, reactivi și alte produse necesare diagnosticării și tratării pacienților infectați cu coronavirusul SARS-CoV-2, precum și plata pentru vaccinuri împotriva Covid -19.

Cheltuielile cu asistența socială au fost de 124,12 mld lei în creștere cu 6,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Evoluția cheltuielilor cu asistența socială a fost influențată, în principal, de majorarea punctului de pensie de la 1 septembrie 2020 cu 177 lei, respectiv de la 1.265 lei la 1.442 lei. De asemenea, se reflectă și majorarea de la 1 septembrie 2020 a nivelului indemnizației sociale pentru pensionari garantată de la 704 lei la 800 lei, precum și majorările privind alocațiile de stat pentru copii începând cu 1 ianuarie 2020, cu 1 august 2020 care reprezintă o creștere a alocației cu aprox. 20% mai mare decât cea plătită în luna iulie 2020, precum și cu 1 ianuarie 2021 care reprezintă o creștere a alocației cu aprox. 16% mai mare decât cea plătită în luna decembrie 2020.

Totodată, se continuă plățile pe măsurile care au fost luate cu caracter excepțional, în domeniul social și economic, pentru diminuarea efectelor negative generate de pandemia de COVID 19. Astfel, până la sfârșitul lunii octombrie, s-au plătit pe măsuri active 1.742,66 mil lei, respectiv 607,16 mil lei pentru indemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, 190,55 milioane lei pentru indemnizații acordate pentru alți profesioniști și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă care întrerup activitatea ca urmare a efectelor SARS-CoV-2, 419,89 milioane lei pentru sume acordate angajatorilor pentru decontarea unei părți a salariului brut al angajaților menținuți în muncă, 67,09 milioane lei sume acordate angajatorilor pentru încadrarea în muncă a unor categorii de persoane, precum și 457,96 milioane lei indemnizații acordate pe perioada reducerii temporare a activității pentru profesioniști precum și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr.1/2005.

De asemenea, se continuă decontările indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate pentru concedii medicale în scopul diminuării stocului de plăți restante aferente acestora, astfel că la sfârșitul lunii octombrie plățile au fost de 3.538,9 milioane lei.

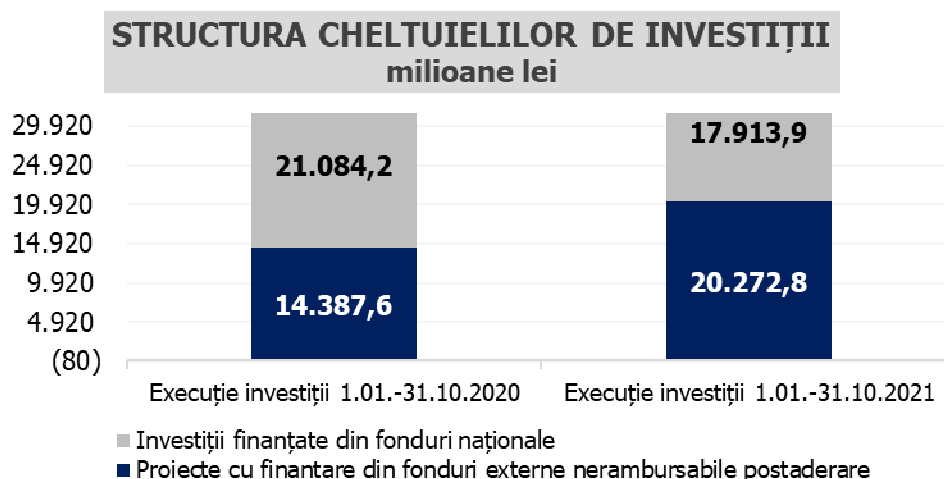
Cheltuielile cu subvențiile au fost de 5,76 mld lei, o mare parte dintre acestea fiind alocate către transporturi, respectiv subvenții pentru transportul călătorilor, precum și pentru sprijinirea producătorilor agricoli.

Alte cheltuieli au fost de 6,04 mld lei, reprezentând, în principal, sume aferente titlurilor de plată emise de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, conform legislației în vigoare, burse pentru elevi și studenți, alte despăgubiri civile, precum și indemnizații acordate părinților pentru supravegherea copiilor pe perioada închiderii temporare a unităților de învățământ.

Cheltuielile privind proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile (inclusiv subvențiile de la Uniunea Europeană aferente agriculturii) au fost de 26,97 mld lei, cu 15,4% mai mari comparativ cu anul precedent.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost în valoare de 38,19 mld lei, în creștere cu 7,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent când au fost în valoare de 35,47 mld lei. De asemenea, se observă o creștere mai accentuată a proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile postaderare, acestea reprezentând 53,09% din totalul cheltuielilor pentru investiții pe primele zece luni ale anului 2021, cu 5,89 mld lei mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent.

De asemenea, din bugetul Ministerului Afacerilor Interne s-au plătit 199,67 milioane lei pentru achiziționarea de produse - stocuri de urgență medicală, inclusiv scannere termice pentru combaterea răspândirii infecției cu coronavirusul SARS-COV-2.

Sursa: MF

Fig. 5 Structura cheltuielilor de investiții

În primele 9 luni ale anului 2021 economia a înregistrat un avans de 7,1%

În primele 9 luni ale anului 2021 activitatea economică a fost marcată de menținerea stării de alertă impusă de prelungirea crizei sanitare, ceea ce a condus la păstrarea unor restricții necesare pentru a limita răspândirea virusului. În același timp, pe parcursul acestei perioade au apărut disfuncționalități ale mediului economic intern și internațional care și-au pus amprenta asupra evoluției unor activități (probleme în lanțul de aprovizionare, deficitul de forță de muncă în construcții, creșterea prețurilor materialelor de construcții, a prețurilor producției industriale, etc.).

Ca urmare, în perioada ianuarie - septembrie 2021, conform datelor „provizoriu 1” publicate de Institutul Național de Statistică, produsul intern brut s-a majorat față de perioada similară din anul precedent cu 7,1% pe serie brută și cu 6,9% pe serie ajustată sezonier. Creșterea de 7,1% asigură astfel acoperirea declinului din primele 9 luni ale anului 2020 și realizarea unui spor de 1,8 puncte procentuale peste nivelul anului 2019.

Pe latura ofertei avansul economiei a fost susținut de industrie, agricultură și servicii. Sectorul industrial a avut o contribuție de 1,3 puncte procentuale urmare a majorării valorii adăugate brute cu 7,1%, cu toate că acest sector a început să se confrunte cu dificultăți majore ca urmare a problemelor apărute în lanțurile de aprovizionare, ceea ce a condus la încetinirea ritmului de creștere, fapt care s-a reflectat în evoluția din trimestrul III, când s-a înregistrat o creștere de doar 2,2% față de perioada corespunzătoare din anul precedent.

De remarcat evoluția sectorului agricol, care s-a caracterizat prin realizarea unor producții spectaculoase în cazul culturilor cerealiere, anul 2021 fiind unul bun pentru agricultura românească. În consecință aportul agriculturii a fost unul considerabil, respectiv 1 punct procentual la creșterea reală a produsului intern brut, urmare a majorării valorii adăugate brute cu 23,2%.

În ceea ce privește evoluțiile din cadrul sectorului terțiar, acestea au fost diferite de la o ramură la alta, ca urmare a faptului că activitatea unor categorii de servicii s-a resimțit pe parcursul anumitor intervale de timp, consecință a prelungirii crizei sanitare și a măsurilor restrictive. Astfel, ramura care cuprinde activitățile de spectacole, culturale și recreative și care a avut puternic de suferit în anul 2020 a înregistrat o creștere de numai 6,5%, fără a se asigura însă recuperarea declinului accentuat (circa -25%) din anul anterior.

Referitor la ramura „comerț, transport, hoteluri și restaurante” s-a înregistrat un spor al valorii adăugate brute de 10,9%, fiind domeniul cu cea mai mare contribuție la creșterea economică (2 puncte procentuale). Această ramură a înregistrat o revenire spectaculoasă în condițiile reluării activității în transportul aerian, dar și a celei din domeniul HORECA. Ramura informației și comunicații a continuat să reprezinte domeniul cel mai performant cu un spor al valorii adăugate brute de 14,2% și un aport la avansul economic de 1 punct procentual.

Pe ansamblu, valoarea adăugată brută din sectorul terțiar s-a majorat cu 6,3% fiind principalul susținător al creșterii economice cu 4 puncte procentuale.

Pe latura cererii, avansul economiei din primele 9 luni ale anului 2021 se datorează majorării cererii interne cu 8,6%, respectiv o contribuție de 9,0 puncte procentuale la rata de creștere a produsului intern brut. În cadrul acesteia, consumul privat a sporit cu 7,4%, un aport semnificativ avându-l cumpărările de mărfuri (+12,9%) și serviciile (+16,6%) care au recuperat din scăderea înregistrată în anul anterior. În sens contrar, consumul guvernamental a scăzut cu 0,6%, în principal datorită unei incidențe ușor

atenuate, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2020, a cheltuielilor legate de combaterea și limitarea efectelor pandemiei de COVID-19.

Scăderea volumului de activitate din domeniul construcțiilor a determinat o creștere moderată a formării brute de capital fix în primele 9 luni din anul 2021 (6,2%), reducerea cu 0,4% din trimestrul III 2021 comparativ cu trimestrul III 2020 fiind compensată de dinamicile superioare înregistrate în trimestrele anterioare din anul 2021 (11,7% în trimestrul I și 12,6% în trimestrul al doilea). Semnificativ este faptul că acumularea brută (investițiile brute plus acumularea de stocuri) s-a majorat cu 19,8%, având o contribuție de 4,5 puncte procentuale la creșterea economică. În cadrul acesteia, contribuția pozitivă de 3,0 puncte procentuale a variației stocurilor a fost determinată de anumiți factori, cum ar fi:

- (i) comportamentul agenților economici de constituire de stocuri pentru asigurarea continuității activității în cazul apariției unor perturbări în lanțurile de aprovizionare datorate efectelor pandemiei asupra sistemului internațional de transport;
- (ii) un comportament schimbat al agenților economici în sensul asigurării în avans a inputurilor pe fondul înrăutățirii așteptărilor privind creșterea prețurilor de producție alimentate, în special, de componentele energie și materii prime;
- (iii) producția agricolă foarte bună obținută în acest an.

Exportul net a avut un aport negativ de 1,9 puncte procentuale la rata de creștere economică, ca urmare a creșterii exporturilor de bunuri și servicii, în termeni reali, cu 13,8%, corelată cu o creștere superioară a volumului importurilor de bunuri și servicii (16,7%).

Pe întregul an 2021 se estimează că economia românească va crește cu 7,0%

Conform prognozei de toamnă se estimează pentru anul 2021 o creștere a activității economice cu 7,0%, o valoare nominală a produsului intern brut de 1.190,3 mld. lei și un deflator de 5,4%. Prognoza de toamnă 2021 a Comisiei Europene estimează, pentru 2021, o valoare nominală a produsului intern brut de 1.173,5 miliarde lei în condițiile unei creșteri economice de 7,0% și a unui deflator PIB de 3,9%.

Dinamica numărului mediu de salariați a intrat în teritoriu pozitiv, însă a încetinit ușor în luna septembrie

În trimestrul II 2021 rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 67,5% (conform definiției AMIGO).

Numărul mediu de salariați (media efectivelor lunare, conform INS, conform metodologiei naționale) a fost de 4.961,1 mii persoane în primele 9 luni din 2021, în creștere cu 0,6% față de aceeași perioadă din anul 2020.

Numărul mediu de salariați din industrie s-a redus cu 1,5% față de primele 9 luni din 2020 pe fondul scăderii activității din acest sector. Influența negativă asupra evoluției numărului mediu de salariați a avut-o apariția crizei sanitare generate de noul CORONA virus COVID-19, cu efecte de închidere graduală a activităților din anumite sectoare economice cum ar fi: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (cu -11,8 mii persoane); fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (cu -6,6 mii persoane); tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor (cu -3,7 mii

persoane); fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. și industria metalurgică (fiecare cu -1,5 mii persoane);

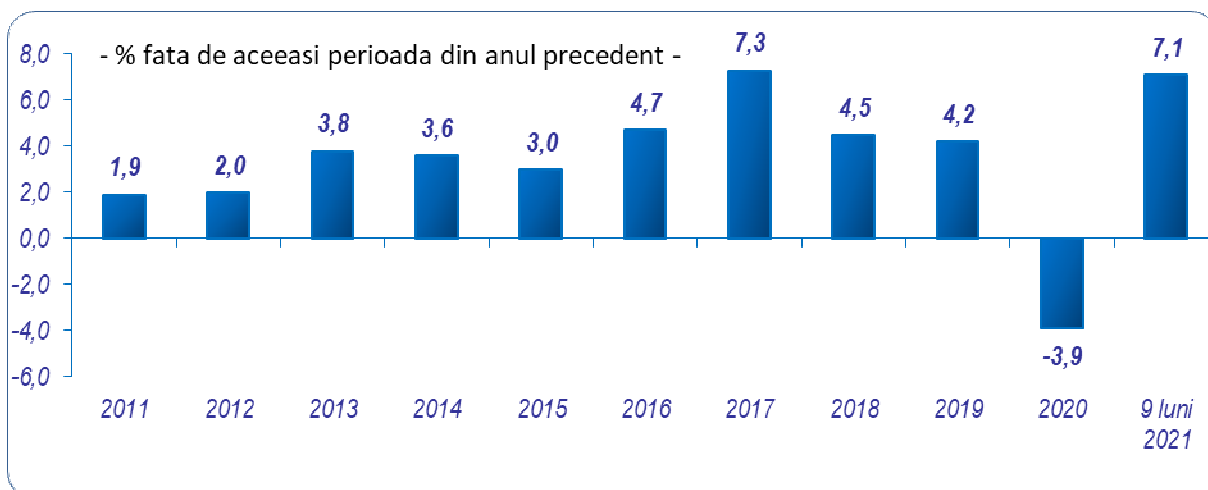
Câștigul salarial mediu brut pe total economie, a fost de 5.701 lei în primele 9 luni din 2021. Câștigul salarial mediu net s-a majorat cu 7,3 %, fiind de 3.494 lei.

În termeni reali, pe total economie, creșterea câștigului salarial a fost de 3,1%. Câștigul salarial real în sectorul concurențial a înregistrat o creștere de 4,9%, în timp ce în sectorul bugetar acesta s-a redus cu 2,7%. În sectorul concurențial, industria a înregistrat cea mai mare creștere, respectiv 5,9%, urmată de servicii cu 5%.

În ceea ce privește scăderea salariului real din sectorul bugetar, aceasta s-a regăsit mai pregnant în administrație (-3,5%) și învățământ (-3,6%), în timp ce în sectorul de sănătate scăderea a fost de doar 1,4%.

Rata șomajului înregistrat la sfârșitul lunii octombrie 2021 a fost de 2,76%, mai mic cu 0,51 puncte procentuale față de sfârșitul lunii octombrie 2020 (3,27%).

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

În anul 2021 prețurile de consum s-au încadrat pe un trend ascendent

În anul 2021 prețurile de consum s-au majorat în medie cu 2,63%, comparativ cu anul anterior, în principal pe seama creșterii prețurilor mărfurilor alimentare (4,80%) și a majorării tarifelor la servicii cu 3,10%, în timp ce prețurile mărfurilor nealimentare au crescut doar cu 1,01%.

Contextul internațional actual privitor la majorarea prețurilor energetice și a barilului de petrol, criza materiilor prime, precum și la desincronizările din lanțurile de distribuție și aprovizionare, au condus la dezechilibre majore între cerere și ofertă la nivel global, determinând scumpiri în lanț la toate categoriile de mărfuri și servicii. Presiunile inflaționiste induse s-au reflectat și asupra prețurilor de consum din țara noastră, datele statistice indicând pentru luna octombrie, o inflație anuală de 7,94%, în creștere cu 1,65 puncte procentuale peste nivelul înregistrat în luna anterioară.

În primele 10 luni, **rata medie a inflației** a ajuns la 4,46%. Pe componente, s-a regăsit o creștere mai accentuată în cazul mărfurilor nealimentare (6,37%), fapt indus, în special, de creșterea continuă a prețurilor la energia electrică, gaze naturale și combustibili. Acest fapt s-a repercutat și asupra evoluției prețurilor celorlalte mărfuri și servicii, care, de asemenea, au urmat traiectorii ușor ascendente. Prețurile mărfurilor alimentare s-au situat la un nivel moderat, înregistrând o rată medie de creștere de 2,61%, în timp ce trendul serviciilor continuă traiectoria ușor ascendentă, începută în luna martie, atingând un nivel de 2,85%.

Cadrul macroeconomic în 2022 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2022</i>
Produsul intern brut, prețuri curente	mld lei	1.317,3
- creșterea reală	%	4,6
Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)	%	6,5
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului	mii pers	258
- rata șomajului înregistrat	%	2,9
Câștigul salarial mediu brut	lei/ luna	6.095
Soldul contului curent	% PIB	-6,1

Creșterea economică va fi de 4,6% în anul 2022

Pentru anul 2022, conform prognozei de toamnă, se prevede o majorare a produsului intern brut cu 4,6%.

Pe latura ofertei, pentru industrie s-a estimat o creștere a VAB cu 4,4%, în scădere cu 0,3 puncte procentuale față de estimarea precedentă, în condițiile în care se preconizează că vor continua dificultățile în procesul de aprovizionare. Pentru agricultură majorarea VAB a fost prevăzută la 3,1%, ajustarea în jos fiind consecința efectului de bază, anul 2021 fiind unul foarte bun pentru agricultura românească. Construcțiile și serviciile își vor păstra nivelul de dinamică al VAB estimat în prognoza de vară, respectiv 9,0% și 4,3% (pentru servicii o ușoară diminuare cu 0,1 puncte procentuale).

Pe latura cererii, investițiile vor reprezenta motorul avansului economiei. Formarea brută de capital fix se estimează că se va majora cu 9,3%, acest avans având ca fundament absorbția atât a fondurilor din cadrul financiar multianual, cât și a celor din PNRR, anul 2022 fiind primul an în care vor fi realizate investiții din aceste surse de finanțare. Pentru consumul privat, creșterea este una moderată, fiind estimată la 4,5%, în timp ce consumul guvernamental se va majora cu 2,7%. Exportul de bunuri și servicii va crește, în termeni reali cu 5,4%, iar importul de bunuri și servicii cu 7,2%, exportul net contribuind negativ la creșterea economică cu 1,1 puncte procentuale.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta, în anul 2022, 6,1% din PIB

Deficitul de cont curent este prognozat la 16,3 mld. euro în anul 2022, având o pondere în PIB de 6,1%, cu un deficit al balanței de bunuri de 9,5% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua

Pentru anul 2022, a fost estimată o creștere a numărului de salariați cu circa 100 mii persoane ajungând la 5205 mii persoane și o rată a șomajului înregistrat de 2,9%.

Inflația în 2022 va continua traiectoria ascendentă

Pentru anul 2022, în urma tendințelor de creștere a prețurilor produselor energetice și a multor materii prime de la nivel global, se estimează că inflația își va continua trendul ascendent, rata medie anuală indicând o creștere de 6,5%, în timp ce la sfârșitul anului, se așteaptă ca prețurile de consum să atingă un nivel de 4,7%.

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera

Pentru perioada 2023 - 2025, ritmul mediu anual de creștere economică estimat este la 4,9% cu un vârf în anul 2023 de 5,3%. Prognoza ia în considerare o accelerare a investițiilor în condițiile unei absorbții cât mai bune a fondurilor din PNRR și din cadrul financiar multi-anual. Ritmul mediu anual de creștere al FBCF este estimat la circa 9%, ceea ce va conduce la contribuții de 2,1-3 puncte procentuale la dinamica reală a PIB. Exportul net își va menține contribuția negativă pe întreg intervalul de prognoză, înregistrând totuși o tendință de diminuare treptată.

Pe partea ofertei, construcțiile vor reprezenta domeniul cel mai energic, accentul fiind pus cu precădere pe derularea proiectelor finanțate din PNRR și pentru care se estimează o creștere medie anuală a valorii adăugate brute de 9,3%. Pentru sectorul terțiar se prevede un ritm mediu anual de 4,6%, accentul fiind pus pe dezvoltarea serviciilor moderne (IT, servicii pentru întreprindere, etc.), și în cadrul acestui domeniu atragerea fondurilor din PNRR contribuind la o evoluție susținută. În ceea ce privește sectorul industrial, ritmul anual de creștere este estimat la 4,7%, cu dezvoltarea cu precădere a ramurilor cu tehnologii avansate și aport sporit de valoare adăugată brută.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
- modificare procentuală față de anul anterior -					
	2021	2022	2023	2024	2025
Produsul intern brut,					
- prețuri curente - mld. lei	1.190,3	1.317,3	1.440,1	1.560,1	1.678,6
- creșterea reală, %	7,0	4,6	5,3	5,0	4,5
Contul curent - mil. euro	-15218	-16261	-16742	-16934	-17140
- % din PIB	-6,3	-6,1	-5,8	-5,5	-5,2
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	7,7	4,7	3,4	2,7	2,5
- media anuală	5,0	6,5	3,7	2,9	2,6
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	5608	6095	6578	7104	7627
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	3467	3775	4082	4417	4751
Câștigul salarial real, %	2,7	2,2	4,3	5,1	4,8
Numărul mediu de salariați-mii persoane	5104	5205	5355	5480	5595
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	265	258	255	247	238
- rata șomajului înregistrat, %	3,0	2,9	2,8	2,6	2,5

Deficitul contului curent se va situa la un nivel de peste 5% la sfârșitul orizontului de prognoză

Ponderea în PIB a deficitului de cont curent se așteaptă să intre pe o traiectorie de redresare de la 6,3% din PIB în anul 2021, la 5,2% în anul 2025.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 390 mii persoane în perioada 2023-2025, în condițiile creșterii productivității muncii. Șomajul înregistrat va continua să se reducă chiar la niveluri inferioare celor dinaintea izbucnirii pandemiei de COVID-19, rata șomajului scăzând până la 2,5% la sfârșitul anului 2025.

Inflația se va atenua

Pe termen mediu, în lipsa altor șocuri, tendința inflației este de atenuare, spre mijlocul intervalului țintit de Banca Națională, ajungând la finele anului 2025 la un prag de 2,5%, respectiv 2,6% ca medie anuală.

Previziunile au luat în calcul atât ani agricoli normali, cât și o stabilizare a prețurilor energiei electrice, gaze naturale, petrol și a altor materii prime de la nivel global. Totodată, a fost luată în considerare și o ușoară depreciere în termeni nominali a monedei naționale, în raport cu moneda europeană.

3.3. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale¹⁴ au fost estimate la un nivel de 55.285 mil. lei (4,6% din PIB) în anul 2021, prognozându-se că acestea își vor diminua ușor ponderea în PIB până la 4,5% în 2024.

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

- 1. impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare - deducere suplimentară în proporție de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități, cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private, etc.)
- 2. impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea copilului, eliminarea din venitul lunar din pensii a plafonului neimpozabil de 2000 lei, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, scutirea de impozit pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții, I.T, cercetare-dezvoltare etc.)
- 3. TVA** (ex.: aplicarea cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de alimente, inclusiv băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice, destinate consumului uman și animal, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor, produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele; livrarea de proteze și accesorii ale acestora, cu excepția protezelor dentare scutite de plata taxei; livrarea de medicamente de uz uman și veterinar; livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol; livrarea apei pentru irigații în agricultură, etc. și respectiv aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea locuințelor ca parte a politicii sociale, inclusiv a terenului pe care sunt construite; manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității; cazarea în cadrul sectorului hotelier sau al sectoarelor cu funcție similară, inclusiv închirierea terenurilor amenajate pentru camping; serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, lemne de foc, livrarea alimentelor de înaltă valoare calitativă, respectiv produse montane, eco, tradiționale, energia termică destinată populației, etc.)
- 4. impozite și taxelor locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, etc.)
- 5. contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele cadou, tichetele de creșă, tichetele de vacanță, tichete culturale și tichete sociale acordate potrivit legii, veniturile din pensii, cota contribuției asiguratorii pentru muncă redusă la nivelul cotei care se face venit la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale în

¹⁴ *Cheltuielile fiscale* reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

cazul angajatorilor care desfășoară activități în sectorul construcții, exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții, etc.)

	2021	2022	2023	2024
PIB (mil. lei)	1.190.300	1.317.300	1.440.100	1.560.100
Cheltuieli fiscale* (mil. lei)	55.285	60.966	65.180	68.971
(% PIB)	(4,6)	(4,6)	(4,5)	(4,4)
din care:				
Impozit pe profit (mil. lei)	4.389	5.061	5.345	5.738
(% PIB)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,4)
Impozit pe venit (mil. lei)	13.875	14.540	15.111	15.682
(% PIB)	(1,2)	(1,1)	(1,0)	(1,0)
Taxa pe valoarea adăugată (mil. lei)	17.695	20.607	23.216	25.425
(% PIB)	(1,5)	(1,6)	(1,6)	(1,6)
Contribuții sociale (mil. lei)	17.118	18.469	19.152	19.708
(% PIB)	(1,4)	(1,4)	(1,3)	(1,3)
Impozite și taxe locale (mil. lei)	2.208	2.289	2.355	2.417
(% PIB)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)

*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutiile care sunt conforme Directivelor UE

4.1. Realizările anului 2021 față de măsurile asumate prin Raportul anterior

În domeniul impozitelor directe:

Impozitul pe profit

- aplicarea reducerilor la determinarea impozitului pe profit în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii, potrivit O.U.G. nr 153/2020, pentru perioada 2021-2025. Procentele de reducere a impozitului se situează în intervalul 2%-10%, în funcție de înregistrarea capitalurilor proprii contabile pozitive sau de nivelul de creștere a capitalurilor ajustate fiscal, anul 2021 este primul an de aplicare, pentru calculul acestei reduceri s-au modificat:

- termenul de plată al impozitului pe profit pentru contribuabilii care aplică această ordonanță de la data de 25 martie la data de 25 iunie a anului fiscal;

- regulile privind prima plată anticipată, pentru cei care aplică sistemul de calcul anual cu plăți anticipate, respectiv aceștia vor efectua plata anticipată pentru trimestrul I al fiecărui an fiscal/an fiscal modificat la nivelul sumei rezultate din aplicarea cotei de impozit asupra profitului contabil al perioadei pentru care se efectuează plata anticipată, până la data de 25 inclusiv a lunii următoare trimestrului I.

- deducerile fiscale pentru educația timpurie au fost suspendate pentru perioada 1 aprilie - 31 decembrie 2021 potrivit prevederilor O.U.G nr. 19/2021 *privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal*. Potrivit acestui cadru legal aceste deduceri fiscale vor fi reaplicate începând cu 1 ianuarie 2022.

Alte măsuri:

- abrogarea modificării privind deducerea integrală a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor, înregistrate potrivit reglementărilor contabile aplicabile, adusă prin Legea nr. 296/2020, pentru diminuarea impactului bugetar, concomitent cu modificarea procentului de deducere, de la 30% la 50%, a ajustărilor pentru creanțele neîncasate, în contextul creșterii volumului creanțelor neîncasate ca urmare a efectelor negative ale pandemiei de COVID-19. Prevederile urmează a fi aplicabile începând cu anul 2022, potrivit O.G. nr. 8/2021 *pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*.

Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor

- aplicarea reducerilor impozitului pe veniturile microîntreprinderilor în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii, prin OUG nr.153/2020, pentru perioada 2021-2025, anul 2021 fiind primul an de aplicare.

Alte impozite directe în domeniul resurselor naturale pentru anul 2021:

- În anul 2021 s-au aplicat prevederile Ordonanței Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarea resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu

modificările ulterioare, ca urmare a prorogării termenului de aplicare prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018 pentru perioada 2019-2021, precum și prevederile Ordonanței Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și al gazului natural, cu modificările ulterioare.

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- Contribuabilii obligați la plata impozitului specific potrivit Legii nr.170/2016 privind impozitul specific unor activități, pentru anul 2021, au beneficiat de:

- scutirea de la plata impozitului specific, pentru:

- o perioadă de 90 de zile, calculată începând cu data de 1 ianuarie 2021, conform OUG nr. 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene;

- o perioadă de 90 de zile, calculată începând cu data de 1 aprilie 2021, conform OUG nr. 19/2021 privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal;

- amânarea termenului pentru plata impozitului specific aferent semestrului I al anului 2021 până la data de 25 decembrie 2021 inclusiv, prin O.U.G. nr. 59/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, având în vedere perioada de închidere sau reducere a activității din domeniile de activitate prevăzute de Legea nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități, cu completările ulterioare, în contextul pandemiei de COVID-19.

Scopul măsurilor au vizat reducerea sarcinii fiscale privind acești contribuabili, având în vedere că mecanismul de stabilire a impozitului specific unor activități în raport de anumite variabile (rangul localității, de suprafața utilă comercială/de servire/de desfășurare a activității, coeficient de sezonalitate, valoarea impozitului standard pentru hoteluri și alte facilități de cazare corespunzător categoriei și/sau tipului de structură de primire turistică menționate în certificatul de clasificare), și nu în legătură cu nivelul veniturilor realizate, afectează lichiditatea acestora.

Impozitul și contribuțiile sociale obligatorii aferente veniturilor realizate de persoanele fizice

- acordarea angajaților care desfășoară activități în regim de telemuncă a unei sume de până la 400 lei/lună pentru susținerea cheltuielilor cu utilitățile la locul în care aceștia își desfășoară activitatea, precum electricitate, încălzire, apă și abonamentul de date, și achiziția mobilierului și a echipamentelor de birou, în limitele stabilite de angajator prin contractul de muncă sau regulamentul intern de telemuncă. Sumele până în plafonul de 400 lei vor fi acordate fără necesitatea de prezentare a documentelor justificative și nu se impozitează.

- neimpozitarea contravalorii testelor epidemiologice și/sau vaccinarea angajaților pentru împiedicarea răspândirii bolilor care pun în pericol sănătatea angajaților și cea publică suportată de angajatori.

Impozitul pe veniturile obținute de persoanele fizice și juridice nerezidente

- a fost elaborată Legea privind ratificarea de către partea română a Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și transferul profiturilor și transmisă Parlamentului pentru aprobare.

În domeniul impozitelor indirecte:

Taxa pe valoarea adăugată

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii contabilității nr. 82/1991, prin care au fost adoptate în principal următoarele măsuri în domeniul TVA:

- modificarea corespunzătoare a prevederilor din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal în vederea implementării plafonului de 4.500.000 lei pentru aplicarea sistemului TVA la încasare, precum și instituirea posibilității exercitării opțiunii pentru aplicarea sistemului oricând în cursul anului, astfel cum s-a intenționat prin Legea nr. 296/2020;

- clarificarea prevederilor în ceea ce privește plafonul valoric pentru aplicarea cotei reduse TVA de 5 % pentru livrarea locuințelor ca parte a politicii sociale.

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 19/2021 privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal, prin care au fost adoptate în principal următoarele măsuri în domeniul TVA:

- introducerea unor excepții de la depunerea declarației recapitulative pentru operațiunile desfășurate între persoanele impozabile din România și persoanele impozabile din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, având în vedere că după data de 1 ianuarie 2021, sistemul VIES nu mai oferea informații cu privire la înregistrarea în scopuri de TVA a persoanelor impozabile din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

- reintroducerea prevederilor referitoare la exceptarea de la includerea în decontul de taxă a sumelor reprezentând TVA de plată cu care organul fiscal s-a înscris la masa credală, potrivit Legii nr. 85/2014.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal prin care au fost introduse noi reguli privind TVA în domeniul comerțului electronic, cu aplicabilitate de la 1 iulie 2021, ca urmare a transpunerii în legislația națională a următoarelor directive ale Consiliului Uniunii Europene:

- art. 2 și art. 3 din Directiva (UE) 2017/2455 a Consiliului din 5 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2006/112/EC și a Directivei 2009/132/CE în ceea ce privește anumite obligații privind taxa pe valoarea adăugată pentru prestările de servicii și vânzările de bunuri la distanță, astfel cum a fost modificată prin Decizia (UE) 2020/1109 a Consiliului din 20 iulie 2020 de modificare a Directivelor (UE) 2017/2455 și (UE) 2019/1995 în ceea ce privește datele de transpunere și aplicare, ca răspuns la pandemia de COVID-19;

- Directiva (UE) 2019/1995 a Consiliului din 21 noiembrie 2019 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește dispozițiile referitoare la vânzările de bunuri la distanță și anumite livrări interne de bunuri, astfel cum a fost modificată prin Decizia (UE) 2020/1109 a Consiliului din 20 iulie 2020 de modificare a Directivelor (UE) 2017/2455 și (UE) 2019/1995 în ceea ce privește datele de transpunere și aplicare, ca răspuns la pandemia de COVID-19.

- Ordonanța Guvernului nr. 8/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, prin care au fost adoptate următoarele măsuri în domeniul TVA:

- efectuarea anumitor corelări de ordin tehnic în contextul aplicării noilor reguli privind TVA în domeniul comerțului electronic, implementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2021;
- modificarea prevederilor legale astfel încât să nu mai fie excluse anumite persoane impozabile de la aplicarea regimului special al ghișeului unic pentru TVA, în contextul scrisorii de punere în întârziere în Cauza 2020/4142;
- transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2021/1159 a Consiliului din 13 iulie 2021 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește scutirile temporare aplicate importurilor și anumitor livrări de bunuri sau prestări de servicii, ca răspuns la pandemia de COVID-19.

● Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2021 privind administrarea, funcționarea și implementarea sistemului național privind factura electronică RO e-Factura și factura electronică în România, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 78/2000 privind omologarea, eliberarea cărții de identitate a vehiculului și certificarea autenticității vehiculelor rutiere în vederea introducerii pe piață, punerii la dispoziție pe piață, înmatriculării sau înregistrării în România, precum și supravegherea pieței pentru acestea, prin care a fost reglementat sistemul național privind factura electronică RO e-Factura, precum și factura electronică la nivel național.

De asemenea, menționăm că prin Legile nr. 286/2021 și nr. 287/2021 publicate în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1168 din 9 decembrie 2021, cota de TVA se reduce de la 19% la 5% pentru:

- livrarea de lemn de foc către persoanele fizice, sub formă de trunchiuri, butuci, vreascuri, ramuri sau sub forme similare, care se încadrează la codurile NC 4401 11 00 și 4401 12 00;
- livrările de lemn de foc, sub formă de trunchiuri, butuci, vreascuri, ramuri sau sub forme similare, care se încadrează la codurile NC 4401 11 00 și 4401 12 00, realizate către persoane juridice sau alte entități, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv școli, spitale, dispensare medicale și unități de asistență socială.

De asemenea, menționăm că prin Legea nr. 291/2021 pentru modificarea art. 291 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, începând cu data de 1 ianuarie 2022, sfera de aplicare a cotei reduse de TVA pentru livrarea de manuale școlare, cărți, ziare și reviste a fost extinsă și pentru cele transmise pe cale electronică, cu anumite excepții.

Accize

➤ *cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2021:*

- a fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 533,97 lei/1000 țigarete la 546,21 lei/1000 țigarete astfel încât să fie respectate cerințele prevăzute de Directiva 2011/64/UE a Consiliului privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat.
- a fost majorat nivelul accizei la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 435,40 lei/kg la 457,20 lei/kg potrivit calendarului de creștere graduală a nivelului accizelor prevăzut în Codul fiscal și a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică, astfel nivelul accizelor aplicabil de la 1 ianuarie 2021 este de 504,34 lei/kg.
- De asemenea, precizăm că nivelul accizelor prevăzut în anexa nr. 1, cu excepția țigaretelor, și anexa nr. 2 de la Titlul VIII "Accize și alte taxe speciale" din Codul

fiscal a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică.

➤ **cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2021:**

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 546,21 lei/1000 țigarete la 563,97 lei/1000 țigarete potrivit calendarului de creștere graduală a nivelului accizei totale pentru țigarete prevăzut în Codul fiscal.

În domeniul Codului de procedură fiscală menționăm că o serie dintre măsurile adoptate de Guvern în anul 2020, își produc efectele și în anul 2021, prin prorogarea termenelor sau permanentizarea acestora, astfel:

- au fost instituite **măsuri de acordare a unor facilități fiscale** care vizează toți contribuabilii care au datorii restante la 31 martie 2020 (persoane fizice, persoane juridice, persoane fizice care desfășoară activități economice sau profesii libere, entități fără personalitate juridică, instituții publice, etc.), respectiv, de **anulare a accesoriilor datorate, cu condiția achitării obligațiilor bugetare principale și a obligațiilor curente**, context în care precizăm că a fost prelungit termenul în care poate fi depusă cererea de anulare a accesoriilor până la 31 ianuarie 2022 (termen prelungit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2021);

- au fost **flexibilizate condițiile de accesare a restructurării obligațiilor bugetare**, prin adoptarea unor prevederi prin care să se reglementeze: includerea în sfera obligațiilor bugetare pentru care se poate acorda restructurarea obligațiilor bugetare restante până la data de 31 decembrie 2020, prelungirea termenului de depunere a notificărilor privind intenția de a beneficia de restructurarea obligațiilor bugetare până la data de 30 septembrie 2021, iar cererea de restructurare să poată fi depusă până la data de 31 ianuarie 2022 (termene prelungite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2021). Pentru a beneficia de restructurarea obligațiilor bugetare, contribuabilii trebuie să îndeplinească cumulativ anumite condiții prevăzute de lege;

- a fost reglementată o **procedură simplificată de acordare a eșalonării la plată pentru cel mult 12 luni**, pentru obligațiile bugetare principale și accesorii a căror scadență/termen de plată se împlinește după data declarării stării de urgență până la data eliberării certificatului de atestare fiscală, dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Raportat la această facilitate, precizăm că:

- beneficiarii ai facilității sunt toți contribuabilii, indiferent de forma de proprietate, inclusiv cei care au în derulare o înlesnire la plată, potrivit Codului de procedură fiscală, și care nu înregistrează obligații fiscale restante la data declarării stării de urgență și nestinse la data eliberării certificatului de atestare fiscală;

- această măsură prezintă avantaje, reglementând o procedură simplificată de acordare a eșalonării la plată, pentru contribuabilii care au fost buni platnici până la data intrării în starea de urgență. Față de procedura normală de acordare a eșalonării, potrivit Codului de procedură fiscală, procedura și documentele depuse de debitori sunt simplificate, în sensul că se acordă eșalonare numai în baza unei cereri, fără a fi depuse alte documente, și prin urmare, termenul de soluționare este mult diminuat;

- de asemenea, măsura prezintă avantajul că nu se constituie garanții, ținând cont de termenul scurt de acordare a eșalonării la plată (12 luni), de situația dificilă cu care se confruntă contribuabilii din perspectiva lichidităților financiare mult diminuate față de perioada anterioară intrării în starea de urgență, precum și de necesitatea susținerii mediului de afaceri pentru revitalizarea activității;

- trebuie menționat că dobânda percepută pe perioada eșalonării este diminuată, de la 0,02% cât prevede actuala legislație fiscală, la 0,01%, ceea ce corespunde unui nivel de dobândă de 3,65% pe an.

- permanentizarea procedurii de rambursare a TVA solicitată prin deconturi cu sumă negativă de TVA cu opțiune de rambursare, în sensul că rambursarea se efectuează cu control ulterior.

Rambursarea TVA cu control anticipat va fi în mod excepțional, respectiv: contribuabilul/plătitorul are înscrise în cazierul fiscal fapte care sunt sancționate ca infracțiuni sau în cazul în care organul fiscal central, pe baza informațiilor deținute, constată că există riscul unei rambursări necuvenite.

Efectul acestei măsuri îl reprezintă faptul că se reintroduc rapid, în circuitul economic, sumele solicitate la rambursare.

În domeniul taxelor și tarifelor nefiscale și domeniilor reglementate specific

- prin Ordinul președintelui ANAF nr. 435/30.03.2021 *privind aprobarea Procedurii de conectare a aparatelor de marcat electronice fiscale, definite la art. 3 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale, la sistemul informatic național de supraveghere și monitorizare a datelor fiscale al Agenției Naționale de Administrare Fiscală*, au fost stabilite termenele până la care operatorii economici utilizatori de aparate de marcat electronice fiscale au obligația conectării acestora la sistemul informatic al Agenției Naționale de Administrare Fiscală, respectiv:

- până la data de 30.06.2021, operatorii economici încadrați în categoria marilor contribuabili;
- până la data de 30.11.2021, operatorii economici din categoria contribuabililor mijlocii și mici.

În acest context, arătăm că, în prezent, potrivit informațiilor deținute la nivelul Ministerului Finanțelor, dintr-un total de 650.908 aparate de marcat electronice fiscale instalate, peste 526.000 au transmis date către sistemul informatic la ANAF.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2022-2025, principalele obiective pe termen mediu

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- ❖ Implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2021-2024, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite, precum și a celor din Planul Național de Redresare și Reziliență;
- ❖ Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- ❖ Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora;
- ❖ Implementarea unui sistem obligatoriu de facturare electronică care să asigure creșterea eficienței și eficacității în colectarea impozitelor și taxelor, precum și prevenirea și combaterea fraudei/a evaziunii în domeniul TVA, cu obținerea în

prealabil a unei măsuri speciale de derogare de la prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată;

- ❖ Pregătirea unor reforme în domeniul fiscal care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung;
- ❖ Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european. Sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA.
- ❖ Creșterea colectării veniturilor fiscale și măsuri ample pentru intrarea într-un regim de conformare voluntară a contribuabililor inclusiv prin digitalizarea relației stat contribuabil dar și business to business

Principalele măsuri de politică fiscală pe orizontul 2022-2025

◊ În domeniul impozitului pe profit/impozitului pe veniturile microîntreprinderilor/impozitului specific unor activități

- modificarea reglementărilor prin reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi;
- instituirea unor stimulente fiscale, cu scopul de a simplifica sistemul de impozitare pentru a fi mai eficient, transparent, echitabil până în 2024;
- în cadrul reuniunii din 08 octombrie 2021, Cadrul Incluziv al OECD - BEPS a fost adoptată Declarația de consens și Planul detaliat de implementare al măsurilor vizate de **Pilonul Unu și Pilonul Doi din planul BEPS**, la care România a aderat. **Pilonul Doi** vizează transpunerea imediată a prevederilor inițiativei la nivel global privind evitarea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor, ceea ce va reduce substanțial evaziunea fiscală;
- includerea pe costurile de producție ale firmelor numai a cheltuielilor legate strict de desfășurarea activității economice a acestora generatoare directe de venituri, conform practicilor din țările dezvoltate europene. Ca efect, vor scădea costurile de producție, prin eliminarea cheltuielilor subiective ale acționarilor și administratorilor, înregistrate, în prezent, în contabilitatea firmelor și, astfel, va crește baza de impozitare;
- prelungirea perioadei de suspendare a reglementărilor referitoare la facilitate fiscal pentru cheltuielile cu educația timpurie, până la data de 31 decembrie 2022;
- revizuirea distorsiunilor și lacunelor din legislația fiscală, asigurându-se corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

◊ Alte impozite directe în domeniul resurselor naturale

- prorogarea, până la data de 31 decembrie 2025 inclusiv, a termenului prevăzut la art.6 din Ordonanța Guvernului nr.6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarei resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.261/2013, cu modificările ulterioare.

◊ În domeniul impozitelor și taxelor locale

- analizarea sistemului de impozitare din România în vederea elaborării de recomandări pentru a asigura că sistemul de impozitare contribuie la promovarea și păstrarea unei creșteri economice sustenabile prin implementarea măsurilor din Planul național de redresare și reziliență;
- acordarea de facilități de către administrațiile locale: de exemplu, loturi pentru construirea de case, instituirea unor facilități privind taxele și impozitele locale etc., măsură pentru care vor fi organizate consultări între ministerele implicate în vederea stabilirii măsurilor și acordarea de competențe autorităților publice locale;
- acordarea posibilității autorităților administrațiilor publice locale de a sprijini familiile care au în întreținere copii prin reduceri/scutiri de taxe și impozite, precum și prin acordarea unor burse școlare complementare pentru elevii care provin din familiile numeroase, măsură pentru care vor fi organizate consultări între ministerele implicate în vederea stabilirii scutirilor/reducerilor la plata impozitelor și taxelor locale și acordarea de competențe autorităților publice locale.

◇ În domeniul impozitului și contribuțiilor sociale obligatorii aferente veniturilor realizate de persoanele fizice

În Programul de Guvernare 2021 - 2024 se prevede revizuirea Codului fiscal prin implementarea următoarelor măsuri:

- modificarea Codului fiscal în sensul eliminării facilității de exceptare de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care au calitatea de pensionar, pentru veniturile din pensii care depășesc 4.000 lei;
- analiza sistemului de impozitare din România în vederea elaborării de recomandări pentru a asigura că sistemul de impozitare contribuie la promovarea și păstrarea unei creșteri economice sustenabile;
- reintroducerea stopajului la sursă, abordarea reducerii fiscalității pe muncă, mai ales în zona veniturilor mici;
- crearea unui mediu fiscal prielnic dezvoltării și sprijinirii mediului antreprenorial în domeniul turismului;
- asigurarea unui tratament fiscal diferențiat în funcție de comportamentul fiscal al contribuabililor și aplicarea graduală a unor măsuri specifice de către organele fiscale;
- acordarea creditului fiscal pentru copiii înscriși la creșe și grădinițe astfel încât angajatorii să aibă posibilitatea de a acoperi parțial costurile de creșă și grădiniță ale angajaților în schimbul unor deduceri de impozit;
- facilități fiscale pentru întreprinzătorii care oferă lucrătorilor anumite beneficii favorabile familiei (de exemplu, decontare cheltuieli creșă sau învățământ etc.)
- revizuirea distorsiunilor și lacunelor din legislația fiscală, asigurându-se corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării;
- acordarea de facilități fiscale la plata obligațiilor fiscale pentru buni plători;
- extinderea facilităților pentru plata impozitelor și a taxelor prin platforma Ghișeul.ro.

De asemenea, prin **Planul Național de Redresare și Reziliență** se urmărește implementarea următoarelor măsuri fiscale:

- efectuarea, cu sprijinul asistenței tehnice, a serviciilor de consiliere și de consultanță, o analiză a modului în care poate fi îmbunătățită structura sistemului fiscal/legislației fiscale din România astfel încât sistemul fiscal să contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice durabile. Accentul se va pune pe:
- eliminarea treptată a stimulentele fiscale și a lacunelor fiscale în ceea ce privește impozitul pe venit, impozitul pe profit (inclusiv regimurile speciale care pot face obiectul unor derogări), contribuțiile sociale.
- modificarea Codul fiscal prin punerea în aplicare a recomandărilor rezultate în urma revizuirii sistemului fiscal pentru a se asigura că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice durabile. Aceste modificări vor fi introduse treptat până în ianuarie 2024.
- reducerea graduală a stimulentele fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor. Reducerea treptată a stimulentele fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor va începe în 2025 și se va finaliza până la sfârșitul anului 2028.

◇ În domeniul impunerii persoanelor fizice și juridice nerezidente

Pilonul Unu din planul BEPS, care vizează următoarele aspecte:

- întreprinderile multinaționale care vor intra în domeniul de aplicare al Pilonului I sunt cele având o cifră de afaceri globală mai mare de 20 de miliarde de euro și profitabilitate (profit înainte de impozitare/total venituri) mai mare de 10%.
- excluderea de la aplicarea Pilonului Unu a unor activități precum exploatarea resurselor naturale și a domeniului serviciilor financiare reglementate.
- pilonul Unu se concentrează asupra stabilirii unui nexus și a unor reguli de alocare a profitului care să permită impozitarea veniturilor obținute de companii în jurisdicții acolo unde acestea nu au prezență fizică dar desfășoară activități economice, în condițiile în care întreprinderea multinațională obține în jurisdicția respectivă venituri mai mari de 1 milion de euro. Pentru jurisdicțiile în care PIB-ul este mai mic de 40 de miliarde de euro, limita veniturilor a fost stabilită la 250.000 de euro.

Prin **Declarația Cadrului Incluziv adoptată**, din punct de vedere al Pilonului Unu, s-au convenit următoarele:

- 1) procentul de profit rezidual, definit ca profit care depășește 10% din totalul veniturilor, care urmează a fi alocat către jurisdicțiile de piață, folosind o cheie de alocare bazată pe cuantumul veniturilor, a fost stabilit la 25%.
- 2) introducerea unui mecanism de prevenire și combatere a disputelor între țări privind Suma A și aspecte referitoare la Suma A care să aibă caracter opțional și nu obligatoriu pentru jurisdicții în curs de dezvoltare care nu au sau au foarte puține cazuri de proceduri amiabile cu autoritățile fiscale ale altor state.
- 3) coordonarea termenilor de aplicare a Pilonului Unu cu suspendarea/abrogarea măsurilor unilaterale luate de diferite jurisdicții în vederea impozitării economiei digitale.

Pentru implementarea Pilonului Unu, se va elabora de către OECD o **Convenție Multilaterală (CM)**, prin intermediul căreia se vor aplica mai multe măsuri, precum implementarea Sumei A sau abrogarea taxelor asupra serviciilor digitale introduse de anumite jurisdicții. Convenția Multilaterală va conține regulile necesare determinării și alocării Sumei A, eliminării dublei impunerii, ca și pentru o administrare fiscală eficientă și simplificată, pentru schimbul de informații, ca și pentru instituirea unui mecanism

pentru prevenirea și soluționarea disputelor într-o manieră obligatorie pentru toate jurisdicțiile, asigurând astfel consistență, certitudine și eficiență în aplicarea aspectelor privind Pilonul Unu.

Textul Convenției Multilaterale va fi elaborat de OECD la începutul anului 2022, astfel încât Convenția Multilaterală să fie deschisă pentru semnare începând cu jumătatea anului 2022 iar din anul 2023 să intre în vigoare, jurisdicțiile participante, inclusiv România trebuind să ratifice Convenția Multilaterală în a doua parte a anului 2022.

În procesul aderării la Convenția Multilaterală, jurisdicțiile participante, inclusiv România vor trebui să-și modifice legislația internă cu scopul implementării principiilor de realocare a profitului, conform Sumei A. Pentru a veni în ajutorul acestor jurisdicții, Cadrul Incluziv al OCDE urmează să elaboreze **Reguli Model** pentru reglementarea aspectelor privind Suma A în legislația națională, până la începutul anului 2022.

◇ În domeniul TVA

- Având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, este în curs de elaborare un proiect de act normativ, cu aplicabilitate de la data de 1 iulie 2022, prin care sunt transpuse în legislația națională, prevederile Directivei (UE) 2019/2235 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și a Directivei 2008/118/CE privind regimul general al accizelor, în ceea ce privește acțiunile de apărare din cadrul Uniunii.

- Prin art. IV din Legea nr. 196/2021 *pentru modificarea și completarea Legii serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, pentru modificarea alin. (5) al art. 10 din Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică și pentru completarea alin. (3) al art. 291 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal* a fost adoptată cota redusă de TVA de 5% pentru livrările de energie termică destinată populației, prevedere ce se aplică începând cu data de 13 ianuarie 2022 (conform art. V din respectiva lege).

- Totodată în contextul procesului de armonizare cu legislația comunitară se are în vedere și transpunerea în legislația națională:

- până la data de 31 decembrie 2023, a prevederilor Directivei (UE) 2020/284 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește introducerea anumitor cerințe pentru prestatorii de servicii de plată;
- până la data de 31 decembrie 2024, a prevederilor Directivei (UE) 2020/285 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA în ceea ce privește regimul special pentru întreprinderile mici și a Regulamentului (UE) nr. 904/2010 în ceea ce privește cooperarea administrativă și schimbul de informații în scopul monitorizării aplicării corecte a regimului special pentru întreprinderile mici.

◇ În domeniul accizelor:

- ◆ Transpunerea Directivei (UE) 2020/1151 a Consiliului de modificare a Directivei 92/83/CEE privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice.
- ◆ Transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor (reformare).

Cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2022:

Majorarea nivelului accizei la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 457,20 lei/kg la 480,10 lei/kg potrivit calendarului de

creștere graduală a nivelului accizelor prevăzut în Codul fiscal și actualizarea cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică, astfel nivelul accizelor aplicabil de la 1 ianuarie 2022 este de 548,61 lei/kg.

De asemenea, precizăm că nivelul accizelor prevăzut în anexa nr. 1, cu excepția țigaretelor, și anexa nr. 2 de la Titlul VIII "Accize și alte taxe speciale" din Codul fiscal, a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică, ceea ce conduce la un impact estimat de 727 mil. lei.

Efectele măsurilor avute în vedere asupra mediului de afaceri pe orizontul 2022-2025:

Măsurile în domeniul impozitului pe profit care vizează majorarea procentului de deducere a ajustărilor pentru creanțele neîncasate și reducerea impozitelor în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii vor conduce la reducerea sarcinii fiscale corespunzător nivelului de încasare a creanțelor, reducerea costurilor de finanțare și o mai bună funcționare a circuitului economic.

Măsurile privind acordarea unor perioade de scutire pentru contribuabilii obligați la plata impozitului specific, au fost benefice pentru mediul de afaceri în contextul combaterii efectelor pandemiei de COVID - 19 care au cauzat dificultăți de natură financiară pentru majoritatea operatorilor economici, aceștia confruntându-se cu o lipsă severă de lichiditate.

Referitor la adoptarea unor măsuri cu efect de prevenire și combatere a evaziunii fiscale, acestea vor contribui la consolidarea unui mediu concurențial onest, prin eliminarea din economie a operatorilor economici care, printr-o conduită neconformă regulilor fiscale și procedural fiscale, generează concurență neloială față de acei contribuabili care își desfășoară activitatea cu respectarea tuturor reglementărilor legale, specifice unei economii de piață.

Totodată, se va continua îmbunătățirea legislației fiscale pentru a corespunde unor principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm simplificarea, transparența, stabilitatea și predictibilitatea.

Implementarea măsurilor privind descurajarea practicilor de evitare a obligațiilor fiscale va garanta o impozitare echitabilă.

Indicatorii bugetari pe anul 2022

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2022-2025 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2022 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 439,9 miliarde lei (33,4 din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2025 la 573,7 miliarde lei (34,2% din PIB).

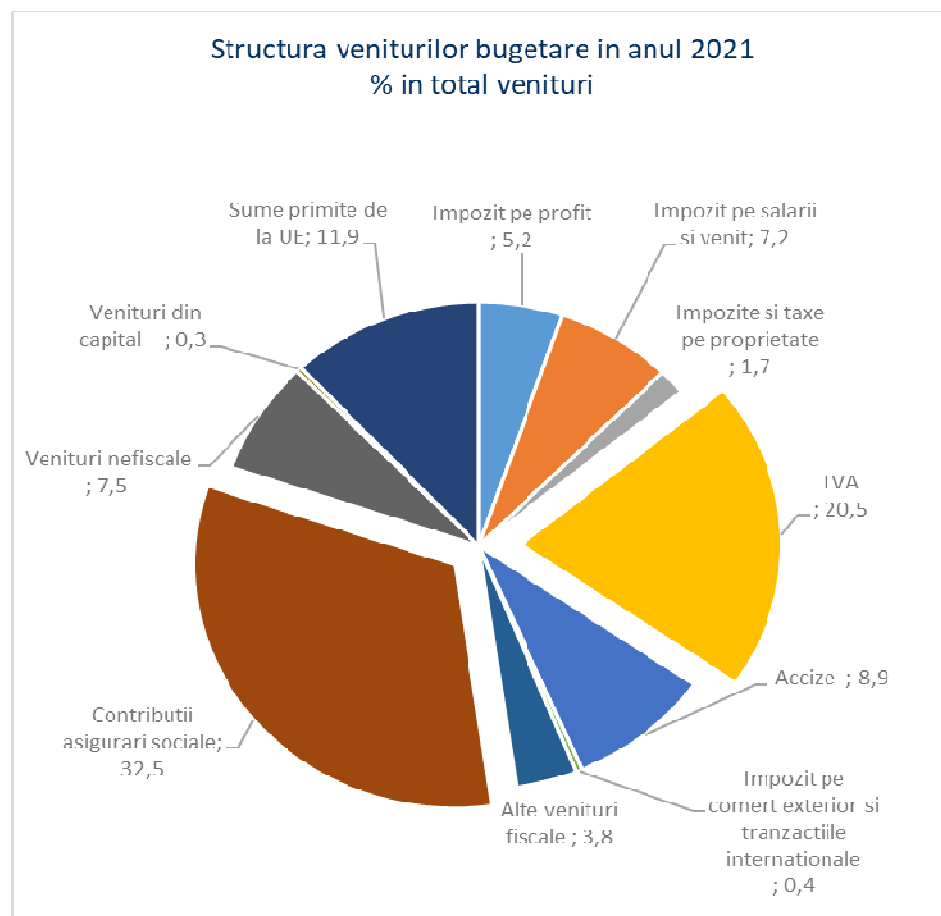
Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare în anul 2022 le înregistrează **contribuțiile de asigurări sociale (31,8% din total venituri), urmate de TVA (20,8%), sume primite de la UE (13,4% din total venituri) și accize (8,7%).**

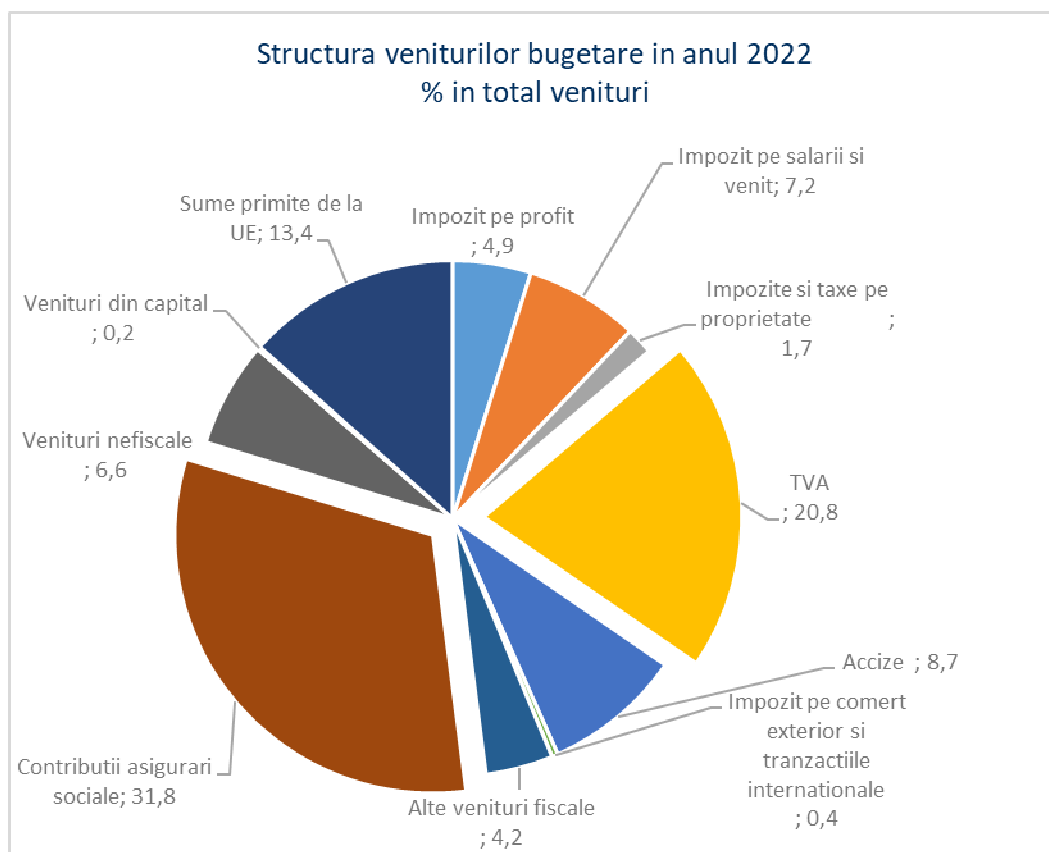
De remarcat **tendința de creștere în anul 2022 în totalul veniturilor bugetare față de anul 2021 a sumelor provenind de la UE**, ce vor avea o contribuție pozitivă la creșterea

economică, banii europeni constituind o sursă de finanțare care degrevează bugetul național și un mijloc de implementare a unor reforme în acord cu agenda europeană.

Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2021-2022

	2021		2022	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	387.737	100,0	439.986
Impozit pe profit	5,2	20.062	4,9	21.582
Impozit pe salarii si venit	7,2	28.020	7,2	31.499
Impozite si taxe pe proprietate	1,7	6.580	1,7	7.468
TVA	20,5	79.592	20,8	91.693
Accize	8,9	34.665	8,7	38.417
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,4	1.471	0,4	1.678
Alte venituri fiscale	3,8	14.614	4,2	18.582
Contributii asigurari sociale	32,5	126.007	31,8	140.088
Venituri nefiscale	7,5	29.145	6,6	29.113
Venituri din capital	0,3	1.280	0,2	868
Sume primite de la UE	11,9	46.300	13,4	59.000

4.3 POLITICA DE CHELTUIELI

Măsuri pe termen mediu

- ✓ Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- ✓ Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată sustinute, tranziție verde și digitală la care se adaugă resurse din fondurile europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și Mecanismului de redresare și reziliență.
- ✓ Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene, trasatură care se constată pe toată perioada de referință.
- ✓ Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție și operaționalizarea PNRR.
- ✓ Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2022-2025, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice, ceea ce reflectă o atitudine prietenoasă cu mediul de afaceri.
- ✓ Continuarea procesului de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare prin creșterea ponderii cheltuielilor cu finanțare din fonduri externe față de cele din surse naționale, dar și a cheltuielilor de investiții în total cheltuieli bugetare.

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2022 sunt în sumă de 516,9 miliarde lei, în anul 2025 acestea ajung la 607,3 miliarde lei respectiv 36,2% din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează **cheltuielile cu asistența socială**, respectiv 12,2% din PIB în anul 2022, totuși evidențiindu-se o tendință de scădere pe orizontul de referință.

Cheltuielile de personal sunt în sumă de 115,4 miliarde lei în anul 2022, ajungând în anul 2025 la 123,7 miliarde lei, diminuându-se ca pondere în PIB pe orizontul de referință.

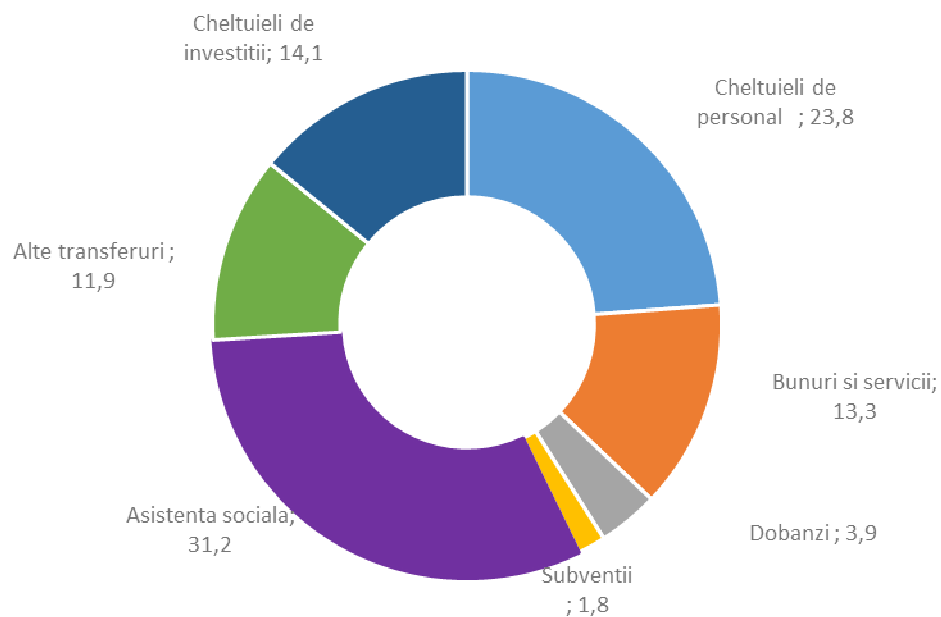
Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de scădere pe orizontul de referință, în timp ce cheltuielile cu dobânzile înregistrează de asemenea o diminuare ca pondere în PIB pe perioada 2022-2024.

Cheltuielile cu investițiile însumează în anul 2025, 136,2 miliarde lei.

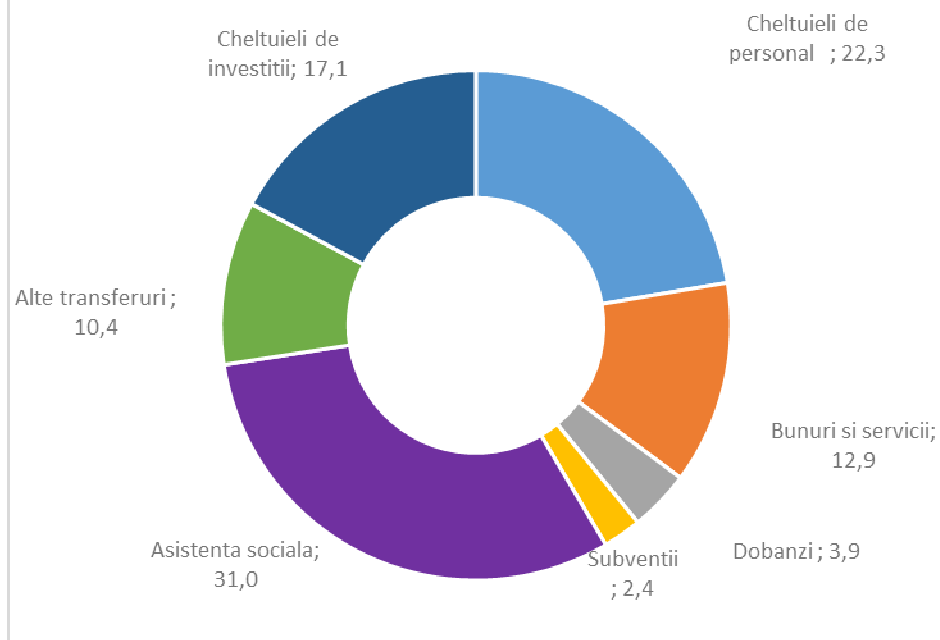
Cu ponderi mari în total cheltuieli în anul 2022 se situează asistența socială (31,0 % din total cheltuieli), cheltuieli de personal (22,3 % din total) și cheltuieli de investiții (17,1% din total). Totuși, în structura cheltuielilor bugetare se constată în perioada 2022-2024 o creștere a ponderii cheltuielilor cu investițiile, diminuare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile, a cheltuielilor de personal, ceea ce reflectă procesul de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare.

Ponderea cheltuielilor in total cheltuieli bugetare pe anii 2021- 2022				
	2021		2022	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	472.642	100,0	516.969
Cheltuieli de personal	23,8	112.429	22,3	115.407
Bunuri si servicii	13,3	62.922	12,9	66.569
Dobanzi	3,9	18.300	3,9	19.938
Subventii	1,8	8.454	2,4	12.646
Asistenta sociala	31,2	147.663	31,0	160.401
Alte transferuri	11,9	56.308	10,4	53.619
Cheltuieli de investitii	14,1	66.566	17,1	88.389

Structura cheltuielilor bugetare in anul 2021 % in total cheltuieli

Structura cheltuielilor bugetare in anul 2022 % in total cheltuieli

4.4 Politica de administrare fiscală

I. Realizările ANAF în anul 2021

Anul 2021 a fost un an de construcție a reformelor menite să asigure îmbunătățirea activității de administrare fiscală, creșterea capacității de colectare a veniturilor și reducerea decalajului fiscal în mod sustenabil. Acesta este un proces de consolidare pe termen mediu și lung, care necesită timp și eforturi susținute și care produce modificări structurale progresiv.

De aceea, au fost continuate măsurile de reformă și modernizare demarate la jumătatea anului 2019, au fost implementate noi măsuri de eficientizare a activității și, nu în ultimul rând, a fost asigurată colaborarea eficientă pe plan internațional și deschiderea către bunele practici adoptate de alte state.

Cadrul strategic

În continuarea documentelor strategice anterioare (*Planul general pentru îmbunătățirea colectării veniturilor la Bugetul general consolidat* - iunie 2019 și *Planul Operațional de Recuperare a Veniturilor* - iulie 2020) în luna aprilie a fost publicată Strategia ANAF pentru perioada 2021-2024. Documentul strategic de bază al Agenției prevede cele trei direcții majore de acțiune pentru următorul orizont mediu de timp, respectiv:

- continuarea parteneriatului cu contribuabilii, mediul academic și mediul de afaceri;
- adoptarea de soluții digitale integrate;
- prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

În egală măsură, anul 2021 a fost anul în care au fost definite reformele de substanță ale ANAF pentru următorii ani, *Reforma ANAF prin digitalizare* fiind inclusă în Componenta 8 "Reforma sistemului fiscal și a sistemului de pensii" a Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Pentru administrația fiscală aceasta reprezintă o oportunitate unică și un context excepțional pentru realizarea unor reforme profunde și necesare, inclusiv prin asigurarea unei finanțări nerambursabile de 355,7 mil. euro, fără TVA, cea mai mare finanțare nerambursabilă de care a beneficiat ANAF de la data înființării sale.

Rezultatele-cheie ale ANAF

În anul 2021, ANAF a reluat treptat activitățile normale de administrare fiscală, propunându-și o revenire rapidă la nivelul conformării fiscale înregistrate la finalul anului 2019, iar rezultatele înregistrate în anul 2021 arată atingerea acestui obiectiv.

Astfel, programul de încasări venituri bugetare alocat Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru cumulul 11 luni ale anului 2021 a fost de **277,4 mld. lei**, fiind colectată suma de **283,2 mld. lei**, ceea ce reprezintă:

- o creștere cu **18,7%** - indice nominal, **13,3%** - indice real, în sume absolute cu 44,6 mld.lei mai mult decât cumulul 11 luni 2020;
- un grad de realizare de **102,1 %** a programului de încasări, cu un plus de **5,8 mld.lei**;

Ponderea în P.I.B. a veniturilor nete colectate a crescut cu:

- cu **1,2 p.p.** peste cea din anul 2020,
- cu **0,5 p.p.** peste cea din anul 2019.

Comparativ cu perioada similară din anul 2019, încasările cumulate din primele 11 luni ale anului 2021 au înregistrat o creștere cu **14,7%** - *indice nominal*, **6,7%** - *indice real*, cu **36,4 mld. lei**, mai mult decât în primele 11 luni ale anului 2019.

Trebuie remarcată și creșterea substanțială a TVA restituită, **atât valoric** - de la **17,4 mld. lei** la **20,7 mld. lei** (plus de **3,3 mld. lei**, respectiv **119%**), **cât și numeric** (deconturi soluționate) - de la 69.621 cumulat unsprezece luni din 2019 la 92.206 deconturi în 2021 (plus de **22.585 deconturi**), acesta reprezentând un aport important de flux financiar în economie.

Principalele măsuri implementate în anul 2021

Toate aceste rezultate sunt urmare a măsurilor implementate de ANAF pe tot parcursul anului 2021 și care au vizat **continuarea implementării măsurilor prevăzute în „Planul operațional pentru recuperarea veniturilor (PORV)”**.

Documentul a fost adoptat în primele luni ale crizei sanitare în anul 2020 și include o serie de măsuri ce au vizat sprijinirea contribuabililor în această perioadă excepțională, menținerea nivelului de conformare fiscală, precum și adaptarea operațiunilor ANAF noului context, asigurând siguranța contribuabililor și personalului propriu. Planul a luat în considerare bunele practici internaționale, dar și recomandările emise de organizațiile internaționale de profil (FMI, OECD, COM) și a fost elaborat în deplină consultare cu mediul de afaceri.

Ultimele măsuri din PORV au termen final de realizare **până la data de 31 decembrie 2021**.

Printre **cele mai importante măsuri operaționale** adoptate în anul 2021 ca urmare a PORV, distinct pe cele 3 capitole principale ale documentului, amintim :

Capitolul I - Măsuri de salvagardare a veniturilor au vizat activități în zona managementului riscurilor, pentru sprijinirea activității de conformare voluntară sau în zona activității de colectare și de control fiscal.

Astfel, pentru anul 2021 menționăm cele mai importante măsuri adoptate:

- **Simplificarea procedurilor de înregistrare în scopuri de TVA**, prin aprobarea unui număr de proceduri incidente în domeniu:
 - ✓ a fost aprobată prin O.P.ANAF nr.393/2021 **„Procedura privind evaluarea riscului fiscal pentru persoanele impozabile care solicită înregistrarea în scopuri de TVA”**;
 - ✓ au fost aprobate prin O.P.ANAF nr. 699/2021 **„Procedurile interne de lucru în ceea ce privește evaluarea riscului fiscal în cazul persoanelor impozabile care solicită înregistrarea în scopuri de taxă pe valoarea adăugată”**;

- ✓ a fost aprobată prin O.P.ANAF nr. 239/2021 „Procedura de înregistrare în scopuri de taxă pe valoarea adăugată”, potrivit prevederilor art.316 alin (1) lit.a), b) sau c) din Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, publicat în M. Of. nr.182/23.02.2021. **Rezultatul acestor acțiuni a avut ca efect simplificarea procedurii de înregistrare în scopuri de TVA.**

- **Permanentizarea procedurii de rambursare a TVA cu control ulterior**

- ✓ În aprilie 2020, ca măsură de sprijin a mediului economic la începutul crizei sanitare, prin dispozițiile art.XI din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.48/2020 privind unele măsuri financiar-fiscale, au fost stabilite **reguli speciale privind soluționarea DNOR prin extinderea situațiilor în care rambursarea se acordă cu efectuarea controlului ulterior.**
- ✓ Prin Ordonanța Guvernului nr.11/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală și reglementarea unor măsuri fiscale, a fost permanentizată rambursarea TVA cu control ulterior începând cu data de 1 februarie 2022.
- ✓ Astfel, în primele 11 luni ale anului 2021, au fost soluționate în plus **22.585** deconturi de TVA. Suma suplimentar rambursată față de perioada similară a anului 2019 este de **3,3 mld.lei.**

- **Reglementarea colectării bugetare prin restructurarea obligațiilor bugetare restante și simplificarea procedurilor de eșalonare la plată**

- ✓ **Restructurarea obligațiilor bugetare restante la data de 31 decembrie 2020**, conform OG nr.6/2019 privind instituirea unor facilități fiscale cu modificările și completările ulterioare pe o perioadă de maxim 7 ani, cu posibilitatea anulării obligațiilor accesorii.

Termenul de depunere al notificărilor a fost data de **30 septembrie 2021**, iar cererile de restructurare pot fi depuse până la data de 31 ianuarie 2022. S-au depus 2.480 notificări și 603 cereri de restructurare, iar volumul obligațiilor fiscale restante la 31.12.2020, care pot face obiectul restructurării este de 9.120 mil. lei.

- ✓ **Eșalonarea la plată simplificată, conform OUG nr.181/2020** privind unele măsuri fiscal-bugetare, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene. Această facilitate a fost permanentizată prin Ordonanța Guvernului nr. 11/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de Procedură Fiscală și reglementarea unor măsuri fiscale.

De asemenea, în Codul de Procedură Fiscală a fost introdus un capitol nou, respectiv Capitolul IV.1. denumit **“Eșalonare la plată, în formă simplificată, pentru obligațiile fiscale administrate de organul fiscal central”**.

- ✓ În plus față de forma adoptată prin O.U.G. nr. 181/2020, prin modificarea Codului de Procedură Fiscală, a fost reglementată **posibilitatea suspendării, la cerere, a condițiilor de menținere a valabilității eșalonărilor la plată acordate**, pentru debitorii a căror activitate este restrânsă/închisă pe perioada stării de urgență/alertă prin hotărâri emise de către organele abilitate ale statului până la data la care este reluată activitatea acestora.
- ✓ Prin Ordinul președintelui ANAF nr. 1767/2021, a fost aprobată procedura internă de analiză a eșalonării la plată, în formă simplificată, de către organul fiscal central.

- ✓ Până în prezent au fost depuse **79.620** cereri pentru suma totală de **13,3 mld.lei** și au fost emise **66.718** de decizii de aprobare pentru suma de **11,9 mld.lei**.
- **Implementarea sistemul informatic E-Popriri**
 - ✓ Începând cu luna ianuarie 2021 s-au reluat procedurile legale de executare silită a obligațiilor fiscale restante, în paralel cu aplicarea facilităților fiscale privind restructurarea sau eșalonarea simplificată a obligațiilor fiscale declarate în perioada crizei sanitare.
 - ✓ Sistemul informatic e-popriri a devenit operațional la **01.01.2021**. Prin intermediul acestuia se comunică exclusiv prin mijloace electronice cu instituțiile de credit, în vederea înființării și ridicării în mod operativ a popririlor bancare.
 - ✓ Până la data de **30 noiembrie** a.c., prin intermediul sistemului informatic e-Popriri, au fost comunicate către instituțiile de credit, un număr total de **1.900.565** acte administrative, dintre care:
 - **1.031.326** adrese de înființare a popririi asupra disponibilităților bănești;
 - **832.222** decizii de ridicare a măsurilor de executare silită asupra disponibilităților bănești;
 - **37.017** adrese de suspendare temporară a indisponibilizării conturilor.
 - **Evaluarea poverii fiscale pentru contribuabili**

ANAF a evaluat povara fiscală pentru contribuabili și a definit măsurile care pot fi luate în vederea îmbunătățirii acestui aspect utilizând modelul de maturitate OECD, măsurile fiind parte integrată a planului general de acțiune al ANAF.

În acest context au fost realizate:

- ✓ **o analiză privind reflectarea costului conformării fiscale** în rapoartele internaționale, respectiv “International Standard Cost Manual” și “Paying Taxes 2020”.
Analiza este baza definirii măsurilor și va fi derulată anual, stabilind și adaptând permanent acțiunile în acord cu constatările rapoartelor internaționale și luând în considerare atât contextul regional, cât și măsurile altor administrații similare din statele central și sud-est europene, membre UE.
- ✓ **continuarea seriei de sondaje privind ”Studiul satisfacției contribuabililor privind serviciile oferite de ANAF”**, prin care se colectează date și informații cu privire la percepția și opinia contribuabililor asupra serviciilor oferite de ANAF și a posibilelor îmbunătățiri ce pot fi aduse acestora. Principalele concluzii ale sondajelor sunt avute în vedere în design-ul măsurilor implementate de ANAF în zona serviciilor pentru contribuabili;
- ✓ separat, în luna octombrie 2021 ANAF a lansat un **sondaj specific pentru evaluarea serviciilor oferite prin Call-center**. Obiectivul sondajului este acela de a evalua atât percepția generală a contribuabililor asupra Call-center-ului cât și percepția cu privire la serviciile oferite prin intermediul acestuia;

- ✓ începând cu anul 2022, ANAF își propune derularea unor **sondaje mai ample cu privire la factorii determinanți ai conformării**, care să permită înțelegerea mai detaliată a motivației conformării, cauzelor neconformării și principalelor zone de îmbunătățire în vederea adoptării de măsuri țintite, de natură legislativă, administrativă sau organizatorică;
- ✓ implementarea cu finanțarea nerambursabilă din partea Comisiei Europene, a proiectului **”Dezvoltarea de instrumente pentru creșterea conformării voluntare în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice din România”**, proiect extrem de important prin intermediul căruia se va defini Strategia de conformare în domeniul impozitului pe venit și măsurile specifice de acțiune pentru îmbunătățirea conformării fiscale pe acest tip de impozit în acest orizont strategic.

▪ **Implementarea principalelor instrumente pentru sprijinirea conformării voluntare, prevenirea și combaterea fraudei și evaziunii fiscale**, prin prisma informațiilor furnizate către administrația fiscală.

- ✓ În anul 2021 a fost adoptat cadrul legal primar și secundar cu privire la obligația de depunere a **„Fișierul Standard de Control Fiscal (SAF-T)”**, fiind demarat procesul de testare voluntară prin care orice contribuabil își poate verifica Declarația informativă D406T și create condițiile implementării acestui important instrument în administrarea fiscală din România începând cu anul 2022. Termene de depunere a primei declarații informative D406, după cum urmează:

- ✧ marii contribuabilii - începând cu 01 ianuarie 2022;
- ✧ contribuabilii mijlocii - începând cu 01 ianuarie 2023;
- ✧ contribuabilii mici - începând cu 01 ianuarie 2025;
- ✧ contribuabilii nou înregistrați după data de referință pentru fiecare categorie de la data efectivă a înregistrării.

- ✓ Conectarea **aparaturilor de marcat electronice fiscale (AMEF)** la infrastructura IT a ANAF a fost demarată la **31 martie 2021**.

Până în prezent au fost conectate la sistemul informatic al ANAF un număr de **550.401** aparate de marcat electronice fiscale din totalul de 640.238 aparate de marcat electronice fiscale instalate, reprezentând un procent de aproximativ 86 %.

- ✓ Proiectul vizând introducerea **facturii electronice**, demarat în anul 2020 a fost continuat pe tot parcursul anului 2021. ANAF a fost implicată activ, în mod direct, în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul Ministerului Finanțelor pentru dezvoltarea ”facturii electronice”.

Astfel, în anul 2021 a fost elaborată legislația secundară necesară pentru implementarea proiectului, fiind publicată în Monitorul Oficial *OUG nr. 120/2021 privind administrarea, funcționarea și implementarea sistemului național privind factura electronică RO e-factura și factura electronică în România*.

De asemenea, a fost aprobată *Procedura privind organizarea și înscrierea în cadrul registrului RO e-factura precum și modelul, conținutul și instrucțiunile de completare ale formularului 084 ”Cerere privind înregistrarea în Registrul RO e-factura/renunțarea la cererea privind înregistrarea în Registrul RO e-factura”* prin OPANAF nr.1713/01.11.2021 publicat în Monitorul Oficial.

Nu în ultimul rând, în cursul lunii noiembrie 2021 a devenit operațional sistemul de facturare electronică pentru facturile emise de operatorii economici în relația cu instituțiile publice.

- Implementarea **desk - auditului** (ca metodă de verificare documentară realizată la sediul organului fiscal, fără interacțiunea fizică cu contribuabilul)

Numai în primele luni ale anului 2021 au fost finalizate **7.496** astfel de verificări cu sume suplimentare stabilite de 350 mil.lei, cu mult peste obiectivul anual planificat inițial de 3.000 verificări documentare;

Procesul va continua progresiv în următorii ani, obiectivul ANAF fiind acela ca acest tip de verificare/control să constituie forma majoritară/predominantă de control în următorii ani, cu o țintă asumată prin PNRR pentru finalul anului 2025 de 60% din totalul acțiunilor de control fiscal.

În primele 11 luni ale anului 2021 au fost finalizate la contribuabilii persoane fizice și juridice un număr de **20.444** **inspecții fiscale**, fiind stabilite suplimentar obligații fiscale principale în sumă de **4.386,45 mil. lei**.

- **Realizarea de inspecții fiscale în concordanță cu planul BEPS** (Base Erosion Profit Shifting) și directiva ATAD - reglementări europene și internaționale privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

Ca și rezultat, în primele 11 luni 2021 s-au realizat 1.716 verificări în domeniu, valoarea tranzacțiilor verificate fiind de 57.295,1 mil.lei pentru o bază impozabilă de 1.433,4 mil.lei. **Sumele suplimentare stabilite (impozit pe profit + accesorii) au fost de 149,6 mil.lei, iar pierderea fiscală a fost diminuată cu 165,8 mil.lei.**

Capitolul II - Asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili inclus măsuri ce au vizat organizarea activității de colectare și îmbunătățirea comunicării cu contribuabilii și migrarea contribuabililor către mediul electronic.

Printre cele mai importante măsuri întreprinse în cursul anului 2021 pe această arie de activitate și care au vizat dezvoltarea de noi servicii către contribuabili, dar și dezvoltarea funcționalităților serviciilor existente amintim următoarele:

- **transmiterea prin SPV a 250.876 scrisori personalizate** către persoanele fizice și juridice care figurau cu obligații de plată restante și a aproximativ **70.000 de scrisori** prin alte mijloace, pentru a stimula creșterea conformării contribuabililor la plată;

- **pregătirea depunerii electronice a tuturor declarațiilor fiscale**

Din luna februarie 2021, se implementează gradual depunerea electronică a cât mai multor declarații fiscale, astfel încât să fie atins obiectivul de comunicare exclusiv electronică cu contribuabilii în relațiile uzuale cu administrația fiscală.

Până în prezent s-au digitalizat 51 formulare și urmează finalizarea transpunerii în format electronic a acestora - încă 61 de formulare vor fi digitalizate în prima jumătate a anului 2022;

- **realizarea de campanii online în comun cu MAE**, Departamentul pentru românii de pretudindeni, Inspectoratul general pentru imigrări fiind mediatizat ghidul privind rezidența fiscală pe site-urile acestora, precum și pe paginile deschise pe rețelele de socializare. În cuprinsul ghidului este prezentată modalitatea de depunere a formularisticii specifice evitării dublei impuneri și acorduri fiscale internaționale.

- crearea alături de Ministerul Finanțelor a **posibilității de transmitere și de primire electronică de către contribuabili a documentelor specifice activității de evitare a dublei impunerii și acorduri fiscale internaționale prin intermediul serviciului SPV** și a portalului e-guvernare.ro, formularistică aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 583/2016, cu modificările și completările ulterioare;
- operaționalizarea, începând cu **01.07.2021**, pe portalul www.anaf.ro a sistemului electronic **„One Stop Shop (Regimul special de TVA)**, în conformitate cu prevederile Directivei TVA nr. 112/2006 referitoare la implementarea „pachetului TVA privind comerțul electronic”, facilitând companiilor declararea electronică și plata taxei pe valoarea adăugată (TVA) aferentă anumitor categorii de bunuri și servicii B2C (Business-to-Consumer).
Mini-ghișeul unic (MOSS) a fost extins pentru a deveni un ghișeu unic (One Stop Shop - OSS) începând cu **01 iulie 2021**, acoperind o gamă mai largă de servicii prestate și bunuri livrate.
- **extinderea conceptului de „self-service”** la nivelul celor 210 unități fiscale prin punerea la dispoziție a unor mijloace tehnice necesare îndeplinirii obligațiilor de către contribuabili.
- **modificarea modului de interacțiune telefonică cu contribuabilii (mesaje redate automat prin IVR)**. În luna **martie 2021**, sistemul IVR-ul a fost pus în funcțiune, contribuabilii putând accesa informații utile în mod automat. Modul în care acesta este accesat de către contribuabili va fi monitorizat prin aplicația “Altitude”. Începând cu acest an, prin intermediul IVR-ului (aplicație software care permite interacțiune cu apelantul, în vederea selectării unei anumite operațiuni sau transmiterea către aceasta a unor diferite mesaje vocale), contribuabilii au posibilitatea de a accesa informații în sistem self-service, redate automat, cu privire la:
 - înregistrarea ca utilizator al serviciului Spațiul Privat Virtual (SPV);
 - accesarea serviciului de programare on-line (disponibil în SPV și pe site-ul ANAF) ;
 - informații privind evitarea dublei impunerii și depunerea chestionarelor privind stabilirea rezidenței fiscale;
 - calendarul obligațiilor fiscale;
 - modalități de efectuare a plăților către ANAF.
- **dezvoltarea Call-center-ului**, începând cu data de **31 martie 2021** crescând capacitatea de primire a apelurilor, Prin Call-center actualmente se pot primi un număr de maximum 90 de apeluri simultan, drept pentru care ANAF procesează astăzi mai rapid un număr mai mare de solicitări din partea contribuabililor;
Începând cu data de **01.07.2021**, numerele de telefon destinate asistenței contribuabililor de la nivelul Administrațiilor Județene ale Finanțelor Publice au fost închise, apelurile destinate asistenței contribuabililor fiind preluate de către Call-center.
- **lansarea serviciului de chat** pe site-ul ANAF în luna noiembrie 2021
Prin intermediul acestui serviciu, contribuabilii vor beneficia de asistență specifică în vederea accesării serviciilor disponibile pe site-ul ANAF.
Au fost demarate lucrările pentru reconfigurarea portalului ANAF și al SPV (Spațiul Privat Virtual), prin introducerea de noi servicii pentru contribuabili și crearea de aplicații pentru dispozitivele mobile.

Capitolul III - Măsurile pentru susținerea proceselor de business - continuarea derulării activităților și securitatea și sănătatea personalului și a contribuabililor: comunicarea internă și externă, asigurarea continuității activității.

Măsurile din cadrul acestui capitol au fost destinate exclusiv aspectelor legate de organizarea și funcționarea ANAF în context pandemic și au vizat problematici cum ar fi, telemunca, utilizarea noilor dispozitive electronice în contextul telemuncii, promovarea instrumentelor de comunicare on line, atât pentru comunicarea internă, cât și cea externă, analiza canalelor de comunicare externă și proiectarea măsurilor viitoare prin care se vizează extinderea utilizării instrumentelor electronice de către administrația fiscală.

Un aspect important privind limitarea efectelor pandemiei îl constituie faptul că peste 71% dintre angajații ANAF sunt vaccinați anti-COVID-19.

Pe plan internațional, în ultimii ani s-au consolidat relațiile de cooperare ale ANAF cu diverse organisme internaționale de specialitate (OECD, IOTA, FMI, etc.), ANAF utilizând din plin experiența și bunele practici dobândite.

Ca dovadă a reputației administrației fiscale române, ANAF a devenit membră, timp de doi ani la rând, a Consiliului Executiv al Organizației Intra-europene a Administrațiilor Fiscale (IOTA), rol care determină Agenția să performeze la cele mai înalte standarde internaționale și să-și atingă obiectivele față de contribuabili în mod transparent, corect și prompt, dar și să asigure resursele necesare funcționării Statului Român.

Anul 2021 a fost un an de fundamentare a construcției reformelor menite să asigure rezultate pe termen mediu. Activitatea ANAF din anul 2021 a fost realizată în concordanță cu bunele practici internaționale și cu recomandările formulate de organismele financiare internaționale, iar performanța constant crescută a administrației fiscale arată că eforturile de consolidare a activității de colectare a veniturilor și de reducere a decalajului fiscal produc efectele așteptate.

Toate măsurile implementate de ANAF au avut un impact direct în creșterea veniturilor la Bugetul General Consolidat.

În ceea ce privește activitatea structurilor vamale de combatere a contrabandei cu țigări, menționăm că potrivit studiului de piață realizat de compania Novel Research în luna noiembrie s-a înregistrat cel mai mic nivel al pieței ilicite de țigărete din ultimii 15 ani - 7,4%, iar pentru anul 2021 media este de 8,4% fiind cea mai mică medie anuală înregistrată în același interval de timp.

Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu

ANAF continuă procesul de reformă și modernizare, implementarea planurilor de eficientizare a activității și nu în ultimul rând, colaborarea eficientă pe plan internațional și deschiderea către bunele practici adoptate de alte state.

Noul design al Agenției este dezvoltat în jurul conceptului de management integrat al riscului și al monitorizării active a proceselor de activitate. Pe termen mediu și lung se dorește transformarea ANAF într-o instituție inovatoare și capabilă să răspundă provocărilor mediului extern. În acest sens, în următorii ani se va acționa pe **patru direcții majore**, respectiv, **continuarea parteneriatului cu contribuabilii**, mediul

academic și mediul de afaceri, **adoptarea de soluții digitale integrate, eficiență și transparență** și, nu în ultimul rând, **prevenirea și combaterea evaziunii fiscale** .

Obiectivele strategice ale ANAF se vor realiza prin simbioza celor două componente strategice de bază: digitalizare și gestionarea eficientă a resurselor umane, contribuind la creșterea accelerată a colectării veniturilor administrate de ANAF, la combaterea eficientă a evaziunii fiscale și a concurenței fiscale neloiale.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), document strategic dezvoltat în cursul anului 2021 reprezintă una dintre cele mai mari provocări a ultimilor ani pentru ANAF, oferind cea mai mare/substanțială sursă de finanțare nerambursabilă de care organizația a beneficiat de când a fost înființată, 355,7 milioane de euro, fara TVA, pentru implementarea unor reforme fundamentale necesare transformării sale.

În egală măsură, PNRR a oferit cadrul de excelență pentru dezvoltarea unei serii de reforme structurale care vor remodela administrația fiscală și contextul în care aceasta evoluează. Prin intermediul PNRR se vor realiza măsuri de reformă complexă, de natură legală și organizatorică, care promovează schimbarea, sprijinite de o serie de investiții în digitalizare cu obiectivul final de modernizare și digitalizare a ANAF, astfel încât:

- ✓ să fie eficientizată colectarea veniturilor la bugetul general consolidat cu consecințe asupra **creșterii ponderii veniturilor în PIB cu 2,5 puncte procentuale până în trimestrul IV 2025, comparativ cu 2019,**
- ✓ să fie redus **decalajul fiscal la TVA cu 5 puncte procentuale până în trimestrul IV 2022, comparativ cu 2019 față de nivelul stabilit de Comisia Europeană pentru anul 2019.**

II. Acțiuni prioritare în anul 2022

Anul 2022 va fi un an extrem de important pentru proiectele de digitalizare cuprinse în PNRR, derularea procedurilor de achiziții publice pentru acestea fiind pasul cheie în această perioadă.

Având în vedere Strategia ANAF și prin PNRR, pentru anul 2022 s-au stabilit cinci obiective care au următoarele ținte:

- ✓ creșterea cu aproximativ **0,8%** a ponderii în PIB a veniturilor colectate de administrația fiscală comparativ cu anul 2019;
- ✓ devansarea țintei cu privire la scăderea decalajului fiscal la TVA față de nivelul estimat de Comisia Europeană pentru anul 2019, **cu 5%.**
- ✓ îmbunătățirea capacității administrative și operaționale a administrației vamale și orientarea activității de vămuire către un mediu complet electronic, inclusiv prin investiții în echipamentele necesare activității de control pe teritoriul național și la frontiera externă a UE.

Obiectivul 1 : Dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili. Consolidarea relației de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate

Se vor continua activitățile privind:

- ✓ reducerea interacțiunii față în față cu contribuabilii, ca urmare a extinderii serviciilor digitale;

- ✓ dezvoltarea serviciilor oferite în sistem self-service a contribuabililor, la sediile unităților fiscale și asigurarea incluziunii digitale a contribuabililor;
- ✓ continuarea dezvoltării serviciilor la distanță (electronice sau telefonice), prin noi funcționalități;
- ✓ extinderea gamei de servicii oferită în sistem self-service prin IVR, respectiv a celor oferite prin serviciul chat,
- ✓ implementarea unui serviciu webinar dedicat asistenței contribuabililor, dezvoltarea funcționalităților pentru o comunicare la distanță personalizată/prin e-mail și video,
- ✓ introducerea posibilității de înregistrare on-line pentru anumite categorii de contribuabili;
- ✓ simplificarea formularelor, finalizarea transpunerii în format electronic a acestora - 61 de formulare vor fi digitalizate în prima jumătate a anului 2022;
- ✓ inițierea digitalizării activităților de valorificare și executare silită, prin crearea unei platforme de licitații on-line pentru valorificarea bunurilor imobile și a celor mobile cu valoare semnificativă;
- ✓ derularea acțiunilor specifice în cadrul proiectului MFP SIPOCA 739 ”Creșterea capacității administrative a Ministerul Finanțelor și a instituțiilor subordonate în vederea îmbunătățirii interacțiunii cetățenilor și mediului de afaceri pentru obținerea de servicii electronice extinse prin portalul ANAF”, pentru:
 - modernizarea portalului ANAF și a Spațiului Privat Virtual (SPV) pentru asigurarea unei înalte disponibilități a serviciilor electronice disponibile în SPV. Până în trimestrul IV/2022 se va asigura înrolarea suplimentară în SPV a 500.000 de contribuabili persoane juridice;
 - extinderea gamei de servicii oferite în sistem electronic prin SPV;
 - extinderea disponibilității serviciilor electronice către beneficiari prin realizarea variantelor portalului ANAF adaptate la dispozitive de tip smartphone și tabletă;
 - dezvoltarea unor aplicații pentru platformele Android și IOS prin care sunt accesibile anumite servicii furnizate prin SPV;
 - introducerea de modalități noi de autentificare în sistem prin dispozitive mobile.
 - promovarea utilizării procedurilor simplificate și actualizarea normelor naționale în concordanță cu cerințele unionale pentru reducerea poverii administrative din sarcina mediului de afaceri, urmărind eliminarea obligației depunerii de către operatorii economici a documentelor care pot fi obținute electronic din bazele de date ale ANAF și ONRC (17 acte normative).

Obiectivul 2: SOLUȚII DIGITALE INTEGRATE- Transformarea ANAF într-o instituție performantă și inteligentă cu soluții digitale integrate, prin utilizarea optimă a datelor și informațiilor disponibile.

Potrivit obiectivelor cuprinse în Strategia de Digitalizare a ANAF și asumate în PNRR, se vor continua proiectele privind:

- ✓ îmbunătățirea capacității de utilizare/valorificare masivă și inteligentă a datelor/informațiilor;
- ✓ furnizarea de noi servicii către contribuabili și asigurarea asistenței digitale a acestora;

- ✓ transformarea digitală a proceselor de administrare fiscală pentru a se asigura o reacție accelerată la provocările informaționale actuale și viitoare.

Astfel, în anul 2022 se vor derula următoarele proiecte:

- ✓ servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni - SFERA;
- ✓ dezvoltarea serviciilor la distanță (electronice sau telefonice) prin noi funcționalități și/sau crearea de servicii noi;
- ✓ digitalizarea activității de valorificare - Informatizarea și eficientizarea activității de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului;
- ✓ investiții referitoare la implementarea unei platforme pentru valorificarea masivă de date și informații - Big Data;
- ✓ MF-ANAF o administrație fiscală colaborativă și inovativă în beneficiul contribuabililor;
- ✓ sistemul informatic de monitorizare a tranzacțiilor intracomunitare de bunuri -SIMTIC și dezvoltarea proiectului "Radarul mărfurilor";
- ✓ creșterea capacității administrative a Ministerului Finanțelor și a instituțiilor subordonate în vederea îmbunătățirii interacțiunii cetățenilor și mediului de afaceri pentru obținerea serviciilor electronice extinse prin portalul ANAF;
- ✓ extinderea sistemului AEOI_RO(Automatic Exchange of Information) cu funcționalități specifice;
- ✓ re-proiectarea și optimizarea sistemului informatic VIES_RO (Value Added Tax Information Exchange Sistem);
- ✓ creșterea capacității administrative a Agenției Naționale de Administrare Fiscală prin gestionarea digitalizată a activității din domeniul juridic
- ✓ sistem de management al flotei auto pentru mijloacele de transport din patrimoniul ANAF;
- ✓ implementarea aplicației informatice privind Declarația vamală cu set redus de date pentru trimiterile cu valoare scăzută, ca urmare a intrării în vigoare de la 1 iulie 2021 a noilor prevederi legislative de implementare a „pachetului TVA privind comerțul electronic”, cu scopul facilitării comerțului transfrontalier și combaterii fraudei TVA (implementarea acestui sistem a început în 2021 și se va încheia în 2022);
- ✓ alinierea la sistemul ICS2 - Faza 1, respectiv interconectarea sistemului național de analiză de risc RMF-RO cu sistemul transeuropean ICS2 în vederea efectuării unei analize de risc complete în domeniul siguranței și securității pentru mărfurile transportate pe cale aeriană de operatorii poștali și transportatorii expres; (implementarea acestui sistem a început în 2021 și se va încheia în 2022);
- ✓ implementarea NCTS_RO faza 5 și AES_RO;
- ✓ alinierea sistemului EMCS_RO la EMCS Faza 4, respectiv alinierea la versiunile curente, a sistemului EMCS (Excise Movement Control System), sistem de urmărire a mișcărilor produselor accizabile în regim suspensiv, utilizat de către toate Statele Membre ale Uniunii Europene;
- ✓ modernizarea Sistemului național de import în cadrul Codului vamal al Uniunii, respectiv modernizarea sistemului național de import și implicit actualizarea aplicațiilor conexe;
- ✓ Ghișeul unic al UE pentru vamă - CERTEX, respectiv extinderea funcționalităților EU CSW-CERTEX, de asemenea, cu disponibilitatea de gestionare a cantității și a formatului documentului portabil (PDF);
- ✓ gestionarea uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală, respectiv dezvoltarea și implementarea Sistemului de gestiune uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală pentru a permite accesul direct al operatorilor economici la serviciile vamale

- centrale ale UE și a gestionării, în mod unic, a conturilor de utilizatori ca și utilizatori unici recunoscuți în toate statele membre;
- ✓ alinierea la Sistemul ICS2 - faza 2, respectiv implementarea noilor obligații privind declarațiile sumare de intrare, a proceselor aferente și a proceselor de gestionare a riscurilor pentru toate mărfurile din traficul aerian;
 - ✓ alinierea la Sistemul ICS2 - faza 3, respectiv interconectarea sistemului național de analiză de risc RMF-RO cu sistemul transeuropean ICS2 în vederea efectuării unei analize de risc complete în domeniul siguranței și securității pentru toate mărfurile transportate pe cale maritimă, fluvială, în trafic rutier și feroviar;
 - ✓ sistemul de monitorizare a activității de supraveghere și control vamal;
 - ✓ aplicația de autorizare și gestionare a activităților din Zona liberă;
 - ✓ aplicația pentru gestionarea deciziilor (autorizațiilor) naționale.

Fiecare proiect are un calendar propriu de implementare, cele mai multe dintre proiecte se vor finaliza în anul 2024, iar cele mai complexe (care au aproximativ 36-48 luni în implementare) se vor finaliza în anul 2025, spre exemplu, platforma Big Data.

Pentru toate aceste proiecte, în cursul anului 2022 se vor demara, în mare parte, procedurile de achiziție publică și procedurile de atribuire a contractelor subsecvente, contracte de servicii pentru dezvoltarea de servicii digitale.

În realizarea tuturor acestor proiecte de digitalizare, colaborarea ANAF cu CNIF este una esențială pentru reușita reformelor propuse în zona administrării fiscale și vamale. De asemenea, în cadrul Reformei ANAF prin digitalizare prevăzută în PNRR, sunt incluse și investițiile ce vizează rețehnologizare și modernizarea infrastructurii software și hardware a sistemului IT al Ministerului Finanțelor.

Obiectivul 3 : Creșterea conformării voluntare

În vederea susținerii conformării voluntare la declarare și plata obligațiilor fiscale, vor fi continuate măsurile privind:

- ✓ simplificarea formularelor, finalizarea transpunerii în format electronic a acestora și eliminarea obligațiilor de raportare, acolo unde este posibil;
- ✓ Derularea de proiecte pilot privind creșterea conformării voluntare în domeniul impozitului pe venit:
 - „Venituri realizate de contribuabili - persoane fizice din cedarea folosinței bunurilor”
 - „Venituri realizate de contribuabili - persoane fizice din meditații/activități educaționale și alte forme de învățământ”
 - „Venituri realizate de contribuabili - persoane fizice din prestarea unor activități de înfrumusețare/întreținere corporală”
 - „Stimularea conformării voluntare - proiect dedicat persoanelor fizice”
 - „Implementarea unor noi abordări și instrumente pentru îmbunătățirea conformității fiscale a marilor contribuabili din România”
 - „Identificarea celor mai bune practici, îmbunătățirea legislației fiscale și consolidarea capacității în domeniul prețurilor de transfer în România”
- ✓ Derularea de acțiuni proactive în rândul contribuabililor prin:
 - oferirea de asistență în domeniul fiscal prin întâlniri ce se vor desfășura în mediul on-line ca urmare a lansării serviciului webinar;

- elaborarea de ghiduri și alte materiale informative și publicarea lor pe site-ul ANAF
- publicarea pe site-ul ANAF a principalelor constatări și consecințe rezultate din activitatea de control fiscal
- organizarea de campanii de conștientizare în rândul contribuabililor cu privire la serviciile pe care ANAF le oferă în vederea facilitării îndeplinirii obligațiilor fiscale;

Obiectivul 4 : Intensificarea acțiunilor privind combaterea evaziunii fiscale și fraudei vamale

- ✓ Implementarea managementului integrat al riscurilor, prin:
 - ✧ definirea criteriilor de risc pentru clasificarea contribuabililor și aprobarea cadrului legal aplicabil până la finalul trimestrului IV/2022, respectiv finalizarea și aprobarea OPANAF privind criteriile de risc necesare încadrării contribuabililor în clase și subclase de risc, respectiv:
 - definirea unui sistem de administrare a contribuabililor prin clase de risc fiscal;
 - crearea unui sistem de identificare, planificare, evaluare și adaptare a activităților în procesul de administrare fiscală, în funcție de riscurile fiscale identificate;
 - crearea unui registru electronic al riscurilor, un sistem care va conține riscurile identificate, categorii de risc, prioritizarea riscurilor, precum și răspunsul la fiecare risc în parte;
 - crearea unui profil unic de risc al contribuabilului, ceea ce va impune armonizarea riscurilor identificate la nivelul activităților de administrare fiscală, inspecție fiscală, vamală și de antifraudă fiscală.

- ✓ Rafinarea modelelor existente de calcul al decalajelor fiscale.

ANAF a inițiat un proces de dezvoltare a capacității analitice cu scopul de a identifica zonele cu risc fiscal ridicat și de a adopta cele mai bune măsuri pentru a crește eficacitatea și eficiența colectării veniturilor la bugetul general consolidat. Noile modele alternative de estimare a decalajului fiscal vor permite identificarea domeniilor cu cel mai ridicat risc la neconformare, cu efect direct în prioritizarea activităților de administrare fiscală.

- ✓ Operationalizarea/aprobarea planului de acțiune comun între Agenția Națională de Administrare Fiscală și Inspecția Muncii pentru a preveni și a limita fenomenul evaziunii privind munca subdeclarată/nedeclarată;
- ✓ Creșterea ponderii numărului de verificări documentare raportate la totalul acțiunilor de control fiscal efectuate de administrația fiscală la **30%**;
- ✓ Creșterea numărului de inspecții fiscale cu **5%**;
- ✓ Intrarea în vigoare a cadrului legal modificat, incident domeniului de activitate al structurilor de control fiscal, revizuirea procedurilor interne de lucru și redactarea noilor ghiduri de control (obiectiv pentru care s-a solicitat finanțarea în cadrul call-ului TSI 2021) ;
- ◆ Dotarea birourilor vamale de frontieră, a structurilor de control vamal operativ și a Laboratorului vamal cu echipamente de control, prin utilizarea fondurilor disponibile la nivelul UE, respectiv: Instrumentului de sprijin financiar pentru echipamentele de control vamal (CCEI) ca parte a Fondului integrat de gestionare a frontierelor și Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Obiectivul 5 : Managementul resurselor umane

Angajații ANAF reprezintă o resursă valoroasă care, coroborată cu efectele pozitive ale digitalizării, constituie principalul mod în care Agenția oferă servicii de calitate contribuabililor. Astfel, vor fi continuate următoarele măsuri:

- ✓ implementarea măsurilor prevăzute în planul de ocupare a posturilor elaborat în anul 2021 pentru a susține activitățile deficitare și a asigura diversificarea specializărilor profesionale necesare.
- ✓ elaborarea unui plan de reconversie profesională care să vizeze migrarea personalului, în raport cu digitalizarea activităților repetitive/masive, către alte/noi activități, utilizând la maxim potențialul resursei umane de care dispune instituția.
- ✓ dezvoltarea politicilor și practicilor de formare și pregătire profesională a personalului având ca obiectiv schimbarea culturii organizaționale și a mentalității;
- ✓ recrutarea externă de personal (minim 300 posturi) cu competențe adecvate, capabil să răspundă exigențelor unei administrații moderne, urmărind în primul rând întinerirea aparatului fiscal și asigurarea de personal pe zone deficitare sau domenii noi de activitate - statisticieni, specialiști în IT, econometrie sau în analiza datelor;

În toată această perioadă de profunde schimbări în activitatea ANAF se va păstra o legătură permanentă cu organizațiile profesionale prin intermediul Consiliului Consultativ. În acest sens se vor organiza reuniuni periodice ale Grupului de analiză fiscală.

III. Acțiuni prioritare în perioada 2023 - 2025

Obiectivul 1 : Îmbunătățirea serviciilor oferite - Dezvoltarea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru creșterea conformării voluntare

ANAF vizează în continuare dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili și de noi funcționalități specifice serviciilor puse la dispoziție în prezent, la distanță, pentru a schimba interacțiunea administrației fiscale cu contribuabilii, asigurând în același timp asistență și alternative acolo unde accesul la internet și tehnologii este limitat.

De asemenea, reducerea costurilor de conformare pentru contribuabili (povara administrativă) și de administrare (costul colectării pentru administrația fiscală) se va realiza prin dezvoltarea și optimizarea proceselor de activitate care să vină în sprijinul contribuabilului, concomitent cu dezvoltarea serviciilor electronice.

Această componentă de reformă este susținută printr-o serie de investiții, pe două zone principale:

- ✓ **servicii la distanță**, prin implementarea unor facilități pentru interacțiunea cu contribuabilii;
- ✓ **servicii digitale**, cu investiții punctuale în dezvoltarea funcționalităților pentru o comunicare la distanță personalizată/prin e-mail și video.

Obiectivul 2 : Soluții digitale integrate-Transformarea digitală a ANAF prin soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile

Introducerea digitalizării este considerată o abordare inteligentă pentru domeniile operaționale ale administrației fiscale. Aceasta trebuie însoțită de o consolidare a capacității administrative necesare procesului de transformare digitală. Se va asigura cadrul tehnologic necesar tranziției către o administrație fiscală digitală prin trecerea infrastructurii TIC către noi tehnologii. Se va asigura creșterea numărului de echipamente IT utilizate în administrație, dezvoltarea infrastructurii suport necesare pentru a sprijini dezvoltarea tehnologică continuă la nivelul centrelor de date ale MF.

În vederea implementării obiectivelor strategice, ANAF va finaliza în perioada 2023-2025 o serie de proiecte aflate în derulare în anul 2022, ale căror rezultate vor avea impact în toate domeniile de activitate ale instituției:

1.	<p>Servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni - SFERA</p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizarea sistemelor informatice de administrare fiscală a contribuabililor și asigurarea interoperabilității acestora cu sistemele informatice ale instituțiilor statului care dețin și pot furniza informații utile în activitatea de colectare a impozitelor/ taxelor
2.	<p>Administrație performantă prin informație consolidată - APIC</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementarea unei platforme de Big Data ce va permite gestionarea unui volum masiv de date (structurate și nestructurate), analiza și modelare predictivă, implementarea unui instrument informatic integrat care să asigure realizarea, în mod automat, a analizei de risc fiscal a contribuabililor.
3.	<p>Sistem Integrat de Administrare Fiscală și Vamală</p> <ul style="list-style-type: none"> - digitalizarea tuturor proceselor de activitate și asigurarea de servicii electronice optime, cu scopul îmbunătățirii conformării voluntare, combaterii evaziunii fiscale și creșterii eficienței colectării.
4.	<p>Dezvoltarea serviciilor electronice și telefonice oferite contribuabililor prin Call-Center</p> <ul style="list-style-type: none"> - extinderea capacității Call-center-ului, prin oferirea de servicii electronice și telefonice care să sprijine contribuabilii în vederea conformării. Prin utilizarea unor astfel de servicii, se va asigura prin Call-center atât asistență contribuabililor în domeniul fiscal și IT cât și informații personalizate cu privire la situația fiscală proprie a contribuabililor, devenind astfel un prestator de servicii vaste, telefonice și electronice.
5.	<p><i>Sistemul Informatic Integrat Vamal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>în conformitate cu obligațiile la nivel european</i> ➤ Implementarea NCTS_RO faza 5 și AES_RO; ➤ Modernizarea Sistemului național de import în cadrul Codului vamal al Uniunii, respectiv modernizarea sistemului național de import și implicit actualizarea aplicațiilor conexe; ➤ Ghișeul unic al UE pentru vamă - CERTEX, respectiv extinderea funcționalităților EU CSW-CERTEX, de asemenea, cu disponibilitatea de gestionare a cantității și a formatului documentului portabil (PDF); ➤ Gestionarea uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală, respectiv dezvoltarea și implementarea Sistemului de gestiune uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală pentru a permite accesul direct al operatorilor economici la serviciile

	<p>vamale centrale ale UE și a gestionării, în mod unic, a conturilor de utilizatori ca și utilizatori unici recunoscuți în toate statele membre;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Alinierea la Sistemul ICS2 - faza 2, respectiv implementarea noilor obligații privind declarațiile sumare de intrare, a proceselor aferente și a proceselor de gestionare a riscurilor pentru toate mărfurile din traficul aerian; ➤ Alinierea la Sistemul ICS2 - faza 3, respectiv interconectarea sistemului național de analiză de risc RMF-RO cu sistemul transeuropean ICS2 în vederea efectuării unei analize de risc complete în domeniul siguranței și securității pentru toate mărfurile transportate pe cale maritimă, fluvială, în trafic rutier și feroviar; ➤ Sistemul de monitorizare a activității de supraveghere și control vamal; ➤ Aplicația de autorizare și gestionare a activităților din Zona liberă; <p>Aplicația pentru gestionarea deciziilor (autorizațiilor) naționale.</p>
6.	<p>MF - ANAF o administrație fiscală colaborativă și inovativă în beneficiul contribuabililor</p> <ul style="list-style-type: none"> - se vor transforma în organizații inteligente, care vor utiliza la maxim datele și informațiile, cu angajați care facilitează fluiditatea informației și schimbul de idei, devenind astfel organizații inovative și capabile să răspundă provocărilor mediului extern.
7.	<p>Digitalizarea activității de valorificare - Informatizarea și eficientizarea activității de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului</p> <ul style="list-style-type: none"> - integrarea într-o aplicație IT a întregului proces de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului; - crearea unui flux de lucru electronic și transparent pentru întreaga activitate de valorificare care să permită obținerea în timp real de informații și date despre situația și stadiul valorificării bunurilor intrate în proprietatea privată a statului;

Obiectivul 3 : Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale ANAF - O organizație ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil

Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale constituie unul dintre obiectivele prioritare menționat în Strategia ANAF pentru perioada 2021 - 2024. Combaterea eficientă a comportamentelor neconforme și a evaziunii fiscale se realizează prin acțiuni complexe, țintite, la contribuabilii cu risc fiscal ridicat în vederea asigurării unui mediu fiscal echitabil și descurajării concurenței neloiale. Aceasta presupune riscuri bine identificate, controale scurte și eficiente, sume rapid colectabile.

Vor fi continuate măsurile privind identificarea și abordarea timpurie a riscurilor de neconformare prin dezvoltarea instrumentelor specifice astfel:

- ✓ Identificarea și analiza riscurilor de neconformare cu impact fiscal semnificativ în domeniul TVA, al impozitului pe profit/impozitului pe veniturile microîntreprinderilor, al impozitului pe venit și al contribuțiilor sociale;
- ✓ Stabilirea opțiunilor de tratament pentru atenuarea eficientă a riscurilor de neconformare fiscală identificate și analizate în vederea:
 - optimizării acțiunilor de control fiscal și orientării acestora către acțiuni bine țintite, la contribuabili cu risc fiscal semnificativ;

- creșterii ponderii verificărilor documentare, în cazul contribuabililor ale căror riscuri de neconformare pot fi tratate prin controale scurte și eficiente;
 - asigurării unui mediu fiscal echitabil și descurajării concurenței neloiale.
- ✓ Derularea de acțiuni concomitente și colaborative la persoanele juridice și la persoanele fizice care le controlează direct sau indirect, în cazurile complexe de evaziune fiscală/optimizare fiscală.

Se vor intensifica și eficientiza următoarele activități de control fiscal:

- ✓ monitorizarea (24/24h) transporturilor rutiere de mărfuri provenind din achiziții intracomunitare, în contextul implementării proiectului e-transport și a proiectului "Îmbunătățirea sistemului de monitorizare a tranzacțiilor intracomunitare";
- ✓ acțiuni de control privind importurile subdeclaratate și intervenția în timp real pe lanțurile de tranzacționare la intern, având în vedere că importatorii în cauză utilizează verigi intermediare cu comportament fiscal volatil (missing trader) pentru disimularea tranzacțiilor reale și sustragerea de la plata obligațiilor fiscale;
- ✓ acțiuni de analiză și control în domeniul economiei digitale. În prezent, acțiunile de control au relevat creșterea exponențială a operațiunilor comerciale efectuate în mediul on-line prin care contribuabilii eludează legislația fiscală prin neînregistrarea, nedeclararea și evitarea plății obligațiilor fiscale aferente tranzacțiilor derulate.
- ✓ acțiuni concentrate în domeniul comerțului cu autoturisme rulate. Acțiunile ANAF vor crește în eficiență prin operaționalizarea schimbului de date dintre RAR și Agenție, reglementat prin O.U.G. nr. 120/2021 privind administrarea, funcționarea și implementarea sistemului național privind factura electronică RO e-Factura și factura electronică în România, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 78/2000. Principalele măsuri vizează:
 - axarea analizelor de risc pe detectarea și stoparea timpurie a cazurilor de fraudă;
 - crearea unui mecanism de reacție rapidă în etapa premergătoare obținerii cărții de identitate de la RAR, pentru valorificarea operativă a informațiilor prin instituirea măsurilor asigurătorii în cazurile de fraudă sau punerea în aplicare a măsurilor de executare silită, după caz.
- ✓ activități orientate către domeniile cu risc ridicat de evaziune fiscală la TVA și impozitul pe profit, precum construcții (inclusiv servicii conexe), tranzacții imobiliare, reparații auto, comerț cu ridicata și cu amănuntul (în special în domeniul legume-fructe, materiale reciclabile, etc.);
- ✓ acțiuni de monitorizare și control în domeniile produselor accizabile, cu precădere în zona produselor energetice, inclusiv energie electrică și gaze naturale, a tutunului brut și a materialelor reciclabile;
- ✓ acțiuni în domeniul comerțului cu amănuntul și al prestărilor de servicii direct către populație precum și în domeniul comerțului cu ridicata;
- ✓ acțiuni de verificare documentară, desk - audit, cu grad de complexitate și durată reduse, la contribuabili la care riscurile fiscale sunt cuantificabile, astfel încât să se realizeze ținta asumată prin PNRR pentru sfârșitul anului 2025, respectiv 60% din totalul acțiunilor de control fiscal;
- ✓ inspecții fiscale care să vizeze prevenirea și combaterea erodării bazei impozabile la:
 - contribuabilii identificați cu risc fiscal asociat prețurilor de transfer, transferul profitului către alte jurisdicții fiscale, cu impact în ceea ce privește impozitul pe profit;
 - contribuabili identificați cu risc fiscal mare, care desfășoară activitate în domenii care au înregistrat creștere economică, fără a înregistra și o creștere corespunzătoare a nivelului taxelor și impozitelor declarate la bugetul general consolidat (impact în ceea ce privește impozitul pe profit și taxa pe valoarea adăugată);

- contribuabili organizați ca entități non-profit, identificați ca desfășurând activitate economică, fără a îndeplini obligațiile legale de a declara impozitul pe profit, respectiv taxa pe valoare adăugată;
- persoane fizice care desfășoară activități independente și înregistrează marje de venit scăzute comparativ cu nivelul venitului brut declarat (impact asupra impozitului pe venit, contribuțiile sociale de stat și contribuțiile la asigurările sociale de sănătate).

Deplina operaționalizare a managementului integrat al riscurilor fiscale, precum și a “Fișierului standard de audit” - SAF-T, a sistemului de facturare electronică, a conectării caselor de marcat și a celorlalte proiecte de digitalizare, va conduce la creșterea gradului de colectare și scăderea decalajului fiscal.

Obiectivul 4 : Eficiență și transparență -Transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere

Realizarea acestui obiectiv presupune :

- ✓ consolidarea colaborării și comunicării cu organismelor internaționale (CE, IOTA, FMI, OECD), precum și cu alte administrații fiscale;
- ✓ dezvoltarea unei politici de resurse umane axată pe optimizarea profilului profesional și de competențe, implementarea planului de ocupare a posturilor, a planului de reconversie profesională, precum și a celui de pregătire profesională continuă având ca obiectiv schimbarea culturii organizaționale, a mentalității și creșterea eficienței;
- ✓ introducerea de procese formale de încurajare a inovației și implementarea unei abordări cuprinzătoare care are în centrul existenței procesul de activitate, de la începutul până la finalul său;
- ✓ consolidarea mecanismului consultativ de colaborare cu mediul de afaceri și contribuabili, pentru transparentizare și creșterea conformării fiscale;

Prin PNRR se va derula un proiect ce vizează ”*Cunoașterea comportamentului contribuabililor*” în cadrul căruia se va realiza, în mod punctual, un mecanism consultativ privind serviciile oferite contribuabililor, aceștia urmând a fi implicați încă din faza de design a noilor servicii/funcționalități.

- ✓ înființarea Școlii de Fiscalitate, organizată ca centru de excelență în domeniul fiscal. Această structură educațională își propune să atragă lectori de înalt nivel profesional și academic în susținerea scopului său de a livra cursuri de pregătire profesională, formare a funcționarilor publici aflați la început de carieră, efectuarea de studii și cercetare științifică în domeniul fiscalității, organizarea de seminarii și comunicări științifice.

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2022, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2022.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2022, se estimează la 104.896,4 milioane lei, reprezentând 7,9% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 80.747,9 milioane lei, reprezentând 6,2% din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,7% din produsul intern brut.

Venituri proprii Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 15.170,6 milioane lei, reprezintă 18,8% din totalul veniturilor bugetelor locale, în creștere cu 1,3 p.p. față de nivelul estimatului anului 2021.

Impozitul pe venit Nivelul impozitului pe venit estimat a fi încasat în anul 2022 este de 31.371,6 mil. lei și se repartizează integral unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale.

Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor 3. 156,7 milioane lei, destinate:

- a) finanțării serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 426/2020 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale;
- b) finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2021 - 2022, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 881/2021 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 pentru anul școlar 2021 - 2022, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și

pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 - 2018, cu încadrare în sumele prevăzute pentru anul 2022 în fiecare dintre anexele nr. 1 - 3 la această hotărâre;

c) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, cu modificările ulterioare, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

d) finanțării cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de resurse și asistență educațională din învățământul special;

e) plății sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale, pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară, potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) lit. a) din capitolul III "Culte", lit. E - Secțiunea a 3-a "Sprijinul statului pentru salarizarea personalului neclerical al cultelor recunoscute" din anexa nr. I la Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit. c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020;

g) finanțării stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, republicată;

h) finanțării burselor acordate elevilor care frecventează învățământul special, fundamentate și repartizate pe județe de Ministerul Educației, potrivit prevederilor art. 82 și 105 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Sume defalcate
din TVA pentru

8.875,7 milioane lei destinate:

a) finanțării de bază a unităților de învățământ

finanțarea
cheltuielilor
descentralizate
la nivelul
comunelor,
orașelor și
municipiilor

preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțării drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: serviciile sociale din sistemul de protecție a copilului, măsurile de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2021 - 2022, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 881/2021, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, sprijinul sub formă de contribuții, care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult, potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) lit. a) al capitolului III „Culte”, lit. E - Secțiunea a 3-a „Sprijinul statului pentru salarizarea personalului neclerical al cultelor recunoscute” din anexa nr. I la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare, drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special și învățământul de masă, finanțarea stimulentului educațional, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată, pentru preșcolarii din învățământul special și învățământul de masă, bursele elevilor din învățământul special și învățământul de masă ;

d) finanțării stimulentului educațional, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată;

e) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, cu modificările ulterioare, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

f) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit. c) din Legea

nr.17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020;

g) finanțării cheltuielilor cu bursele acordate elevilor din învățământul de masă fundamentate și repartizate pe județe de Ministerul Educației, potrivit prevederilor art.82 și al art.105 din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Finanțarea drumurilor județene și comunale

600,0 milioane lei.

Repartizarea pe unități administrativ-teritoriale se face în funcție de lungimea și starea tehnică a drumurilor, prin hotărâre, de către consiliul județean, după consultarea primarilor.

Echilibrarea bugetelor locale

7.332,8 milioane lei pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, pentru finanțarea cheltuielilor aferente funcționării serviciilor publice de salvare acvatică-salvamar și a posturilor de prim ajutor pe plajele cu destinație turistică, potrivit prevederilor art.4 alin. (2¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 274/2006, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru aplicarea prevederilor art. 7 alin. (4) și art. 8 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării", republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Finanțarea învățământului particular și confesional, acreditate

431,7 milioane lei destinate:

- finanțării cheltuielilor cu salariile și cheltuielilor cu bunuri și servicii;
- finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul particular și confesional, special și de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, cu modificările ulterioare, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014, pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Subvenții de la bugetul de stat

7.288,3 milioane lei, din care, în principal, pentru:

- alte drepturi pentru dizabilități și adopție (98,2 milioane

- lei);
- re tehnologizarea centralelor termice și electrice de termoficare (50,0 mil.lei);
 - acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (611,4 milioane lei);
 - finanțarea sănătății (270 milioane lei) și investițiilor în sănătate (130 milioane lei);
 - finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (3.150,0 milioane lei);
 - finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de investiții "Anghel Saligny", aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 95/2021 (300 milioane lei);
 - susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (1.182,1 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale;
 - Subvenții pentru compensarea creșterilor neprevizionate ale prețurilor la combustibili (400,0 milioane lei).

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor, s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor, spre aprobare Guvernului, a rezultatelor prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative.

La elaborarea proiectului de buget pe anul 2022, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din O.U.G. nr. 88/2013.

În procesul de prioritizare, 8 ordonatori principali de credite au transmis informații cu privire la 177 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 221.042.715 mii lei și un rest de finanțat pentru finalizarea acestora de 136.041.923 mii lei. Dintre acestea, 130 de proiecte de investiții publice semnificative se află în diferite stadii de implementare a căror valoare actualizată este de 189.250.142 mii lei cu un rest de finanțat în vederea finalizării de 129.465.536 mii lei.

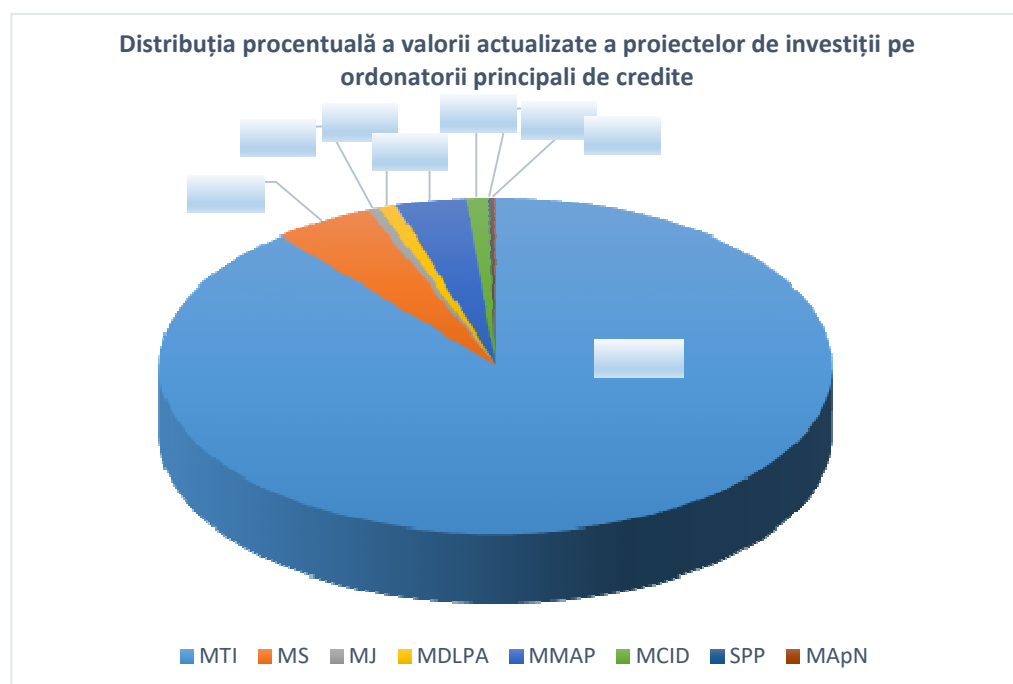
Restul de proiecte în număr de 47, sunt proiecte ale căror lucrări de execuție sunt finalizate (stadiul fizic 100%) însă nu sunt închise financiar, fiind necesare plăți pentru sentințe civile, costuri aferente procedurii DAB, sentințe arbitrale, certificate finale, asistență juridică, audit de siguranță rutieră, litigii, exproprieri, etc., fiind prezentate separat.

Cea mai mare pondere în acest portofoliu de proiecte semnificative, aflate în diferite stadii de implementare, o deține Ministerul Transporturilor și Infrastructurii care administrează 94 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 168.368.071 mii lei, urmat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor cu 10 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 6.375.855 mii lei. La polul opus se situează Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării cu 2 proiecte și Serviciul de Protecție și Pază care derulează un proiect de investiții publice semnificativ.

Ordonator principal de credite	Număr de proiecte în implementare incluse în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	94
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	10
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	9
Ministerul Sănătății	7
Ministerul Justiției	4
Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării	2
Ministerul Apărării Naționale	3
Serviciul de Protecție și Pază	1
Total:	130

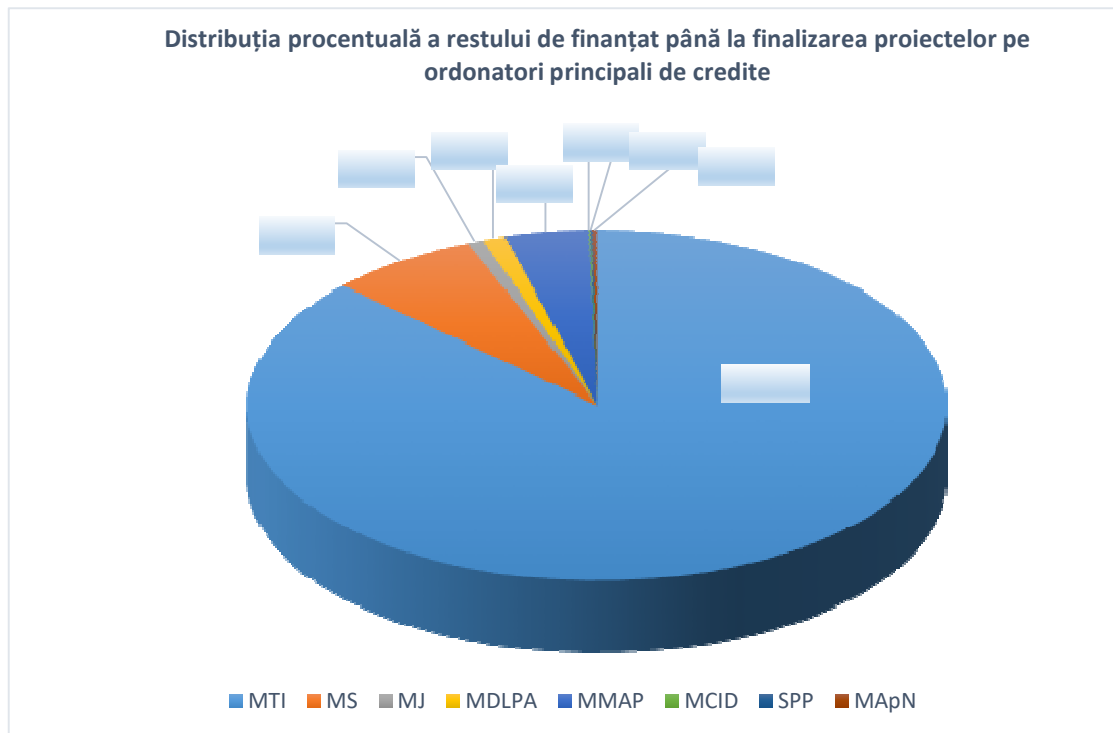
Distribuția cheltuielilor reprezentând valoarea actualizată totală a proiectelor de investiții publice semnificative pe ordonatorii principali de credite: s-a constatat că cea mai ridicată pondere revine Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (88,97%), urmat de Ministerul Sănătății (4,80%).

Figura nr. 1

Distribuția restului de finanțare până la finalizarea proiectelor de investiții pe ordonatorii de credite: din datele prezentate în *Figura 2* rezultă că cea mai mare pondere revine Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (87,02%), urmat de Ministerul Sănătății (6,93%). (*Figura nr. 2*)

Figura nr. 2

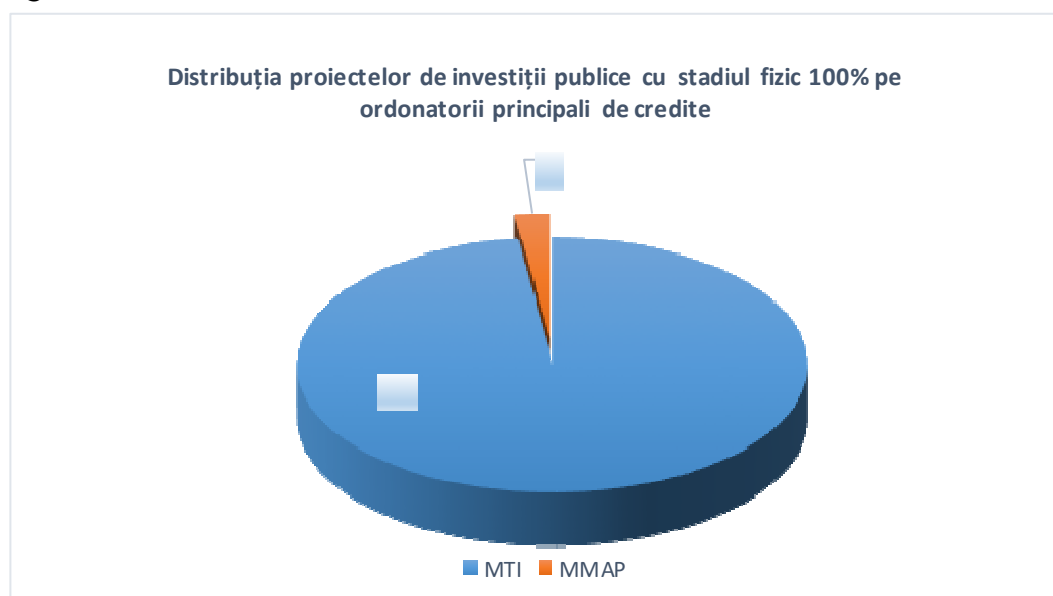

Referitor la stadiul de implementare al celor 130 de proiecte de investiții publice semnificative transmise de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare, se constată că:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	59
Proiecte în curs de implementare	71

Cele 47 proiecte de investiții publice semnificative al căror stadiu fizic de execuție este 100% (finalizate), nu sunt închise financiar din cauza sentințelor civile, disputelor, arbitrajelor, etc sumele necesare efectuării plăților în vederea închiderii financiare reprezintă 4,84% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative prioritizate. În figura nr.3 prezentăm distribuția acestor proiecte pe ordonatorii principali de credite.

Figura nr. 3

În cadrul procesului de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost luată în considerare, ca și criteriu de evaluare, și valoarea economică netă actualizată a proiectelor (VENA). Acest indicator al eficienței economice a proiectului de investiții a fost furnizat de ordonatorii principali de credite pentru un număr de 104 de proiecte din totalul de 130 de proiecte de investiții publice semnificative.

Din analizele efectuate, s-a constatat că cea mai ridicată medie a valorii economice nete actualizate a proiectelor de investiții se înregistrează în sectorul sănătate - 7.985 milioane euro, în sectorul transporturilor și infrastructurii - 414 milioane euro și în sectorul mediului apelor și pădurilor - 103 milioane euro, media valorii economice nete actualizate a proiectelor aferente celorlalte sectoare situându-se sub 100 milioane euro.

La nivelul celor 104 proiecte, media acestui indicator (VENA) este de 846 milioane euro. Dintre cele 104 proiecte, 15 de proiecte au o eficiență economică peste media aferentă, ele reprezentând sectoarele transporturilor și infrastructurii și sănătate. Prezentăm mai jos un sumar al analizei efectuate cu privire la acest indicator la nivel de ordonator principal de credite.

Nr. crt.	Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte de investiții pentru care s-a furnizat VENA	Valoarea medie a VENA (mil. euro)
1.	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	75	414
2.	Ministerul Sănătății	7	7.985
3.	Ministerul Justiției	2	10
4.	Ministrul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	9	21
5.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	6	103
6.	Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării	2	76

7.	Ministerul Apărării Naționale	2	27
8.	Serviciul de Protecție și Pază	1	32
	Total/Medie	104	8.668

Dintre proiectele de investiții publice semnificative din domeniul transporturilor și infrastructurii se remarcă 9 proiecte din sub-sectoarele transport feroviar, metrou și rutier, cu o valoare economică netă actualizată de peste 1 miliard de euro pe proiect.

În limita inferioară a clasamentului, cu o valoare economică netă actualizată situată sub 5 milioane de euro se află 16 proiecte, din sectoarele transporturilor și infrastructurii (9), apărării naționale (1) dezvoltării, lucrărilor publice și administrației (3), justiție (1) și mediului, apelor și pădurilor (2).

Notă: informațiile pe baza cărora au fost elaborate sintezele de mai sus au fost comunicate de către ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de priorizare.

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2020 la un nivel de 47,4% din PIB¹⁶, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)¹⁷ a reprezentat 39,6% din PIB.

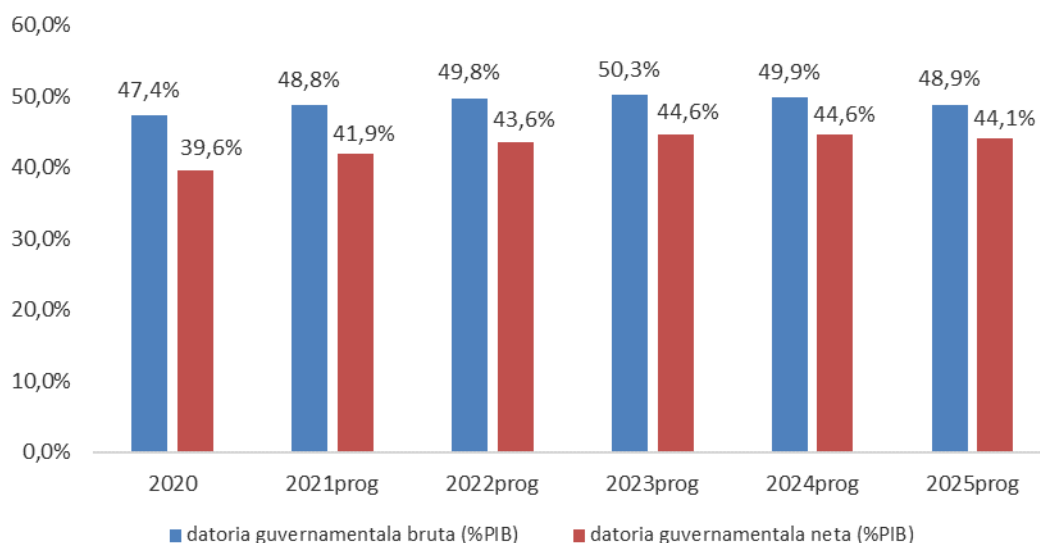
La sfârșitul lunii octombrie 2021, datoria guvernamentală a reprezentat 48,2% din PIB¹⁸, din care datoria internă a reprezentat 23,8% din PIB, iar datoria externă a fost de 24,4% din PIB.

Nivelul datoriei guvernamentale în PIB include și datoria contractată în nume propriu de companiile reclasificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii octombrie 2021 de 0,1% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

Pentru sfârșitul anului 2021, se estimează la un nivel de al datoriei publice guvernamentale de 48,8% din PIB, cu încadrarea în plafonul stabilit pentru anul 2021 la 49,5% din PIB conform OUG nr. 97/2021 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2021.

Pe termen mediu (2022-2025)¹⁹, în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 50,3% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)²⁰ nu va depăși 44,6% din PIB.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa : Ministerul Finanțelor

Finanțarea deficitului bugetar

¹⁵ Datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, SEC 2010

¹⁶ Conform comunicat EUROSTAT nr.119/2021 – octombrie 2021

¹⁷ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR. Activele financiare lichide se refera la urmatoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență

¹⁸ conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luând în considerare suma PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre (PIB conform comunicat INS 7 decembrie 2021)

¹⁹ Proiecția datoriei guvernamentale conform metodologiei UE a fost realizată pe baza indicatorilor macroeconomici din prognoza de toamna a CNSP –noiembrie 2021

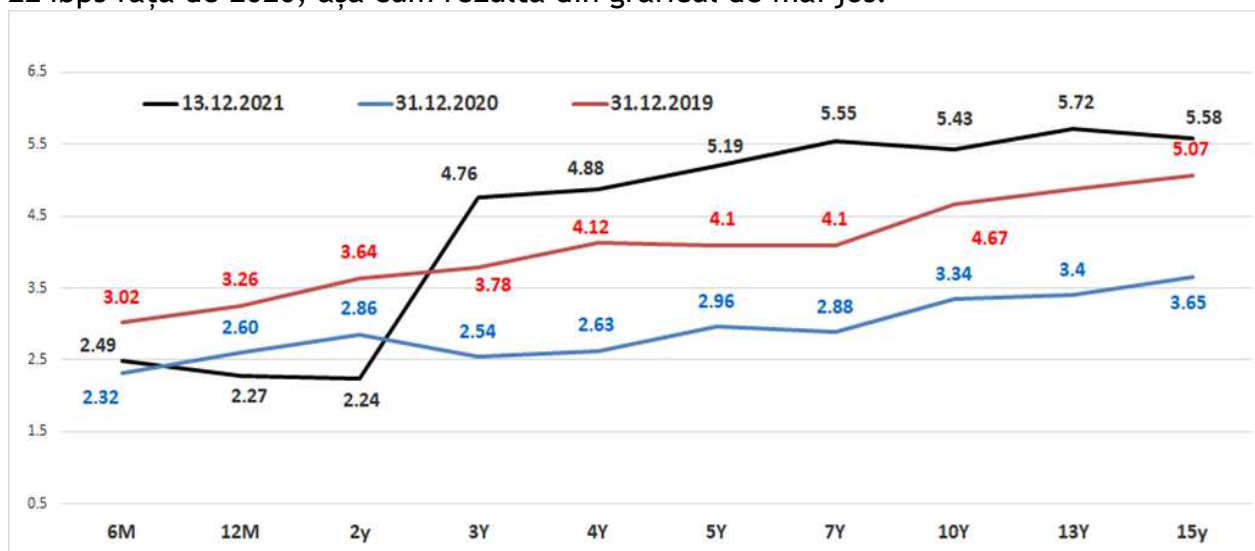
²⁰ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR . Activele financiare lichide se refera la urmatoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

În anul 2021, necesarul brut de finanțare s-a situat la aproximativ 136,2 miliarde lei²¹, volumul total al împrumuturilor care au fost atrase de Ministerul Finanțelor de pe piețele interne și externe fiind determinat de un nivel al deficitului bugetar estimat la 7,13% din PIB și de nivelul datoriei de refinanțat în valoare de cca 51,3 miliarde lei.

Finanțarea pe piața internă s-a realizat prin organizarea de licitații regulate de titluri de stat pe piața interbancară, cu maturități cuprinse între 6 luni și 15 ani cu un volum total atras²² de cca 60 miliarde lei (prin emisiuni de titluri de stat denumite în lei și EUR), din care 14% datorie pe termen scurt, 35% pe termen mediu și 51% pe termen lung, la care se adaugă cca 9 miliarde lei atrase prin titluri de stat dedicate populației, în cadrul celor 2 programe de titluri de stat destinate populației TEZAU și FIDELIS.

Deținerile nerezidenților în titlurile de stat emise pe piața internă s-au menținut la un nivel relativ constant pe parcursul anului 2021, acestea înregistrând o valoare medie de cca. 18%.

Comparativ cu nivelurile înregistrate în anii 2019 -2020, evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața internă în anul 2021 prezintă o evoluție în creștere în medie de cca 224bps față de 2020, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

Sursa: Ministerul Finanțelor

Pe piața externă au fost lansate două emisiuni de euroobligațiuni în valoare totală echivalent 7 miliarde EUR, astfel:

- în data de 14 aprilie 2021, a fost atrasă suma de 3,5 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 2 miliarde EUR cu scadența de 12 ani (randament 2,104%, cupon de 2,000%) și 1,5 miliarde EUR cu scadența de 20 ani (randament de 2,773%, cupon de 2,750%);
- în data de 13 iulie 2021 a fost atrasă suma de 3,5 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 2 miliarde EUR cu maturitatea de 9 ani (randament de 1,756%, cupon de 1,750%) și 1,5 miliarde EUR cu scadența de 20 ani (randament de 2,992%, cupon de 2,875%).

²¹ Suma reflectă necesarul de finanțare actualizat conform celei de a doua rectificări bugetare aprobată prin OUG 122/2021

²² La data de 08 decembrie 2021

În perioada 2022-2025, Ministerul Finanțelor va urmări îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2021-2023.

Politica de finanțare a Ministerului Finanțelor este de a se asigura finanțarea deficitului bugetar atât din surse interne, cât și externe, în principal prin emisiuni de titluri de stat, iar în ceea ce privește refinanțarea datoriei publice guvernamentale aceasta se va efectua de pe piața pe care s-a emis inițial datoria.

Ministerul Finanțelor va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și la comportamentul investitorilor.

În scopul diversificării bazei de investitori și a creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat, se vor continua emisiunile de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului și oficii poștale ale Companiei Naționale “Poșta Română” S.A.) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar), în limita unui plafon anual indicativ. Începând cu luna decembrie 2021, au fost aduse o serie de îmbunătățiri pentru Programul TEZAUR, care facilitează posibilitatea realizării în mediu online a subscrierilor și rambursărilor sumelor datorate la scadență investitorilor prin intermediul Spațiului Privat Virtual.

Capitolul 7 Perspective bugetare pentru perioada 2023-2025

7.1 Bugetul general consolidat pe termen mediu

Politica fiscal-bugetară pe termen mediu țintește în continuare realizarea obiectivului general reprezentat de **reducerea deficitului bugetar** până la un nivel care să permită ieșirea, în anul 2024, de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv, dar cu asigurarea sprijinirii economiei, a sistemului de sănătate și a celui de protecție socială, care rămân prioritare în circumstanțele dificile induse de pandemia Covid-19.

Ajustarea deficitului ESA cu peste 6 puncte procentuale la finele anului 2025 față de 2021, sau cu peste 7 pp față de 2020, reprezintă un efort semnificativ, cu atât mai mult cu cât criza Covid-19 s-a suprapus peste un dezechilibru fiscal structural instalat în perioada pre-pandemică.

Continuarea **traectoriei de ajustare a deficitului** structural către valoarea țintă recomandată de instituțiile Uniunii Europene pentru Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză, prescurtat: MTO), începută în anul 2021, se asigură, pe de o parte, prin limitarea cheltuielilor curente ale administrației publice, iar pe de altă parte prin recurgerea la fondurile externe puse la dispoziție de către Uniunea Europeană atât din resursele sale tradiționale cât și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență și utilizarea acestora pentru a majora semnificativ cheltuielile de investiții.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VENITURI buget general consolidat (cash)	30,6	32,6	33,4	33,7	34,0	34,2
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	40,2	39,7	39,2	38,1	36,9	36,2
SOLD buget general consolidat (cash)	-9,64	-7,13	-5,84	-4,37	-2,89	-2,00
SOLD buget general consolidat (ESA)	-9,35	-8,03	-6,24	-4,40	-2,90	-2,02
SOLD structural	-7,72	-7,31	-5,71	-4,18	-2,88	-2,05

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identități contabile să nu se verifice

Veniturile bugetare

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2022-2024 are la bază proiecția indicatorilor macroeconomici prezentată în Prognoza de toamnă 2021, corelată cu evoluția încasării veniturilor și prevederile legislative în vigoare.

Majoritatea veniturilor sunt proiectate, în termeni nominali, în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză față de nivelul din anul 2022, cu o dinamică nominală superioară celei a PIB în cazul impozitului pe venit, impozitului pe profit, impozitelor pe proprietate, TVA, accizelor, contribuțiilor de asigurări sociale și veniturilor nefiscale. Această dinamică nominală reprezintă, raportat la PIB, un avans de 0,8 pp față de anul 2022.

În anul 2022 veniturile bugetare totale, în termeni nominali, sunt estimate în creștere comparativ cu programul pe anul 2021, pe seama îmbunătățirii colectării, a măsurilor de recuperare a unor obligații fiscale aferente anului 2020 amânate la plată, prin efectul legii (inclusiv măsura de eșalonare la plată, în formă simplificată), a măsurilor de combatere a evaziunii fiscale în domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale și din valorificarea frecvențelor radio în noile benzi de frecvențe armonizate la nivel european pentru sisteme de comunicații mobile terestre de bandă largă 5G (2,5 miliarde lei). La baza veniturilor estimate pe anul 2022, a fost inclusă o țintă de 10,7 miliarde lei, susținută de măsurile de îmbunătățire a colectării, din care TVA 7,2 miliarde lei, contribuții sociale 2,5 miliarde lei, impozit pe profit 0,7 miliarde lei și impozit pe venit 0,3 miliarde lei.

Veniturile bugetare proiectate pe termen mediu se înscriu pe un trend ascendent în valoare nominală, în contextul măsurilor legislative cu impact asupra impozitului pe profit (majorarea limitei de deducere a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor înregistrate potrivit reglementărilor contabile, de la 30% la 50% din valoarea acestora), și TVA (majorare a plafonului pentru aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea locuințelor, extinderea cotei reduse de 5% pentru livrarea de manuale școlare și cărți în format audio, multimedia sau electronic, energie termică și lemne de foc).

Detaliat, metodologia de estimare și evoluția principalelor categorii de venituri este următoarea:

Veniturile din impozitul pe profit sunt prognozate să se majoreze treptat de-a lungul orizontului de prognoză până la un nivel de 1,8% din PIB, evoluție determinată de

modificarile legislative din domeniul impozitului pe profit (majorarea limitei de deducere a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor înregistrate potrivit reglementărilor contabile, de la 30% la 50% din valoarea acestora) și de recuperarea impozitului pe profit amânat la plată, prin efectul legii.

Încasările din impozitul pe venit sunt prognozate la 2,4% din PIB în anul 2022 și în creștere la 2,5% din PIB spre sfârșitul orizontului de prognoză, evoluție determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu brut, numărului mediu de salariați și a măsurilor de combatere a evaziunii fiscale în domeniul impozitului pe venit.

Veniturile din TVA estimate în anul 2022 la un nivel de 7% din PIB, vor avansa până la 7,4% la finalul orizontului de prognoză, iar încasările din accize estimate în anul 2022 la 2,9% din PIB, sunt prognozate să crească până la 3,1% din PIB. În estimarea veniturilor din TVA pe orizontul de timp 2022-2025, sunt incluse ținte ale măsurilor de îmbunătățire a colectării veniturilor din TVA de 7,2 miliarde lei, inclusiv sumele de recuperat aferente TVA amânat la plată în anul 2020 și modificările legislative în domeniu TVA (majorarea plafonului pentru aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea locuințelor, extinderea cotei reduse de 5% pentru livrarea de manuale școlare și cărți în format audio, multimedia sau electronic, energie termică și lemne de foc).

Încasările din taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități în anul 2022 vor crește ca pondere în PIB, de la 0,2% în 2021 la 0,4% din PIB, ca urmare a includerii în estimări a valorificării licențelor 5G, iar pe termen mediu se vor menține relativ constante ca pondere în PIB la 0,2%.

Veniturile estimate din impozitul pe comerțul exterior și tranzacții internaționale se vor menține la 0,1% din PIB pe întreg intervalul de prognoză, valoare similară cu cea înregistrată în anii precedenți.

Veniturile nefiscale sunt estimate la 2,2% din PIB în anul 2022, în principal, pe seama colectării dividendelor de la societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital integral sau majoritar de stat, precum și a vărsămintelor de la regiile autonome din majorarea procentului de repartizare a dividendelor/vărsămintelor de minim 75% față de procentul de 50%, prevăzut de Ordonanța Guvernului nr.64/2001. Pe termen mediu se estimează o pondere cvasi-constantă în PIB a veniturilor nefiscale.

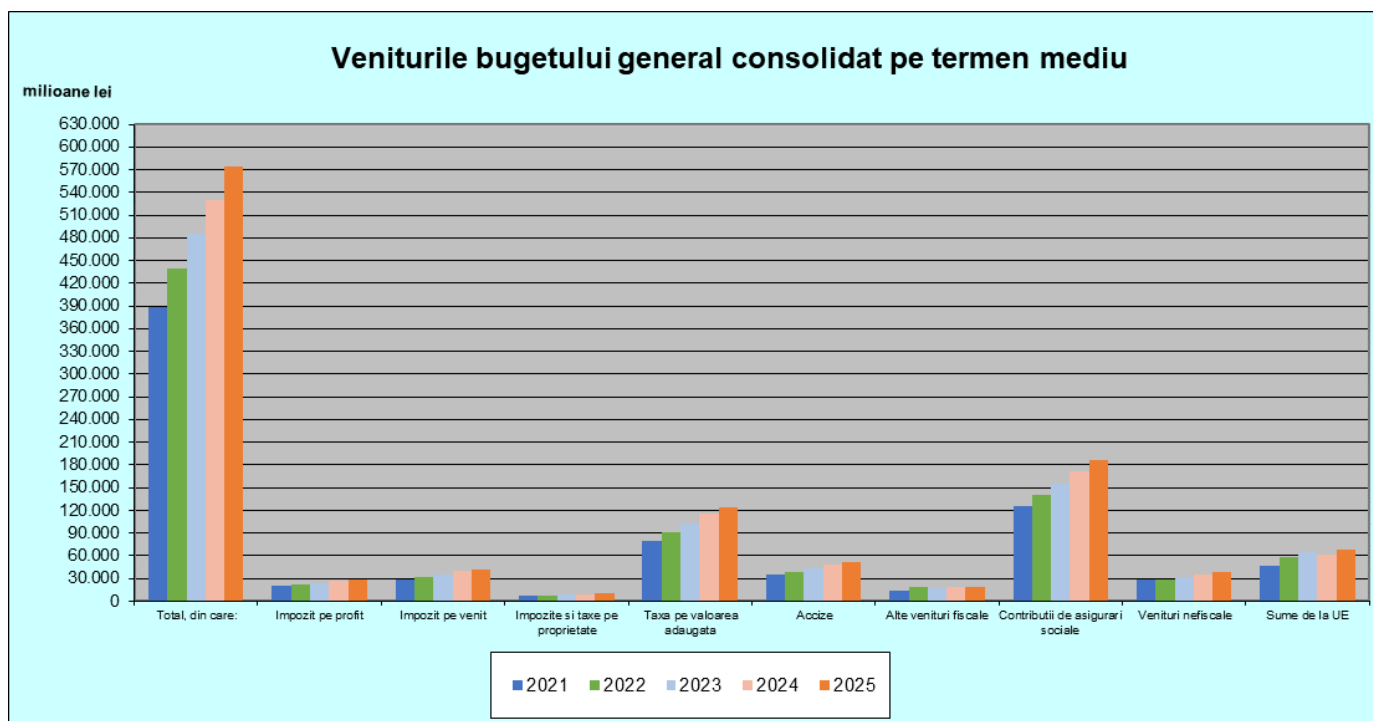
Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2022 sunt estimate la 10,6% din PIB, evoluție determinată de modificările legislative din domeniul contribuțiilor de asigurări sociale (eliminarea facilității de exceptare de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru pensionari), de majorarea prognozată a fondului de salarii pe total economie câștig salarial mediu și număr de salariați), de măsurile de îmbunătățire a colectării de 2,5 miliarde lei, de combatere a evaziunii fiscale în domeniul contribuțiilor sociale și a recuperării contribuțiilor sociale aferente anului 2020 amânate la plată, prin efectul legii. Pe termen mediu, ponderea acestora este prognozată să ajungă la 11,1% din PIB în anul 2025, creștere determinată de evoluția câștigului salarial mediu și a numărului de salariați. Pentru estimarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat s-a menținut cota de transfer către Pilonul II de pensii de 3,75% pe întreg orizontul de prognoză.

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -					
	- mil. lei -				
	2021	2022	2023	2024	2025
Total, din care:	387.737	439.986	485.718	530.523	573.703
Impozit pe profit	20.062	21.582	23.955	27.484	29.387
Impozit pe venit	28.020	31.499	35.393	39.596	42.519
Impozite si taxe pe proprietate	6.580	7.468	8.322	9.174	9.918
Taxa pe valoarea adaugata	79.592	91.693	103.040	116.093	124.341
Accize	34.665	38.417	43.084	47.912	51.444
Impozit pe comerul exterior	1.471	1.678	1.763	1.848	1.934
Alte venituri fiscale	14.614	18.582	17.297	18.472	19.541
Contributii de asigurari sociale	126.007	140.088	155.471	171.377	187.008
Venituri nefiscale	29.145	29.113	31.899	35.323	38.914
Venituri din capital	1.280	868	945	1.022	1.078
Donati	8	9	4	4	4
Sume de la UE	46.292	58.991	64.545	62.218	67.615

Nota: D n cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -					
	- % din PIB -				
	2021	2022	2023	2024	2025
Total, din care:	32,6	33,4	33,7	34,0	34,2
Impozit pe profit	1,7	1,6	1,7	1,8	1,8
Impozit pe venit	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5
Impozite si taxe pe proprietate	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Taxa pe valoarea adaugata	6,7	7,0	7,2	7,4	7,4
Accize	2,9	2,9	3,0	3,1	3,1
Impozit pe comerul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	1,2	1,4	1,2	1,2	1,2
Contributii de asigurari sociale	10,6	10,6	10,8	11,0	11,1
Venituri nefiscale	2,4	2,2	2,2	2,3	2,3
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Donati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE in contul platilor efectuate	3,9	4,5	4,5	4,0	4,0

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetare

Dacă până în anul 2020 inclusiv, cheltuielile bugetare totale și-au majorat în mod semnificativ ponderea în PIB (în 2020 și datorită crizei Covid-19), începând cu anul 2021 se realizează o corecție a acestei tendințe pentru a susține obiectivul de ajustare a deficitului bugetar către nivele sustenabile.

Prin măsurile de limitare a cheltuielilor aplicate în anul 2022, în termeni nominali, pentru majoritatea categoriilor de cheltuieli curente a fost asigurată o creștere temperată până la finele orizontului de planificare (2025) prin păstrarea unei dinamici inferioare celei a PIB.

Chiar dacă în valoare nominală cheltuielile totale se majorează pe termen mediu, raportat la PIB se înregistrează o diminuare de 3 pp față de nivelul din anul 2022 pe fondul reșezării structurale a cheltuielilor curente.

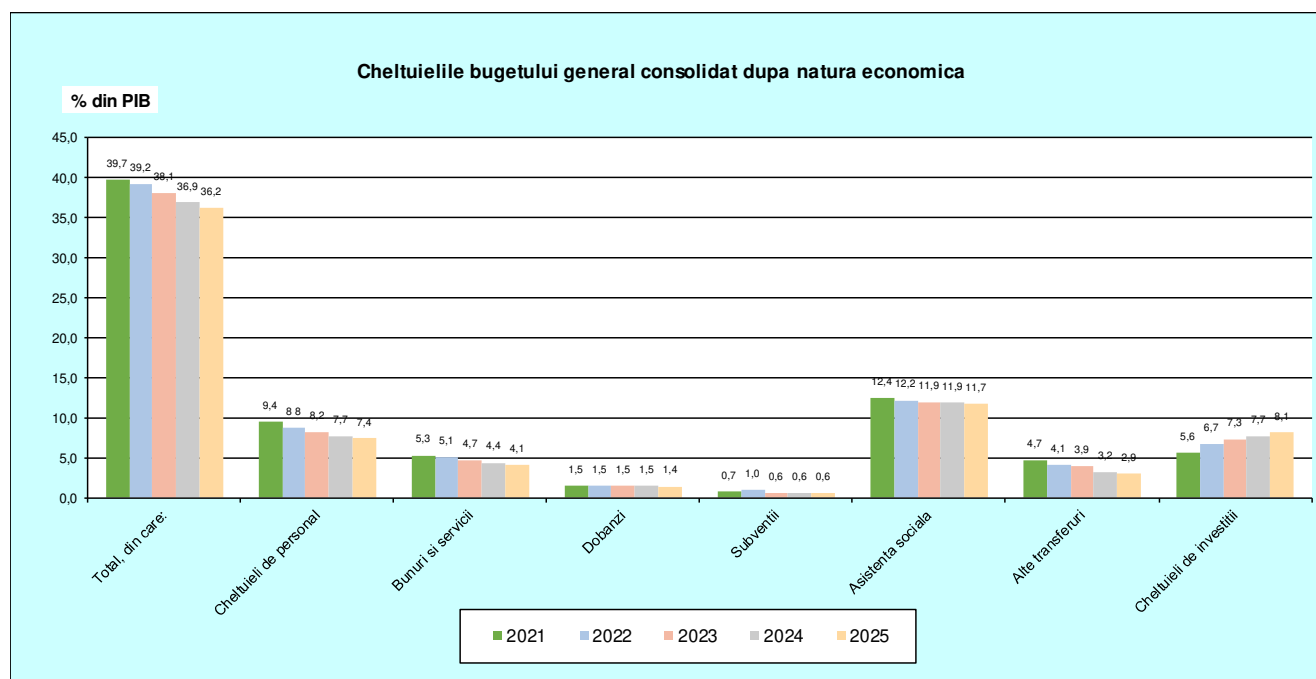
Chiar și în condițiile ajustării semnificative a cheltuielilor totale, s-a asigurat majorarea semnificativă a cheltuielilor de investiții la un nivel de 6,7% din PIB pe anul 2022, ajungând în anul 2025 la 8,1% din PIB, în special prin utilizarea fondurilor externe nerambursabile puse la dispoziție de Uniunea Europeană.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -					
- % din PIB -					
	2021	2022	2023	2024	2025
Total, din care:	39,7	39,2	38,1	36,9	36,2
Cheltuieli de personal	9,4	8,8	8,2	7,7	7,4
Bunuri si servicii	5,3	5,1	4,7	4,4	4,1
Dobanzi	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4
Subventii	0,7	1,0	0,6	0,6	0,6
Asistenta sociala	12,4	12,2	11,9	11,9	11,7
Alte transferuri	4,7	4,1	3,9	3,2	2,9
Cheltuieli de investitii	5,6	6,7	7,3	7,7	8,1

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -					
- mil. lei -					
	2021	2022	2023	2024	2025
Total, din care:	472.642	516.969	548.650	575.610	607.275
Cheltuieli de personal	112.429	115.407	117.555	120.667	123.740
Bunuri si servicii	62.922	66.569	67.156	68.421	69.148
Dobanzi	18.300	19.938	21.913	23.070	23.381
Subventii	8.454	12.646	9.010	9.168	9.405
Asistenta sociala	147.663	160.401	171.688	185.069	195.875
Alte transferuri	56.308	53.619	56.372	49.353	49.510
Cheltuieli de investitii	66.566	88.389	104.957	119.862	136.215

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

7.2 FINANȚĂRI DE LA UNIUNEA EUROPEANĂ

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Fondurile Europene Structurale și de Investiții - CFM 2014-2020

1.1 Stadiul implementării

Începând cu anul 2015, au fost lansate apeluri de proiecte pentru toate cele 6 programe operaționale (PO) FESI - PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, precum și pentru FEAD - POAD. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 29,2 miliarde euro, reprezentând 102,2% din alocarea totală de aprox. 28,6 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până în luna decembrie 2021 au fost semnate 11.979 contracte de finanțare, în valoare totală de aprox. 42,8 miliarde euro, reprezentând 146% din alocarea totală aferentă acestor PO.

În cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management însumând 13,5 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la Comisia Europeană (CE) fonduri de prefinanțare în cuantum de 2,4 miliarde euro, reprezentând 9,9% din alocarea UE de aproximativ 28,6 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 11,4 miliarde euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 10,2 miliarde euro.

Sumele totale primite de la Comisia Europeană, reprezentând prefinanțări și rambursări, aferente programelor finanțate din FESI (PO Infrastructura Mare, PO Competitivitate, PO Regional, PO Capacitate Administrativă, PO Asistență Tehnică, PO Capital Uman, PN Dezvoltare Rurală, PO Pescuit și Afaceri Maritime), se situează la aprox. 19,1 miliarde euro, ceea ce înseamnă aprox. 55% din alocarea UE aferentă acestor programe. Menționăm că, în prezent, la nivelul Uniunii Europene, rata medie a sumelor primite de la Comisia Europeană se situează la aprox. 61%. Raportat la plățile totale nete efectuate în perioada 2014 - decembrie 2021, România se situează pe locul 6, față de celelalte state membre.

Referitor la riscul de dezangajare automată a fondurilor, menționăm că, până în prezent (decembrie 2021) la nivelul programelor operaționale, nu au fost dezangajate fonduri.

Potrivit estimărilor lunare ale sumelor ce vor fi transmise Comisiei Europene (CE) în anul 2021, riscul de dezangajare de fonduri va fi acoperit pentru toate programele operaționale.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate s-a realizat după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare.

Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

În prezent (decembrie 2021), toate cele 36 de condiționalități sunt îndeplinite.

1.2. Măsurile implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

1.2.1 Măsurile implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2021 au vizat, pe de-o parte, procesul de închidere a programelor operaționale 2007 - 2013, procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020, iar pe de altă parte generarea unui răspuns prompt și eficient în vederea combaterii efectelor negative ale pandemiei COVID-19 asupra mediului economic și social.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri privind revizuirea cadrului legal și instituțional, vizând asigurarea necesarului de finanțare al autorităților administrației publice locale pentru proiecte de investiții.

În plus, s-a realizat îmbunătățirea/simplificarea aplicației MySMIS, ca urmare a derulării unui proces de consultare cu beneficiarii și personalul implicat în evaluarea proiectelor.

Totodată, au fost finalizate mai multe rapoarte de evaluare privind implementarea programelor.

În ceea ce privește pregătirea perioadei de programare 2021-2027, în ședința de Guvern din 5 septembrie 2018 a fost semnat Memorandumul cu tema "Pregătirea documentelor naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene post 2020" care a stabilit un calendar pentru elaborarea documentelor strategice/ planurilor de măsuri sectoriale naționale post 2020 și prioritizarea investițiilor din fonduri europene post 2020, în condițiile noului pachet legislativ european 2021-2027. Astfel, au fost stabilite, la nivelul autorităților responsabile, o serie de planuri de măsuri relevante pentru îndeplinirea condițiilor prelabile, care au fost aprobate prin Memorandumuri de Guvern.

De asemenea, au fost demarate și negocierile pentru pregătirea documentelor de programare (Acord de Parteneriat și Programe Operaționale).

În cursul anului 2021, Acordul de Parteneriat și programele operaționale au fost actualizate:

- ✓ pentru a răspunde observațiilor formulate de serviciile de specialitate ale COM,
- ✓ pentru a crea sinergii și a asigura complementaritatea cu prioritățile incluse Planul Național de Redresare și Reziliență,
- ✓ pentru a fi în concordanță cu alocarea comunicată oficial de Comisia Europeană.

Pe baza autoevaluărilor și a documentelor strategice existente, Comisia a acceptat ca îndeplinite 4 condiții favorizante - 2 orizontale și 2 tematice - respectiv: piața achizițiilor publice, normele privind ajutorul de stat, cadrul eficient de gestionare a riscurilor la dezastre, biodiversitatea.

Ca urmare a crizei COVID-19, provocările curente sunt legate de relansarea economică și în acest sens sunt prioritare măsurile privind păstrarea locurilor de muncă, îmbunătățirea accesului la ocupație, ocupare și reinsertie profesională, dezvoltarea competențelor angajaților, corelate cu susținerea antreprenoriatului, a structurilor de economie socială și a altor inițiative ale mediului de afaceri, în sensul diminuării efectelor negative determinate de limitarea sau întreruperea activităților socioeconomice.

În ceea ce privește alocarea React-EU, pentru România, pentru anul 2021 în valoare de 1.32 mil. euro, Comisia Europeană a aprobat modificările de program pentru POIM, POC, POAD, iar pentru POCU au fost finalizate negocierile și modificarea de program este în curs de aprobare la nivelul CE.

Alocarea React-EU este dedicată în principal sprijinirii ameliorării efectelor provocate de criză. Astfel, s-au continuat cu precădere măsurile deja implementate în contextul pandemiei COVID-19.

1.2.2 Măsuri planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- menținerea unei rate anuale de absorbție care să conducă către o absorbție de 100% la sfârșitul anului 2023;
- valorificarea elementelor de flexibilitate puse la dispoziție de Comisia Europeană;
- utilizarea resurselor din REACT-EU pentru acoperirea nevoilor de finanțare ale domeniilor sănătate, creșterea competitivității IMM-urilor, digitalizarea educației și măsuri active de ocupare;
- evitarea riscului de dezangajare prin monitorizarea lunară a stadiului implementării financiare a programelor operaționale;
- urgentarea lansării ultimelor apeluri de proiecte pentru sumele rămase disponibile;
- fluidizarea procesului, inclusiv accelerarea ritmului de evaluare și contractare prin îmbunătățirea procedurilor interne de lucru;
- monitorizarea constantă a proiectelor cu risc de a nu fi finalizate până la 31.12.2023, pentru identificarea eventualelor întârzieri și luarea de măsuri de remediere și recuperare a întârzierilor;
- realocări de fonduri la nivelul axelor prioritare ale unui program;
- creșterea și optimizarea capacității de implementare a proiectelor deja admise la finanțare, prin sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul derulării investițiilor, prin intermediul managerilor de proiect din cadrul autorităților de management pentru monitorizarea fiecărui proiect și intensificarea dialogului cu fiecare beneficiar pentru analiza stadiului proiectului respectiv și identificarea soluțiilor adecvate, în vederea obținerii unui impact semnificativ al investițiilor;
- asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari;
- asigurarea interconectivității și interoperabilității dintre bazele de date ale instituțiilor statului și sistemul My SMIS pentru simplificarea procesului de depunere a proiectelor și creșterea celerității procedurilor de verificare a proiectelor și beneficiarilor din perioada de evaluare și cea de monitorizare a proiectelor.
- procesarea cu celeritate a cererilor de rambursare finale și autorizarea la plată a acestora;
- pregătirea și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte mature, a cadrului necesar utilizării opțiunilor de costuri simplificate, respectiv a utilizării instrumentelor financiare pentru demararea cu celeritate a implementării în perioada 2021–2027;
- revizuirea cadrului legal, în conformitate cu evoluțiile specifice din domeniu;
- asigurarea unei bune relații între autorități și potențialii beneficiari/ beneficiarii de proiecte, în sensul orientării spre dialog, simplificare și sprijin în procesul de derulare a investițiilor.

La nivelul MIPE este monitorizat permanent stadiul implementării, respectiv progresul înregistrat în procesul de evaluare, contractare și plată, pentru identificarea eventualelor întârzieri și luarea de măsuri de remediere și recuperare a întârzierilor.

În ceea ce privește pregătirea perioadei de programare 2021-2027, s-au luat următoarele măsuri:

- asigurarea monitorizării îndeplinirii condițiilor prelabile;

- asigurarea cadrului partenerial și funcționarea Grupurilor de lucru pentru elaborarea documentelor de programare post 2020;
- elaborarea documentelor de programare 2021-2027 și finalizarea negocierilor cu Comisia Europeană.

1.3. Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de aprox. 46,55 miliarde euro, din care aprox. 24,1 miliarde euro prin Politica de Coeziune și FEAD și aproximativ 22,4 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

mil. euro

	Tip fond	Alocare (UE)
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76
PO Competitivitate	FEDR	2.379,79
PO Capital Uman	FSE	4.362,06
PO Capacitatea Administrativă	FSE	563,59
PO Regional	FEDR	6.860,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.587,41
	FC	6.535,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	10.968,15
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 575 milioane euro (din care contribuția UE este de 497 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

Pentru a acorda asistență în vederea ameliorării efectelor provocate de criză, în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiilor statelor membre, a fost aprobată alocarea unor resurse suplimentare cu titlul de Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), în vederea repartizării rapide către economia reală, prin intermediul programelor operaționale existente.

În baza unei metode de alocare stabilită prin regulament, în anul 2021 României îi revin 1,324 mld. euro în prețuri curente din alocarea totală a acestui instrument.

1.3.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale mil. euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Po Infrastructura Mare	FEDR	2.587,41	0,00	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	251,96	483,88	0,00
	FC	6.535,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	734,60	0,00	0,00
PO Capital Uman	FSE + ILMT	4.362,06	561,79	583,86	575,92	624,85	648,45	672,17	695,02	0,00	0,00
PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	FEAD	497,01	59,32	60,50	61,72	62,95	64,22	65,50	66,80	56,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	563,59	67,22	71,39	75,92	79,53	83,04	86,43	100,06	0,00	0,00
PO Competitivitate	FEDR	2.379,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	736,51	550,00	0,00
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76	21,28	31,91	28,91	31,91	71,92	31,91	114,92	0,00	0,00
PO Regional	FEDR	6.860,00	0,00	1.671,14	941,39	994,50	1.165,65	1.029,45	1.057,87	0,00	0,00
PN Dezvoltare Rurală	FEADR	10.968,15	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,76	1.454,38
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15	0,00	0,00
TOTAL		35.254,19	866,14	6.660,01	4.904,95	4.521,94	4.671,47	4.776,83	4.922,82	2.475,64	1.454,38

Programarea fondurilor aferente Politicii de Coeziune CFM 2021-2027

MIPE coordonează elaborarea documentelor de programare privind investițiile naționale sprijinite prin fonduri europene în cadrul Politicii de Coeziune 2021-2027, în cadrul căreia România are alocate fonduri europene în valoare de 31,35 miliarde de euro (prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană).

Până în prezent, au fost purtate discuții asupra versiunilor preliminare de Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, iar propunerile pentru viitoarele programe operaționale sunt:

- ✓ PO Dezvoltare Durabilă;
- ✓ PO Transport;
- ✓ PO Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;
- ✓ PO Incluziune și Demnitate Socială;
- ✓ PO Sănătate;
- ✓ PO Educație și Ocupare;
- ✓ PO Asistență Tehnică;
- ✓ PO Tranziție Justă
- ✓ 8 Programe Operaționale Regionale.

Prin aceste Programe Operaționale, vor fi sprijinite domenii cheie, prin folosirea tuturor resurselor materiale, umane și financiare puse la dispoziția României.

În cursul anului 2021, Acordul de Parteneriat și programele operaționale au fost actualizate:

- ✓ pentru a răspunde observațiilor formulate de serviciile de specialitate ale COM,
- ✓ pentru a crea sinergii și a asigura complementaritatea cu prioritățile incluse Planul Național de Redresare și Reziliență,
- ✓ pentru a fi în concordanță cu alocarea comunicată oficial de Comisia Europeană.

Pentru a se putea realiza actualizarea programelor operaționale, au fost organizate numeroase consultări cu ministerele de linie, autoritățile de management, ONG-uri, diverși parteneri astfel încât aceste documente să vină în întâmpinarea nevoilor naționale și să respecte prevederile regulamentelor europene.

Pe baza autoevaluărilor și a documentelor strategice existente, Comisia a acceptat ca îndeplinite 4 condiții favorizante - 2 orizontale și 2 tematice - respectiv: piața achizițiilor publice, normele privind ajutorul de stat, cadrul eficient de gestionare a riscurilor la dezastre, biodiversitatea,

Pentru următoarele condiții, s-au transmis către COM versiunile actualizate ale autoevaluărilor și ale documentelor strategice pentru Carta Drepturilor Fundamentale, drepturile persoanelor cu dizabilități, eficiență energetică în clădiri, managementul deșeurilor, educație, incluziunea romilor.

Memorandumul de Înțelegere între Guvernul României și Banca Mondială privind Parteneriatul pentru Modernizarea Administrației Publice și Sprijinirea Reformelor Structurale a fost semnat în data de 13.07.2021, la București.

Proiectul de HG pentru aprobarea acestui Memorandum s-a publicat pe site-ul MIPE în data de 25.11.2021.

Proiectul de ordonanță de urgență privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune, Fondul Social European Plus, Fondul pentru Tranziție Justă a fost elaborat în urma consultării ample a entităților implicate în gestionarea fondurilor europene. Actul normativ stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din fondurile menționate mai sus, în perioada de programare 2021-2027, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient.

Proiectul de act normativ a fost publicat în consultare publică pe site-ul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene în data de 26 noiembrie 2021.

PNRR - descriere și stadiu

Descriere

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este elementul central al instrumentului NextGenerationEU (în valoare de peste 800 de miliarde EUR), cu împrumuturi și granturi în valoare de 723,8 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de statele membre UE. Scopul mecanismului este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală.

În acest sens, România a transmis oficial, la data de 31 mai 2021, Planul Național de Redresare și Reziliență, document care conține investiții și reforme cu un buget total de aprox. 29,2 mil. euro, din care 14,2 mld. EUR granturi și împrumuturi în valoare de 14,9 mld. EUR.

Planul reprezintă un răspuns coerent și integrat la situația economică și socială actuală, la recomandările specifice de țară aferente Semestrului European pentru 2019-2020, inclusiv în ceea ce privește aspectele fiscale, contribuind la întărirea potențialului de creștere economică, la crearea de locuri de muncă și la reziliența economică, socială și instituțională, punând în aplicare inclusiv a Pilonului european al drepturilor sociale. Astfel, prin reformele și investițiile incluse, planul contribuie la schimbările climatice cu un quantum care reprezintă cel puțin 37 % din alocarea totală și respectiv cel puțin 20 % la tranziția digitală.

Planul se bazează cei șase piloni prevăzuți de Mecanismul de redresare și reziliență, incluzând măsuri privind managementul apelor, deșeurilor, biodiversitate, transportul durabil, energie verde, educație, sănătate, eficiență energetică în clădiri multifamiliale și clădiri publice, toate coroborate cu măsuri orizontale de digitalizarea și întărirea capacității administrației publice. Distribuția fondurilor alocate sunt menționate în tabelul de mai jos:

Pilon	Componentă	Alocare (mil. Euro)
I. Tranziția verde	C1. Managementul apei	1.462,00
	C2. Protejarea pădurilor și a biodiversității	1.173,00
	C3. Managementul deșeurilor	1.239,01
	C4. Transport sustenabil	7.620,00
	C5. Valul renovării	2.200,00
	C6. Energie	1.620,00
II. Transformare digitală	C7. Transformare digitală	1.884,95
III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	C8. Reforme fiscale și reforma pensiilor	456,93
	C9. Sprijin pentru mediul de afaceri și cercetare, dezvoltare și inovare	2.558,63
IV. Coeziune socială și teritorială	C10. Fondul local	2.100,00
	C11. Turism și cultură	449,01
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	C12. Sănătate	2.450,01
	C13. Reforme sociale	196,74
	C14. Bună guvernare	165,60
VI. Politici pentru noua generație	C15. Educație	3.605,97

Prin reformele și investițiile asumate în cadrul planului se are în vedere o dezvoltare economică sustenabilă și de anvergură. Reformele propuse în PNRR vor avea un efect de amploare pentru economia și societatea românească. De exemplu, reformele fiscale și cea a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung. Aceste reforme vor veni în întâmpinarea problemelor demografice și vor asigura un traseu fiscal care pe de o parte să nu împovăreze bugetul statului. Prin reforma sistemului de pensii, se asigură faptul că următoarele generații vor putea primi pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității.

Reformele fiscale vor duce la o creștere graduală a veniturilor la bugetul de stat care să permită bugetului de stat să își extindă nivelul de investiții publice, acolo unde fondurile europene nu pot contribui sau unde nevoia de finanțare este foarte mare. Ținând cont și de reformele prin care se vor optimiza cheltuielile publice (de ex. spending reviews dar și noul sistemul de salarizare unitară în sectorul public) se estimează o creștere a cheltuielilor de capital în cadrul bugetului național.

Măsurile care vor contribui la tranziția verde și cea digitală vor avea de asemenea un impact major pe termen mediu și lung, România contribuind la atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, respectiv reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră (în sinergie cu celelalte inițiative ale Uniunii Europene) și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%. În domeniul energetic, PNRR va contribui la obiectivul de a face tranziția de la

utilizarea cărbunelui la surse regenerabile la începutul deceniului următor. De asemenea, va introduce hidrogenul în mixul energetic, sursă ce va fi gradual integrată în economia românească. Totodată, investițiile masive în eficiență energetică în mediul privat și în clădiri vor asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung.

Prin adoptarea tehnologiilor digitale, dar și a tehnologiilor verzi se va face trecerea la un model economic mai durabil la nivelul țării, care va favoriza creșterea economică. Prin PNRR se vor lua măsuri de transformare digitală a sectoarelor economice și sociale, inclusiv a serviciilor publice, prin dezvoltarea infrastructurii publice digitale, pentru crearea posibilității de practicare a telemedicinii, a educației online, digitalizarea transporturilor, dar și prin măsuri de sprijin pentru digitalizarea IMM-urilor. Investițiile privind digitalizarea, tehnologiile avansate și securitate cibernetică, precum și în componentele și sistemele microelectronice sunt esențiale pentru digitalizarea economică sustenabilă. Astfel, România, alături de alte state membre poate face diferența pe termen mediu și lung în domeniul microelectronicii pentru a răspunde provocărilor tehnologice, societale și de securitate în Europa, în cadrul PNRR fiind incluse investiții inovative în domeniu și participarea la nivel european la IPCEI de profil. Nu în ultimul rând, PNRR finanțează reforme și investiții care îmbunătățesc conectivitatea populației și care au o acoperire corespunzătoare pentru toate sectoarele economiei, prin instalarea rețelelor de bandă largă, cu efecte pozitive asupra întregii societăți.

De asemenea, reformele legislative propuse pentru simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea, prin digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/iesire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc conferă un potențial de creștere a mediului de afaceri. În plus, se are în vedere îmbunătățirea guvernanței corporative a companiilor de stat din sector.

Totodată, prin PNRR se va asigura creșterea competențelor digitale ale utilizatorilor, ceea ce va spori sustenabilitatea investițiilor privind tranziția digitală și va contribui la stimularea inovării pe termen mediu, prin reforme și investiții în domeniul învățământului, al competențelor și învățării pe tot parcursul vieții.

Investițiile și reformele în domeniul transporturilor vor contribui la o transformare de lungă durată a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electromobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar, în metrou și în rețeaua velo vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport.

Stadiu

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2021/241 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, Comisia a evaluat planul transmis de România, Consiliul Uniunii Europene aprobând decizia de punere în aplicare, care a fost comunicată statului membru la 03 noiembrie 2021.

Ulterior, România a încheiat acordul privind contribuția financiară nerambursabilă, fiind deja acordată prefinanțarea în cuantum de 1,8 mld. EUR. Până la 31 decembrie 2022, Comisia Europeană pune la dispoziția României 70 % din cuantumul prevăzut la pentru sprijinul financiar nerambursabil, transformat în prețuri curente, iar de la 1 ianuarie 2023 până la 31 decembrie 2023, restul de 30 % din cuantumul anterior menționat, transformat în prețuri curente.

Până la finalul anului 2021 urmează, de asemenea, finalizarea procedurilor de încheiere și a acordului de împrumut, urmând, de asemenea, primirea prefinanțării aferente de aproximativ 1,9 mld. EUR.

Pentru implementarea PNRR, este necesar a fi stabilit cadrul instituțional și fluxurile financiare, proiectul de ordonanță de urgență fiind în curs de aprobare la nivelul Guvernului, urmând a fi aprobate în cel mai scurt timp posibil și normele de aplicare aferente. 21 instituții publice centrale vor coordona reformele și/sau investițiile aferente PNRR pentru îndeplinirea jaloanelor și țintelor asumate.

Coordonatorul național PNRR, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) va încheia acorduri de finanțare cu coordonatorii de reforme și/sau investiții pentru monitorizarea și controlul fondurilor alocate și pentru a asigura centralizarea informațiilor și transmiterea cererilor de plată la Comisia Europeană. Anual sunt prevăzute două cereri de plată în Q2 și respectiv Q4 a fiecărui an, quantumul lor fiind stabilit în Decizia Consiliului de punere în aplicare a evaluării planului României. Plata tranșelor se va realiza numai ca urmare a îndeplinirii tuturor jaloanelor și țintelor asociate fiecărei cereri de plată și numai după evaluarea satisfăcătoare a CE. Cererile de plată sunt prevăzute în tabelul de mai jos:

An	Nr. cerere plată	financiară nerambursabilă, mil. euro	Împrumut, mil. euro
2022	1	203,71	907,67
	2	214,75	1.080,20
2023	3	204,75	1.095,64
	4	183,31	1.352,73
2024	5	179,75	1.404,17
	6	111,47	2.646,04
2025	7	103,49	2.625,93
	8	89,56	1.463,48
2026	9	79,15	1.248,07
	10	54,03	1.118,23
Total		1.423,97	14.942,15

La acest moment, România a transmis la finalul lunii noiembrie 2021 primul raport de progres aferent PNRR, raportând deja ca fiind îndeplinite un număr de 3 din cele 21 jaloane și ținte aferente anului 2021, celelalte fiind în curs de realizare.

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a Programului de Dezvoltare Rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor 8,1 mld. euro..

În anul 2020, alocarea financiară UE a fost suplimentată în baza Regulamentului (UE) nr. 2220/2020 care stipulează extinderea aplicabilității cadrului legal 2014-2020 în anii 2021-2022, cu 2,15 mld. euro resurse ce provin din Cadrul Financiar Multianual (CFM 2021-2027) și cu 0,69 mld. euro fonduri suplimentare provenite din Instrumentul de redresare al Uniunii Europene (EURI) ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19.

Alocării UE se adaugă contribuția națională, de la bugetul de stat, în valoare de 1,73 mld. euro.

Astfel, alocarea financiară provenită din FEADR este de 10,97 mld. euro, iar bugetul total PNDR este de 12,70 mld. euro.

Alocarea financiară (FEADR) pentru PNDR 2014-2020, extins pe baza normelor de tranziție și în 2021-2022, împărțită pe ani este următoarea:

mil. euro

Anii	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Alocare FEADR	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,77	1.454,38	10.968,15

1.1. Rata de absorbție PNDR 2014-2020 (extins pe baza normelor de tranziție în 2021-2022)

Au fost efectuate plăți (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **7.802,06 mil. euro** (conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2021-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în octombrie - decembrie 2021). Din această valoare, doar valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor PNDR este de 6.730,88 mil. euro (grad de absorbție 61,37% raportat la alocarea suplimentată cu sumele din tranziție).

Față de această sumă efectiv plătită, România a primit în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, suma de 325,12 mil. euro cu titlul de pre-finanțare în vederea asigurării bugetului necesar demarării și derulării Programului. Această sumă, se adaugă plăților efectuate și conduce la un **grad de absorbție FEADR de 64,33%** (plăți efectuate și pre-finanțare FEADR).

Menționăm că, plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

Până în prezent, sumele alocate din FEADR pentru anii 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 au fost pe deplin consumate, neexistând dezangajare.

1.3 Implementare PNDR 2014-2020

Sunt active 42 de (sub)măsuri/componente/scheme, din care 34 sunt implementate de AFIR/AM PNDR, 7 măsuri de către APIA și o măsură de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

Pentru măsurile ce se desfășoară pe principiul depunerii de proiecte, urmare sesiunilor derulate în cei șase ani de implementare, cumulativ, numărul proiectelor depuse este de 100.913 proiecte cu o valoare publică 11.568,46 mil. euro.

Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 56.610 în valoare publică de 5.710,74 mil. euro, din care au fost contractate 51.542 proiecte în valoare publică de 5.392,16 mil. euro.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020 în vederea finalizării acestora, 18.665 proiecte cu o valoare publică de 417,03 mil. euro.

Perioada de programare 2023-2027

Conform Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care

urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013, României i-au fost alocate pentru anii 2023-2027 fonduri FEADR în valoare de 4,84 mld. euro, FEGA plăți directe 9,98 mld euro și FEGA intervenții sectoriale (sector apicol și vitivinicol) 213,79 mil. euro.

Împărțirea acestor sume la nivel de intervenții se va regăsi în Planul Național Strategic 2023-2027; planul este în curs de elaborare, se va transmite și va face obiectul negocierilor cu Comisia pe parcursul anului 2022, urmând ca din 2023 să se implementeze.

2. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

2.1. Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEGA în Campania 2020

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA), Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) și Bugetul Național (BN).

Schemele de plăți directe finanțate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților - sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activitate agricolă.

Alocare Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA), plăți directe 2015-2020

							<i>mil. euro</i>
Alocare FEGA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL ALOCAT 2015-2020
Plăți directe (euro)	1.599,99	1.772,47	1.801,33	1.872,82	1.903,20	1.903,20	10.853,01

*La plafoanele financiare din FEGA menționate mai sus, se adaugă și cele pentru măsuri de piață și comerț exterior de 444,69 mil. euro pentru perioada 2015-2020

În conformitate cu Regulamentului UE nr. 2020/2220 al Parlamentului European și al Consiliului aprobat în data de 23 decembrie 2020, plafoanele aferente plăților directe acordate României pentru perioada de tranziție 2021 - 2022, conform Anexei II la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013, sunt următoarele:

Anexa II: Pentru România plafoanele sunt următoarele (mii euro):

– 2021: 1.891.805 EUR

– 2022: 1.919.363 EUR

În total, România beneficiază de o alocare totală de 3.811.168.000 euro pentru anii 2021 și 2022.

În ceea ce privește sumele rambursate de către Comisia Europeană în anii financiari 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 și 2021, urmare a solicitării prin declarațiile lunare de cheltuieli, precizăm faptul că până la această dată Comisia Europeană a rambursat suma de 10,69 miliarde euro.

An financiar	Suma comunicată în decizie CE (euro)
2016	1.509.929.433,56
2017	1.772.508.497,61
2018	1.768.957.065,95
2019	1.884.530.341,45
2020	1.896.032.075,20
2021	1.900.674.856,94
Total	10.692.632.270,71

În ceea ce privește Campania 2020, APIA a autorizat la plată, din FEAGA (plăți directe) suma de **1,857 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție **98,59%** din plafonul financiar alocat României pentru plăți directe, în Campania 2020, în sumă de **1,903 miliarde de euro**.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de **4,8725 lei pentru un euro**, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2020 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 323/ din 01.10.2020.

3. Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a implementat în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- ✓ MĂSURA 08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor - submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- ✓ MĂSURA 10 - Agro-mediu și climă
- ✓ MĂSURA 11 - Agricultură ecologică
- ✓ MĂSURA 13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- ✓ MĂSURA 14 (fosta măsură 215) - Plăți în favoarea bunăstării animalelor
- ✓ MĂSURA 15 - Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - Submăsura 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- ✓ MĂSURA 21 - Măsura specifică de acordare a unui sprijin temporar cu caracter excepțional în cadrul FEADR ca răspuns la epidemia COVID

4. Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 85,76%.

Gradul de absorbție la data curentă (sume justificate de beneficiari): 51,24%.

7.3 Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2022 și estimarea pentru anii 2023-2025

mii LEI

Cod	Denumirea	2022	2023	2024	2025
55.03.01	Contribuții din taxe vamale	948.216,0	967.180,0	986.524,0	1.006.254,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	948.216,0	967.180,0	986.524,0	1.006.254,0
55.03.04	Contribuții din resursa TVA	1.237.001,0	1.261.741,0	1.286.976,0	1.312.716,0
55.03.05	Contribuții pentru corectia/rabatul acordat Marii Britanii	0,0	0,0	0,0	0,0
55.03.06	<i>Contribuții din resursa VNB</i>	<i>9.438.420,0</i>	<i>9.627.188,0</i>	<i>9.819.732,0</i>	<i>10.016.127,0</i>
55.03.10	Contribuții pentru reducerile în favoarea Danemarcei, Țărilor de Jos, Suediei, Austriei și Germaniei	643.373,0	656.240,0	669.365,0	682.752,0
55.03.11	Contribuții din deșeurile de ambalaje de plastic nereciclate	611.264,0	613.719,0	613.719,0	613.719,0
55.03	Contribuția României la bugetul UE	12.878.274,0	13.126.068,0	13.376.316,0	13.631.568,0

Aceste sume pot suferi modificări, datorate ajustărilor tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană și altor influențe din piața internă și internațională.

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2022 - 2025

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific (ACP), pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele

membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, România contribuie la cel de-al 11-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 11).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2022-2025:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2022 și estimarea pentru anii 2023-2025

<i>mii lei</i>					
Cod	Denumirea	2022	2023	2024	2025
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	100.189,0	75.456,0	64.684,0	32.690,0
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	100.189,0	75.456,0	64.684,0	32.690,0

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivelul UE, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană (BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ) la 31.10.2021

Sume primite în CFM*) 2007-2013		mil. euro		
Denumire	Alocări 2007-2013	Realizat 2007 - 2020	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)	Realizat 2007-2021 (execuția la 31.10.2021)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	40.251,21	36.682,76	0,00	36.682,76
A. Fonduri de pre-aderare	2.851,62	2.754,86	0,00	2.754,86
B. Fonduri post-aderare, din care:	37.399,59	33.927,89	0,00	33.927,89
<i>i)</i> Avansuri	3.693,27	3.655,51	0,00	3.655,51
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	33.706,32	30.272,39	0,00	30.272,39
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	19.667,65	17.262,77	0,00	17.262,77
a) Avansuri din FSC	2.125,81	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	17.541,84	15.136,96	0,00	15.136,96
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF), din care:	8.327,99	7.298,93	0,00	7.298,93
a) Avansuri (FEADR+FEF)	32,30	32,30	0,00	32,30
b) Rambursari (FEADR+FEF)	8.295,69	7.266,63	0,00	7.266,63
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.658,82	7.658,82	0,00	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.745,13	1.707,37	0,00	1.707,37
a) Avansuri	1.535,16	1.497,40	0,00	1.497,40
b) Rambursari	209,97	209,97	0,00	209,97

Sume primite în CFM 2014-2020

mil. euro

Denumire	Alocări 2014-2020	Realizat 2014 - 2020	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)	Realizat 2014-2021 (execuția la 31.10.2021)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C+D)	50.539,59	25.730,21	5.064,96	30.795,16
<i>i)</i> Avansuri	3.294,75	2.941,98	111,19	3.053,17
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	47.244,84	22.788,22	4.953,77	27.741,99
A. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	23.573,35	10.260,09	2.120,03	12.380,12
<i>a)</i> Avansuri din FSC	2.576,50	2.463,26	44,10	2.507,36
<i>b)</i> Rambursari din FSC	20.996,86	7.796,83	2.075,93	9.872,76
B. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEFAM), din care:	11.136,57	5.671,99	921,98	6.593,96
<i>a)</i> Avansuri (FEADR+FEFAM)	342,43	342,42	0,01	342,43
<i>b)</i> Rambursari (FEADR+FEFAM)	10.794,14	5.329,57	921,96	6.251,53
C. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	14.241,20	8.522,62	1.858,96	10.381,58
D. Altele (post-aderare), din care:	1.588,47	1.275,51	163,99	1.439,50
<i>a)</i> Avansuri	375,82	136,30	67,08	203,38
<i>b)</i> Rambursari	1.212,65	1.139,21	96,91	1.236,12

Sume primite în CFM 2021-2027

mil. euro

Denumire	Alocări 2021-2027	Realizat 2020	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C+D)	52.429,01	x	72,58	72,58
<i>i)</i> Avansuri	101,31	x	72,58	72,58
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	52.327,70	x	0,00	0,00
A. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	31.190,05	x	0,00	0,00
<i>a)</i> Avansuri din FSC	0,00	x	0,00	0,00
<i>b)</i> Rambursari din FSC	31.190,05	x	0,00	0,00
B. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEAMPA), din care:	7.145,75	x	0,00	0,00
<i>a)</i> Avansuri (FEADR+FEAMPA)	0,00	x	0,00	0,00
<i>b)</i> Rambursari (FEADR+FEAMPA)	7.145,75	x	0,00	0,00
C. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	13.991,90	x	0,00	0,00
D. Altele (post-aderare), din care:	101,31	x	72,58	72,58
<i>a)</i> Avansuri	101,31	x	72,58	72,58
<i>b)</i> Rambursari	0,00	x	0,00	0,00

Sume plătite în perioada 2007-2021

mil. euro

Denumire	Realizat 2007 - 2020	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)	Realizat 2007-2021 (execuția la 31.10.2021)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	21.248,22	2.156,47	23.404,70
C. Contributia României la bugetul UE	20.748,31	2.130,54	22.878,85
D. Alte contribuții	457,52	25,93	525,85

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020 + CFM 2021-2027**mil. euro**

Denumire	Realizat 2007 - 2020	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)	Realizat 2007-2021 (execuția la 31.10.2021)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C)	62.412,96	5.137,53	67.550,50
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	36.682,76	0,00	36.682,76
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	25.730,21	5.064,96	30.795,16
C. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2021-2027	0,00	72,58	72,58
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	21.248,22	2.156,47	23.404,70
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	41.164,74	2.981,06	44.145,80

NextGenerationEU - Sume primite în 2021-2023**mil. euro**

Denumire	Alocări 2021-2023	Realizat 2021 (execuția la 31.10.2021)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE - NGUE, din care:	17.440,84	113,73
A. Mecanismul de redresare și reziliență (RRF) - granturi	14.239,68	0,00
B. Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (ReactEU)	1.329,00	113,73
C. Fondul european pentru dezvoltare rurală (FEADR)	692,10	0,00
D. Fondul pentru o tranziție justă (JTF)	1.180,06	0,00

*) Cadrul financiar multianual

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor europene și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, eficientizarea cheltuielilor, reducerea deficitului bugetar pe orizontul de referință, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2022 și perspectiva 2023-2025.

MINISTRUL FINANTELOR,

Adrian Căciu

AVIZAT,

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Secretar General al Guvernului

Marian Neacșu

Comisia Națională de Strategie și Prognoză,

Președinte,

Cristian Nicolae Stănică

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Marian-Cătălin Predoiu

031.2/117354/2021